

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Adója:
1483
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 29 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A béke utja.

Budapest, július 16.

(v.) Gróf Khuen-Héderváry a *Bud. Tud.* utján hírül adja a világnak, hogy immár vannak parlamenti sikerei. Sőt mi több: van már mandátuma is. A temesváriak csakugyan megválasztották képviselőjükké. Bizalmukat báró Fejerváry Gézáról átruházták arra, aki báró Fejerváry Gézát a kabinetből s általában a politikai közéletből kiszorította. E képviselői megbízás forrása tehát a tántoríthatatlan bizalom minden kormány iránt. Hogy illeténi formán nem Bokányi Dezső lesz temesvári követ, azt mindjárt sejtettük. Ha a szocialisták pártvezére és a többség pártvezére közt áll a választás, akkor a pártvezér-képviselőkre pályázók kerültek nem igen szoktak tévőzni. Ezeknek alapján meglepődés nélkül iktatjuk be a nap krónikájába a gróf Khuen-Héderváry temesvári „diadalát”.

Van tehát mandátuma, vannak parlamenti sikerei. *De regrutái nincsenek.* Pedig az ő küldetése nem az volt, hogy mandátumra tegyen szert és a parlamentben szónoki sikert arasson, hanem az, hogy teremtsen elő a hadsereg számára szükséges újoncanyagot. Az ő horvátországi vaskezelő egyedül ezért importálták Magyarországra. Az ő könyörtelen energiája elé est a feladatot szabták felülről. E motívum nélkül még ma is a Dráva tulsó partján hirdgetné a statáriomot. Világos dolog tehát, mert kellett a bannak a Dráván atlépnie. Azért nyilván, hogy Magyarországon is hirdessen valami statáriumfélért a rebéllis ellenék ellen. A markába is nyomták Bécsben a belépő-díjat, amelylyel magának a miniszterelnöki székbe való bejutást megvásárolhassa. Ez a belépő-díj a kért újonc-főbbellett eljetele volt. Kétségfelemlül ugy okos-

kodtak az udvarnál, hogy ez az ember, ha egyszer birtokába tudja magát helyezni a hatalomnak, majd bevalik a Dráva innesső partján is mint félelmetes rendcsináló. Ha klotűr kell, hát megcsinálja a klotürt. Ha törvénytelen házfelozlatás kell, hát megcsinálja ezt is. Egyáltalában az volt felőle a vélekedés Bécsben, hogy megcsinálja ezt mindent, ami arra nézve szükséges, hogy a hadsereg kellő időben megkapja újoncát. Hiszen Széllt nem azért ejtették el, mintha elvesztette volna a korona kegyét, hanem azért, mert ráuntak a passzív rezisztenciára. Ezt akartak elbuktatni, nem pedig Széll Kálmánt. És ezt is csak azért, mivel azt hitték, hogy a passzív ellertállás félretelolása után tüstént megkapják az újoncokat. A holnapi tuzokot feladták a mai veréb kedvéért.

És az eredmény? Ó az eredmény felülmulthatatlanul feiséges. Tuzok nincs, a veréb pedig utánarepült a tuzoknak. És a bán ölle rakja félelmetes vaskezeit és, akarna nem akarva, csinálja tovább a passzív rezisztenciát. Szerez mandátumot, ünnepeletti magát Demosthenes gyanánt: de regrutája nincs, nem is lesz. Se anyyi, amennyit ő maga beérné; semennyi! És nem csinál klotürt, mert Magyarországon nem lehet klotürt csinálni. És ma visszaszívja az exlex választásra tegnap tett célzásait, mert exlex választást sem lehet Magyarországon csinálni. Ah! egyikét vagy másikát e rendszabályoknak életbe akarna hívni, azt szétlétnek a parlamentben, s talpára állna az ország, mely nem tür sem ravaszul lepezett, sem nyíltan rendezett államesinyeket. Gróf Khuen-Héderváry a statáriumok bitófái mellől jött közbénk: ilyen provenienciájú államférfi mi velünk nem tud boldogulni.

Akik a nyakunkra küldték, nem ismerték sem őt, sem minket. Őt nem ismerték, mert feltételezték róla, hogy ismeri nálunk a viszonyokat és az embereket. Minket nem ismerték, mert róluink meg azt tétélezték fel, hogy a felénk repülő olajág mögött nem látjuk meg a horvát vércsét. A rosszul begombolt kabátot — a Deák Ferenc híres receptje szerint — újra fel kell gombolni. A bannal tett kísérletet, amelynek végleges kudarcra immár kiderült, fel kell hogy váltssa mielebb az az experimentum, amely egyedül hozhatja meg a mindenkit kielégítő megoldást. Bécsben rá kell valahára fanyalodniok a béke politikájára. Ha nem akarták kifarasztani az ellenzékét, ám engeszteltek most meg. Ezt mondtuk tegnap, ezt mondjuk ma és ezt fogjuk váltig váltig mondani. Mivel is akarná a bán a törvényes eszközök keretében az ellenzékli harc megszüntetését kivívni? A többségi elv erkölcsi és politikai erejével talán? Hiszen arról gróf Khuen-Héderváry maga siklott le, midőn visszavonta a szabad-élvpárt által nyolc hónapon át védett javaslatot s midőn a koronának miniszterkinvezési jogát a kisebbség tetszvényjoga alá bocsátotta. Ezek után ne várjon többé senki foganatot a többségi elvtől. Azt az új irány végképp agyonütötte, el is földelte. A kisebbség pedig nem evett kefért, hogy a politikai döntés súlypontjának hozzá való átköltözteséből azt a következtetést vonja le, hogy illendő dolog leszereimie nemzeti vívmányok nélkül is. Ha a kisebbséget tették a helyzet urává, akkor számoljanak vele, hogy viszont a kisebbség felett urrá semmi egyéb nem lehet, mint egy új helyzet, mely a felbolgyatott nemzeti érzelem okos kielégítésével teremti meg a minden oldalról öszintén áhitott béke elfeltételeit.

TÁRCA

XIII. Leo.*)

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Neményi Ambrus.

A név, melyet az új pápa magának választ, hódolat jele szokott lenni valamely ember, vagy eszme iránt. Midőn IX. Pius fölvette azt a nevet, melyen emlékté a történelem megörzendi, hálaosan gondolt egy pápára, ki őt jótéteményekkel halmozta volt el. Midőn Pecci Joachim bíbornok, azzal a büszke nyugalommal, mely egyéniségének sajátja, a XIII. Leo nevet választotta, erre nem ilyené érzés serkentette. Mert e férfinak ritkán egyengette újját az emberek jóakarata s XVI. Gergelyen kívül alig segítette őt elő valaha valaki. Nem olyan lágy természetű, mint IX. Pius volt, ki megnyerőnkedt tetszett, midőn a magasba tört, s szeretetreméltó maradt, midőn a magasba fölért; hanem nyers jellemű ember, ki eszelekvésben és gondolkodásban mindig több szeretetet, mint tiszteletet tanusított az emberek iránt. Midőn a Leo nevet fölvette, bizonyára csak a legelsőre gondolt ama tizenkét pápa közül, ki előtte ezt a nevet viselte volt. Nygyon is keserű csalódás volna, ha mást választott volna mintaképeül.

Leo, az e néven első, az első is volt, ki a római primatus eszméjét megvalósítani vállalkozott. Oly időben, midőn a világi hatalom a legmélyebbre süllyedt volt alá, az ő hatalmas akaratá addig hallatlan tekintélyre emelte a papi

* A kiváló szerző „Kortörténelmi rajzok” című művének e fejezetét aznap írta Rómában, amikor Pecci Joachimot pápává választották. Korrajzáról XIII. Leo halálosságánál el kell ismerni, hogy valóságos profeciának bizonyult.

tisztet. S valóban, midőn a nyugat-római birodalom a maga veszte felé sietett, mi egyéb maradt fennem Olaszországban a római egyházon kívül? Csupán neki volt egy központja és megtestesülése — mindkettő a római pápában. Az egymás után következő inváziók rohamában pusztulásnak indult minden; semmi sem állhatott meg a szünetlen váltakozásban és rombolásban, csupán ez a védtelen hatalom, mely a külső tekintély minden jele nélkül a győzők és legyőzöttek közé lépett, a barbárokat visszavonulásra kényszeríté s a leverteket fölemelt. Amit a római pápa egy nagy erkölcsi hatalom tekintélyével tén, ugyanazt tették már előtte mindenütt az akárendelt püspökök. Abban az időben, midőn a birodalom széthull, midőn egyik hatalma a másik után foszlék le róla, mint rothadó testről az egyes tagok, a püspök kezében tartja a hatalmat és a jogot. Ó az igazi néptrüben, a szenvedők vigasztalója, az elnyomottak védelmezője — a kereszténység talán soha sem joientkezett szebben az emberek előtt, mint akkor! S amit hatalmak száik körében a lelki pásztorok tesznek, ugyanazt viszi végbe lángelméjével és felségével I. Leo pápa az egész birodalom érdekében. Elibe áll Attilának, az Isten-ostorának, s Attila visszavonul. Valószínű ugyan, hogy ama balvégzetre való visszamelekedés, mely őt a catalauni síkon érte, nem volt betolyás nélkül a hun fejedelmeghátrálására; bizonyos ugyan, hogy az éghajlat esaknem megzidevelte katonáit és gyilkos nyavalyák öldöklök népeit szünetlen; félő aggodalommal tölti ugyan el Aëtius csapatainak közeledése s száz új veszedelmet lát utjába vetődni, ámdo mit tudnak a félelemben és rettegésben leledző népek mindorról! Látják Leo tiszteletreméltó alakját, amint utjába áll a bése fejedelmének s egymaga végbeviszi azt, amire egész Itália nem volt képes. Látják a pápát, ki 451-ben megmentette Rómát Attila ellen, mint meg-

mentette Rómát 454-ben Gezerik vandál hordái ellen, s nem esoda, ha emberfölötti hatalmat tulajdonítanak neki. Türelmetlen ő és kegyetlen a hitöknagyok és ellenfelek iránt; ez hitöfildárságáról tesz tanusagot s valóban, oly férfait, ki a népvándorlások szörnyüségöknek közepete áll, nem kiváonhatjuk, hogy kormányzatát a mi vallás-türelmi eszméink szerint rendezze be. Emeli az égház tekintélyét annak küellenségeivel szemben; visszafeléseket szüntot s reformokat létesít; nagy dolgokban nagy; mindennapi munkában szivós; őnzéstelen, fáradhatatlan, szent, meggyőződéstől áthatott, szilárd minden időben — így tünik föl előttünk I. Leo, s megérdemli, midőn a történelem majd nagyok, majd szentnek nevezi. Nagy volt és szent, a legnagyobb a pápák történetében.

Leo, az e néven második, 682-ben választott meg. Tudós és műbarát volt, szerette a zenét és cneket, művelte a nyelveket és a költözetet. Tíz hónapig és 17 napig uralkodott, minden különös fény és különös bán nélkül.

Egy századdal utóbb, 795-ben, megjelenik III. Leo. A nyugati császárságot, mely 325 évig 16 nékült maradt volt, újtló megalapította, megkoronázván Nagy Károlyt.

IV. Leo 847-ben lett pápává. Voltaire, „Essai sur les moeurs”-jében, olyan férfiak rajzolja őt, „ki az égház kínosait arra fordította, hogy Róma falait kijavíttassa; a kézeledő szaracénusokat ugy fogadta, mint hős és király. Igazi római volt; a köztársaság első korszakainak bátorsága látszott heviteni szellemét”.

V. Leo, ki nem egészen 6 hétig uralkodott, 903-ban választottat meg; VI. Leo, ki 928-ban lett pápa, 7 hónapig és 5 napig uralkodott. Mindkettő jelentéktelen volt. Több volt nálok uralkodásának tartamára, de nem erőnyeire és képségeire nézve VII. Leo, ki 936-tól fogva 3

Ötletek napja.

— A képviselőház mai ülése. —

Budapest, július 16.

A Fáy István notesze nem a bibliai olajos korszok, hogy akármennyit merítsenek belőle, mindig telj maradjon. Sok bár a név benne, az obstrukcióhoz a sok szónok se sok. De van notesze a véletlennek is, abba is jegyezgetnek minden napra néhány szónokot. Ma például a Fáy István noteszéből csak a derék jó Marjay Péter nevét kellett törölni, mint aki már tisztességgel teljesítette kötelességét; a többi szónokot a véletlen szolgáltatta. De elég jó vitarendezői vannak a véletlennek is.

Ott volt mindjárt napirend előtt egy kis bajai szállítmány. Baján a lövészegyesület százestendős jubileumára készül. Ünnepejéhez Péterváradról kért katonabandát. S a péterváradai katonabanda vezetője hivatalos pecsét alatt azt felelte, hogy szívesen szolgál muzsikával, de ha a jubileumi lakomán felkötőszónt lesz, aminthogy föltétlenül lesz: akkor a bandának — nem szabad a magyar Himnuszat játszania. Ezt a friss birt Reich Aladár nagyon talpraesetten találta fel napirend előtt.

— De igaz-e? — kiabálták jobbról.

— Tessék róla meggyőződni! — szólott Reich Aladár s letette a pecsétos írást a Ház asztalára. A pecsétos írás láttára a jobbmező megnémult, a balmező ellenben szégyent és gyalázatot emlegetett. A magyar bán ilyen körülmények között elővette saját külön kis szótárát s összerakott a rendelkezésére álló kisdobozokból valami választ, mely megnyugtató — egyelőre. Megdicsérte ugyanis a Himnuszot (a magyarok istene bocsása meg neki azt a grammatikai merényletet, melyet e dícsérettel szégyen Himnuszunk ellen elkövetett!), aztán pedig azt mondotta, hogy utána fog járni az esetnek. A jobbmező ezt a választ rendkívül megnyugtatónak találta s úgy tapsolt, mintha el tudná hinni, hogy a bán csakugyan tenni is fog valamit a megcsufolt Himnusz védelmére.

De hát ezzel mindenkinek be kellett érnie — egyelőre s az ellenzék se szólhatott semmit.

A Fáy István noteszéhez még most sem kellett folyamodni, mert ketten is szót kértek személyes kérdésben: Rátkay László és Polónyi Géza. Rátkay László minden félremagyarázással szemben megállapította, hogy mit akart azzal mondani, mikor bizonyos körülmények között a mai állapottal még az abszolutizmust is kívánatosabbnak

évig 6 hónapig és 10 napig állott az egyház élén. VIII. Leo I. Ottó császárnak volt a kreatúrája. Kétség forog fenn aziránt, hogy pápai tekintély valóban elismerendő-e. Utóda azonban mégsem nevezte magát VIII. Leonak, nehogy oly címe legyen, melyet első viselője megvalósított. IX. Leo, fejedelmi sarjadék, 1049-ben III. Henrik császár befolyása alapján választatott meg. Reformálta az egyházi kultuszt s helyreállította a pápa és püspökök függetlenségét a császárral szemben, bár maga is rokona és kegyence volt egy császárnak.

X. Leonak alakját és jellemét százféléképp írták le és ítélték meg. Hízlekedők az ő nevével nevezték a renaissance korát. Zsarnokok és feslettek családjából származva, maga is zsarnok és feslettel erkölcsű volt, pénzen árulta a bűnbocsánatot, kicsapongásaival előidézte az egyházi szakadást, megvetett minden isteni, emberi és természetű törvényt, úgy hogy az a csekély istápolás, melyben a művészetet részesít, alig volna elegendő bűnei tizedrészenek váltáságra. Nagyhangu siratókat készítettek neki, melyek dícséretét hirdetik; az igazságot róla egy epigramm hirdette, melyet még életében írtak s mely így kezdődött:

Pastor ut ambiguo Proteus dignoscitur ore,
Et dubius liquidis saepe vagatur aquis,
Sic Leo nulla fides tibi, nec constantia rebus,
Factaque promissis sunt odiosa tuis . . .

Ez a vers, mely az elején azt mondja, hogy Leonak se szava, se hite, se állhatatossága, se emlékezete nincs, azt is mondja e pápáról, hogy oly romlott, hogy több meg sem tudja különböztetni a jót a gonosztól . . .

IX. Leo, kit 1605-ben, hosszas konkláve után (amelyben 62 bibornok vett részt) választottak meg, 26 napig uralkodott, s meghalt, mielőtt a hatalmat gyakorolta vagy élvezhette volna.

mondotta, Polónyi Géza pedig egy ötletet röpösztben szedte szét a miniszterelnök tegnapi beszédét. Előbb komolyan bánt el a bálnal, apróra kimutatván, hogy mennyi bujkálás, kitérés és ravaszkodás férközött a tegnapi megtapsolt beszédbe, aztán pedig harsogó derűtség közben enyelgett a bálnal.

— A legrabulitább ügyvéd is megirigyelhetné a miniszterelnöktől azt a körmönfont stílust, melylyel ő a Széll Kálmán álláspontját a nemzeti aspirációk dolgában magáévá tette. Csupa ha az egész mondat. Ha az aspirációk összeférnek a hadsereg érdekeivel; ha más érdekek nem ütköznek; ha egyáltalán megvalósíthatók. Hát ez nagyon hasonlít a nyergesujfalusi plébdmos nyilatkozathoz, aki sokat veszítené ferliben, azt mondta: „papi beszéletemre fogadom, hogy nem ferlibek többé, kivéve, ha valahol vendégségben vagyok, vagy nálam vannak vendégségben, vagy ha a körülmények úgy hozzák magukkal!” A miniszterelnök ur igérete szakszött ilyen.

Majd elévelődött a magyar bán tegnapi népies nyilatkozatán, hogy ő nem burkolódik a korona tekintélyébe s amit mond, a saját szakállára mondja.

— Hiszen szép ez a büszkeség, nagyon szép. De a miniszterelnök szakállá nem közjogi biztosíték, legalább nincs törvénybe cikkelyezve. S aztán, akármilyen jól ápolt az a szakáll, mihaszna, ha a miniszterelnök mögött már ott ül a — Borbély.

Ezek nagyon józú megjegyzések voltak s Khuen-Héderváry úgy érezte, hogy ötletre neki is ötletekkel kell visszavágnia. Azt mondta tehát, hogy ő Polónyi szavait nem magyarázhatta félre, mert ő Polónyi szavaira nem is reflektált. A szakállra pedig azt mondta, hogy az jó vice, de már ő csak a maga felelőségének sulya alatt nyilatkozik. S itt le akarta főzni Polónyit, elmondván a tapogatózó megbeszélések idejéből azt a részletet, hogy Polónyi az ő gravámeneire vonatkozólag belenyugodott azoknak a véderőtörvény revíziójáig való elhalasztásába s csak azt kötötte ki, hogy „de elreferálja ám a bán a gravámeneket a királynak!”

A jobboldal nevetett. Polónyi mosolyogva szölt át:

— Hiszen éppen azért firtatom a dolgot,

mert tudni akarom, hogy mit szölt hozzá a király? Most meg a baloldal nevetett. Ilyenformán azonban a komoly kérdés átvedlett ötletáborúvá s megnyugvás helyett csak derűtséget kaptunk. És derült meradt a hangulat tovább is, mikor a napirend során végre Marjay Péter következett,

XII. Leo, kit 1823-ban választottak meg, barátja volt a vadászatnak és a jesusitáknak, üldözte a szabaddóművészeket és a bibliai ársulatokat és némi érdemeket is szerzett az angol katolikusok emancipációja körül. Halála éppen farsang idején következett be, úgy hogy Rómában minden mulatságot félbe kellett szakítani, mi a római népet — mely akkor még élees volt — a következő gyilkos bucsuzatára készítette:

Tre danni ci facesti, o Padre Santo,
L'acettare il Papato, il viver tanto,
E morir di carneval per esser pianto.

(„Három rosszat tetted, ő szentatyá: hogy elfogadtad a pápaságot, hogy olyan sokáig éltél, és hogy a karneval idején haltál meg, hogy akkor sirassunk.”)

XIII. Leo élete eddigelő munkában és szegénységben, szigorúságban és lelkiismeretességben folyt. Láttam a multkor, midőn a Sixtini kápolnában a gyászmisét mondta IX. Piusért. Ma, néhány órával megválasztása után, ismét láttam és hallottam őt a Péter-templomban. Alakja oly szilárdnak, hangja oly nyugodtnak és méltóságosnak tetszett, mint akkor, midőn az oltár előtt állott — mint bibornok a többi bibornokok között. Midőn ma, az egybegyűlt népet megáldandó, a szokásos szavakat mondá: „Et benedictio Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus sancti descendat super vos et maneat semper, amen” — a roppant terjedelmű csarnokban a beszédnek egyetlen hangja sem veszett el. Ha az Isten meghallotta áldását, a néptömeg, mely térdre borultan áhítá azt, hallottal Nem egy aggyastán hangja volt ez, hanem egy férfié, ki ereje teljében és reménnyel bizató életkorában van még. A szent kollégium, melynek diszpozíciójától valami óreg és gyöngye pápa volt várható, erős és öntudatos pápát adott a

aki az ő józú, magyaros módján magyarázta el, hogy miért nincs bizodalma az idegenből hozzánk szakadt bán, a horvát zsarnokból Magyarország kényurának kívánkozó jóvevény iránt. A tiszteletes ur erősebb kifejezéseit az elnököl Apponyi többször inkriminálta, de Marjay ügyesen kivágta magát s a szélsőbal szívesen megéljenezte beszédét.

A szünet után némiképpen váratlanul báró Dániel Ernő volt kereskedelemügyi miniszter kért szót. Ő excellenciája az ő-szabadelvűek emlékezetes szervekedése rendjén állt ujbold az aktív politikuskor sorába s evés közben jött meg az étvágya. Már a minap, Hodossy Imre beszéde közben, oragadtatta magát egy szenzációs közbeszólás erejéig. Akkor megtapsolták — az ellenzéktről. Ma ezt a közbeszólást igazította helyre létszer huszonnégy órai gondolkozási idő után. Ez nem volt éppen szerencsés ötlet. De a báró ur aztán egyébről is beszélt és szokatlanul érdekesen. A nemzeti aspirációk lelkes hívének vallotta magát s az ellenzék katonai követeléséről olyan hangon nyilatkozott, hogy az egész ellenzék megtapsolta. Csak a furfangos diák, akorom mondani Hoch János trüsszentett közbe, hogy:

— Mindjárt jön a de . . .

S a de csakugyan jött. De, mondta a báró ur, nem helyeselheti a módot, melylyel az ellenzék az aspirációk megvalósítására tör.

— No, ezt mindjárt gondoltuk, — jegyezte meg az ellenzék.

Csak Vázsonyi Vilmos lépett fel különvéleményével:

— Excellenciád Bánffyista s eddig nagyon rokonszenvezett az okstrukcióval! Excellenciád azok közé tartozott, akik — késhegyig hallgatnak.

A báró ur nem reagált a megjegyzésre s nem reagált arra sem, mikor az elnöki dobogó alatt elhelyezkedett Vészi József barátságosan és sürin kérte, hogy beszélne talán már az ex-lexes választásokról is. Nem reagált a báró ur. Csak fejtegette akadémiusan, hogy az obstrukció nem tud építeni, csak rombolni. Igaz ugyan, hogy egyik mondatával főbe köiintotta a másikat s mig előbb azt állította, hogy az obstrukció csak rombolni tud, nyomban utána ő maga elismerte, hogy annyi eredménye máris van az obstrukciónak, hogy a nemzeti aspirációkat többé a napirendről leszoritani nem lehet: — de hát, ilyen apró kalamitást az Arany János tudósán is sürin megesezt, tillaárom haj! Mindazonáltal el szabad ismerni, hogy ő excellenciájának ma olyan sikere volt, aminőre miniszterkorában hiába törekedett. Az ellenzék megtapsolta benne a nemzeti aspirá-

világnak, magát pedig igazi ural és parancsolóval ajándékozta meg!

Már abból az időből, melyben a mostani pápa a camerlengo tisztét viselte, néhány igen kedves vonást beszéltek róla. IX. Pius halálára következett napon magához hivatja a főlovászmestert, s a két ur közt a következő párbeszéd fejlődik ki:

— Ön a főlovászmester?

— En vagyok.

— Hány loyunk van?

— Eminenciád, sohasem számláltam össze. . .

— Sohasem számlálta össze, főlovászmester ur? Nagyon derék, főlovászmester ur, olvassa össze azonnal s juttassa kezemhez a jelentést. A lovak megmaradnak, ön pedig elmehe!

Két monsignore, ki IX. Pius alatt valóságban mindenható volt, Ricci és Macchi urak, mindjárt az első nap megrémülve beadták lemondásukat, amint látták ezen ember szörnyű gazdálkodását, ki Szent Péter örökebe betolakodott. Az egész ceselédhad csupa rémület volt és gonosz órái lehettek a választás után. Azt a szokást, hogy minden ujjonban megválasztott pápának 10.000 arannyal, mely a konkláve tagjai közt osztandó össze, kell megválnania céljára tartalmát, ő egyetlen rendelettel eltörölte, még mielőtt pápa lett. Mikor aztán pápa lett s a konkláve titkára átnyújtja neki a fehér sapkát, ő átvette azt s a maga vörös sapkáját félretette — holott különben az volt a szokás, hogy a megválasztott — maga boldog lévén, mást is boldogított, bibornoki sapkáját a titkárnak fejére téve.

Mind ezek apró vonások, amelyekből bizonyára nem lehet összeállítani egy mindenesetre rendkívüli ember arcképét; azért jellemtől azonban mégis feltüntetni az uk pápa jellemének és modorának.

ciók hívét, a jobboldal meggratulálta benne az obstrukció elítélőjét s az örmény közmondás szerint csak egy okosság van: „mindenkit megnyerni — mert veszteni mindig ostobaság”.

Báró Dániel Ernő beszéde közben sűrűn jegyzett *Mezőssy* Béla, akinek a Fáy notesze szerint ma kellett volna beszélnie. De az idő már felkeltőre járt s a vitarendezők úgy találták, hogy *Mezőssy* tulajdonzóknak, semhogy az utolsó félórát töltsék ki. Egész ülés való neki. Megpróbálták tehát *Beöthy* Ákóst kapacitálni, akit Dániel Ernő nevében apostrofáltak. *Beöthy* nem akart beszélni. Akkor a vitarendezők zárt ülésre gondoltak. Majd azzal huzzák ki az időt. De nem volt rá szükség. *Vései* József segítségükre sietett s megvált rá a jó oka, mert a szabadelvűpárt egy idő óta évődni szeret vele, ma meg éppen azzal tréfálta meg, hogy mikor *Vései* az elbádogó lépesőjéről (ahol ideiglenes sátrat vert) közbeszölt Dániel Ernőnek, az ifjú szabadelvű generáció kiabálni kezdett feléje:

— Helyre!
— Nincs helyem! Hajléktalan vagyok! — szolt nevére *Vései*.
— Sohse helyrézzenek. *Helyre-legény* az ugys! — szójtáztott *Vásonyi*.

Most tehát jelentkezett *Vései* József, hogy a folytonos évődéssel egyszer leszámol. S elmondta, hogy ő bizony politikailag hajléktalan lett. A politika, melyet szolgált, megbukott. Levonta tehát a konkveneciát és elhagyta helyét. De azokhoz sem szegődhetett, akik azt a politikát megbuktatni segítették. Azért huzódott meg egyelőre (ő is — egyelőre) neutrális területen s már csak iparkodjék a szabadelvűpárt úgy berendezkedni, hogy a *Vései*-párt helye neutrális területen van.

Idéig ismételtel megtapsolta az ellenzék. Most *Vései* azt mondta, hogy pszichológiai alapon meg tudja magának magyarázni, mi okon folyik az évődés.

— A magyarázatot az állatvilágból veszem.
— Nagyon helyes! — tapsolt és nevetett az ellenzék.

— Az állatvilág ismerője — folytatta *Vései* — tudja a kutya és a macska természetének különbségét ...

A fiatal gróf *Bethlen* Miklós itt közbeszölt: — Talán inkább a kecskéről és a káposztáról beszélne.

Vései elkapta a megjegyzést s így felelt: — Köszönöm, gróf ur, és arról is beszélni fogok, annál is inkább, mert úgy tudom, hogy a gróf ur, csak úgy a *bajusza* alatt, már tett hasonló kijelentést.

— Ugyan hagyj neki a kecskét — szolt *Vései* felé általános derűtség közben *Vásonyi* Vilmos.

Vései folytatta: — A kutya, ha meghal a gazdája, a koporsójához szegődik, elkiséri a temetőbe, odafekszik sírjára és még haló porában is őrszi. A macska ellenben praktikusabb, otthon marad és nem látja az — *éleskama* mellől.

Az egész ellenzék nevetett s percekig tapsolt. Majd kiszökött a nagy tetszésből egy új jelszó:

— Ott van a kandurpárt!

A taposk szüntével most *Vései* József megfelelt gróf *Bánffy* Miklósnak is. A szabadelvűpárton mindenki tudja, hogy mikor ő (*Vései*) Széll politikáját támogatta, nagyon jelentékeny, talán egész életére kiható anyagi áldozatot hozott. Ha volna valaki, aki kételkedik, ám jelentkezzék s ő az illetőt elvezeti oda, ahol könyvek szerint bizonyíthatja, mekkora áldozatot hozott. Ha tehát a célzás azt akarná jelenteni, hogy politikai magatartását anyagi szempontok befolyásolhatták, azt visszatartja s megköveteli, hogy rejtett célzások helyett nyílt váddal lépjenek fel ellene.

— Eljen *Vései*! — tapsolt az egész ellenzék.

Báró *Bánffy* Miklós a direkt felhívásra szót kért s előbb lojalisan kijelentette, hogy megjegyzése *Vései* magánviszonyaira nem is vonatkozhatott, mert azokat nem ismeri. Tisztán politikai természetű megjegyzést tett. Majd a kutya és macska-hasonlatot hárította el a következő igazán elmés kijelentéssel:

— A kutyahűség szép és megható. De az már különös, ha a kutya nem hal meg a gazdája

sírján, hanem odaszegődik a farkasokhoz, akik gazdáját szétléték.

Hát ez ugyan teljességgel hamis és igazságtalan, mert hiszen *Vései* éppen azért mondta magát hajléktalannak, mert azokhoz sem szegődhetik, akik az általa támogatott politikát megbuktatni segítették, — de bánja a macska. A visszavágás legalább elmés volt s az ember egy lat elméséért megbocsát egy mássa igazságtalanságot. S ha már egyebet nem produkál a parlament, legyenek halásak azért a pár jó ötletért, mely a mai ülésnek színt adot ...

A képviselőház ülése július 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.
A kormány részéről jelen vannak: gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Lukács* László, *Darányi* Ignác, *Láng* Lajos, miniszterek.

Elnök: Megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik. Előterjeszti az irományokat. Jelenti, hogy *Justh* Gyula a pénzügyi, munkásügyi, Erzsébet-szobor- és 7-ik bíráló bizottsági, *Bizony* Atos az igazságügyi bizottsági. *Kossuth* Ferenc pedig a Horvát-Szavonarizággal kötendő pénzügyi egyezmény dolgában kiküldött magyar országos bizottsági és a pénzügyi bizottsági tagságról lemondott. Tudomásul szolgál.

(A katonabanda.)

Reich Aladár: Napirend előtt kér szót. A bajai élővívő-egyesület meg akarta ünnepelni százéves fennállását s ez alkalommal a pétervárdi 70-ik gyalogezred zenekarát kívánták elhozni. A parancsnokság azonban a zenei program második pontját, a magyar himnuszot, nem fogadta el, mert, mint a levél mondja, a katonai zenekaroknál a magyar himnuszot nem szabad játszaniok. (Nagy zaj a főkiáltások a baloldalon: Szégyen! Gyalázat! Meggyalázták a magyar himnuszot.) Pedig hát a himnuszokat a magyar királyt óhajtották üdvözölni, hát már ezt sem engedik!

Gajári Géza: Dehogy nem! A Duna-ünnepélyen is a himnuszszal üdvözölték.

Babó Mihály: Góterhaltével.
Gajári Géza: Is. (Derűség. Ez épp a baj! főkiáltások balról.)

Reich Aladár: Ezzel a ténynyel meggyalázták a mi államiságunkat. Főlvilágosítást kér a miniszterelnöktől. (Helyeslés balról.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Oszta a főszóalól nézetét, hogy a himnusz eljátszásának megtagadása helytelen lett volna. Majd meg fogja vizsgálni az esetet s a főszóalólást mint interpellációt veszi s majd annak idején meg fogja adni a választ. (Helyeslés.)

(Napirend előtt.)

Elnök: Átérünk a napirendre. Szavak félremagyarázása címén *Rátkay* László és *Polónyi* Géza kértek szót.

Rátkay László: Tegnapp azt mondták, ha kell, belemegyünk az abszolutizmusba. Ebből azonban nem az következik, hogy mi mindénáron akarjuk az abszolutizmust. De különben is nyakig benne vagyunk az abszolutizmusban; a mi jogaink el nem ismerése a felségjogok miatt történik, másrészt meg a miniszterelnök ex-lex választásokkal fenyegetőzik. (Főkiáltások jobbról: Sohsem mondták!)

Vései József: Mondja az ellenkezőt!

Rátkay László: Az épp a baj, hogy a miniszterelnök sohsem beszél nyíltan, határozottan. (Tiltakozás jobbról.) Arra érte az, hogy ha kell, belemegyünk az abszolutizmusba, hogy az ex-lex-választásba, ami tiszta abszolutizmus, kész belemenni. (Helyeslés balról.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Sajnálom, hogy nem olvasta el figyelmesebben beszédemet, mert amit nekem imputál, azokat sohsem mondtam. (Zajos helyeslés jobbról.)

Polónyi Géza: Ugy emlékszik, hogy a miniszterelnök azt mondták, hogy ha megkapja is a főhatalmazást, akkor sem gondol a Ház főszóalólására. Tegnapi főszóalólásának az volt a célja, hogy megkérdesse a miniszterelnök álláspontját azokban a nagy kérdésekben, amelyek nyolc hónap óta foglalkoztatják a közvéleményt. Erre a kérdésre a miniszterelnök úgy felelt, hogy részben kitért részben megtagadta a választ. Ilyen magatartást eddig csak *Bánffy* Dezso tanusított, de neki is törkára forrasztották a szót. Aki így tesz, az nem alkotmányos miniszterelnök, hanem a prokonzul szerepét tölti be. El kell tehát készülnie lennie a nyilatkozatot megtagadó miniszterelnöknek, hogy módot fog találni az ellenzék, hogy bármiképpen nyilatkozatra szorítsa. Ami a megbeszélésekéket illeti, hivatkozok arra, hogy a miniszterelnök maga a Házban ismételtlen hangoztatta, hogy ő obliquit nem vállal. A pártáthározatra nem hivatkozhatik, mert soha olyan határozatot a függetlenségi párt nem hozott, amely a magyar nemzeti nyelv és jelvények ellen irányultna. Ilyen ravasz nyilatkozatot még nem hallott. A nyerges-ujjalusi plébanos megfogadta, hogy sohsem ferbizik. De aztán megbánta s hamar hozzátette, hogy kivéve ha vendégségbe megyek vagy nálam lesz vendég, vagy ha egyéb körülmények úgy hozzák magukkal. A miniszterelnök kijelentései tökéletesen ilyenek, amikor a nemzeti jogainkról van szó. (Derűség.) A miniszterelnök azt is mondta, hogy ő nem a koronára való hivatkozással, hanem a saját szakállára nyilatkozik. A szakáll azonban eddig közögunkban biztosítésképpen nem szerepelt. Eddig csak egy szakállról tud a magyar történelem, egy esztergomi érsekeről, akinek

azonban, mert úgy beszélt, mint a miniszterelnök, kitépték a szakállát. (Tetszés balról.) És mit ér a leg gondosabban ápoltt szakáll, ha ott ül rögtön a miniszterelnök háta mögött — a Borbély. (Zajos derűség.)

Tiltakozik az ellen, mintha az ellenzék az abszolutizmust akarná. (Zaj a jobboldalon.)

Babó Mihály: Nem akarjuk, de nem is félünk tőle.

Polónyi Géza: Az ellenzék az 1867. évi XII. törvényoiki végrehajtását követeli. Aljlon föl egy közjóság a jobboldalról s mutasson egy törvényt, amelyben lemondunk a magyar nyelvről ...

Főkiáltások jobbról: Nem mondtunk le!

Polónyi Géza ... a magyar zászlóról, akkor rögtön felszesszük a fegyvert. Amíg ezt nem tudják bebizonyítani, addig nem a többségi elvről van szó, hanem arról, hogy a kisebbség a törvényt végrehajtását sürgeti. A miniszterelnök tegnap azt mondták, hogy nemcsak a többségre, hanem *Kossuth*éra is számít. *Kossuth* már tegnap kosarat adott a miniszterelnöknek s akad-e itt egy ember is, aki ezt a politikai inszinuációt vissza ne utasítaná? (Zajos helyeslés balról.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Mindenekelőtt arra hívja fel a Ház figyelmét, hogy *Polónyi* Géza tegnapi főszóalólására nem is reflektált s így szavait félre nem magyarázták; dacára ennek e címen kért *Polónyi* szót. (Tetszés jobbról.) *Polónyi* ugyan mondot egyetmást közös megbeszéléseinken, de ott léleg a rendes ujonclétszám megadásáról volt szó. Hivatkozik rá hogy a megbeszélések végén épp *Polónyi* volt az, aki azt mondta: De megmondám ám a királynak, hogy a véderő revíziójánál föltojtuk az obstrukciót, ha nemzeti engedményeket nem kapunk!

Sebest Dénes: Hát megmondta a királynak? Ez a kérdés!

Polónyi Géza: Épp azt akarjuk tudni, mit felelt erre a király.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Es ime, mégis most folytatja harcot. Ami a szóalól szakállát illeti, hát amennyiben ezt a frazist viceból idézik, hát viccone jót. Csak azt akarta mondani, amikor szakállára hivatkozott, hogy minden szaváért és tényéért saját maga felel. Visszatérve *Rátkay*ra: az ő beszédéből azt olvassa ki, hogy nem bánja, ha akár ön az abszolutizmus. (Nagy lármá s ellenmondások balról.)

Vásonyi Vilmos: Denuciálás Bésbe!

Vései József: Az ex-lexben való választás is abszolutizmus. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Báró Kaas Ivor: Csak a kormány csinálhat abszolutizmust, az ellenzék soha!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Erre vonatkozott válaszában azon része, melyben azt mondta, hogy reméli, miszerint az ellenzék némely részei is hozzájárulnak ahhoz, amit a kormány és a többség akar, hogy ilyen módon az alkotmányos rend és béke helyreállíthatassék. (Nagy zaj a baloldalon.)

Vései József: Az ex-lex választás utján?

Khuen-Héderváry Károly: Azt hiszi, hogy evvel nem inszinuálta azokat, akiknek más álláspontjuk van. Egyébként az a hit, hogy a nemzet képviselőinek legnagyobb része úgy vélekedik, hogy a nemzetnek vissza kell adni nyugalmat.

Vései József: Lesz-e az ex-lexben választás? Ez a kérdés! (Nagy zaj jobboldal.)

Kubinyi Géza: Mit mondál a véderő-bizottságban? Ez a kérdés.

Vései József: Megmondtam itt a Ház színe előtt, hogy mi beszéltem a bizottságban. (Egyre tartó zaj a többsébalon.)

Gajári Géza: Azelőtt az ujonclétszám fölemelését is meg akartad szavazni, most a régi ujonclétszámot sem akard.

Vései József: Nektek mindegy! Ti mindent megszavaztok!

Elnök: Folytatjuk a napirendet, a további teendők iránti intézkedések fölötti vitát.

Marjay Péter: Ama kevés ígéret, amelyet a miniszterelnök az ellenzéknek tett, azt sem tartotta meg. A katonai javaslatokat csak egyelőre jüggesztette föl. Az önálló vámtérületnek a miniszterelnök ellensége. A bannak 15 napi itt tartózkodása alatt 3-szor sérítették meg a közszabadságot. Szóalót azt mondta, aki ilyen módon foglal el egy ilyen felelősségteljes állást, akiben nincs semmi határozottság, arról nem mondatunk mást, mint hogy az egy közönységi politikai kalandor. Olyan emberből nem várhatunk az orszáig bajaira orvoslást, aki teljesen idegen.

Elnök: Közjogi szempontból e kifejezést, hogy idegen, a miniszterelnökre nem lehet mondani. (Főkiáltások balról: De mikor idegen fölünk!)

Marjay Péter: Ugy érteke, aki husz éve fölünk távol él, az idegen itt. És éppen ezen okonál fogva nekünk kötelességünk ezt a már hét hónap óta tartó üzenetlen harcot folytatni. Inkább belemegyünk az új választásba, de a harcot föl nem adjuk. Ez olyan fontos mozzanlat, hogy még az ex-lex állapot dacára is küzdenünk kell, hogy elveink dicsőségre jussanak. Az a párt, amely vakon bizik parancsnokában s árkon-bokron át követi őt, a miniszterelnököt, legyen az bárki is, az a párt nem fog benünket megakadályozni abban, hogy mi a magyar zászló a magyar hadsereg és az önálló vámtérület érdekében küzdjünk mindaddig, míg csak összes jogainkat ki nem vittuk. Ezután szóló áttér az állami tisztviselői fizetéselésére. Általában nem helyesli a fizetéselését *Lukács* László gárdája részére, bár például az igazságügyi hivatalnokok fizetéselését e fölülül szükségesnek tartja. Azonban a főispánokot el lehetne bocsátani s óriási fizetéseiket így meg lehetne takarítani. A főispánok ugyanis főispánok s vége volna akkor az országos kerteskedésnek.

Elnök: Ezért a kifejezést, hogy korhelykedés, a szófontok rendreutasított. Mindenkinek jogában van kritizálni, de ilyen kifejezést használni nem szabad. (Felkiáltások balról: Azt mondta: kerteskedés.)

Elnök: En korhelykedésnek értem, tehát félre-

érteltem a t. képviselő urat, azért visszavonom a rendrefelállítását.

Marjay Péter: Ezután helyteleníti a roppant nagy miniszteri nyugdíjakat. Majd határozati javaslatot terjeszt a Ház elé, melyben határozati és világiós nyilatkozattételre kéri a miniszterelnököt. (Helyeslés balról)

Elnök: Tíz percere fölfüggeszti az ülést.

Szabot után.

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Jelentem, hogy Molnár Akos a közgazdasági bizottsági, Jékely Zsigmond a naplóírási bizottsági, Malatinszky György a közlekedési bizottsági, Komjáthy Béla a pénzügyi és származási bizottsági tag-ságáról, nemkülönb. Madarász Imre az öszezefür-telenségi állandó bizottságban viselt tagságáról állásáról lemondott. De az utóbbi képviselő a Háznak külön kitéjezett beleegyezése nélkül bizottsági tagságáról le nem mondhat. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát mi lesz a lemondással?) Ha a képviselő a lemondását fenntartani kívánja, akkor a Házhoz fordul, hogy a Ház megengedje-e a lemondást vagy nem. (Helyeslés.) Következik a vita folytatása.

Herteleny László jegyző: Bárd Dániel Ernő.

Bárd Dániel Ernő: Minden okstrukció a legnagyobb mértékben elítélendő s éppen azért, hogy az előbbi okstrukció sikereket mutatott fel, szülőanyja lett sok minden hátránynak, sok minden bajnak, sőt azt merem állítani, ha akkor az okstrukció azt a sikert fel nem mutathatta volna, talán most sem állnának az okstrukciók szemben. (Ugy van! jobbról.) Az a siker, amelyet az akkori okstrukció felmutatott a jelenlegi okstrukciók is csak az akció megindítására batorította. (Felkiáltások balról: Hódossy csinálta.)

Polónyi Géza: Hát az nem volt siker, hogy Széll Kálmán lett a miniszterelnök? (Mozgás a jobb-oldalon)

Kabinyi Géza: Most pedig az a sikere, hogy Széll Kálmán ement. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon)

Polónyi Géza: Hát a kuriai bíraskodás nem volt diadal? (Nagy zaj.)

Langley Zoltán: Az okstrukcióit helytelenítették, de az eredményt elfogadták!

Véssi József: A „jog, törvény és igazság“ ócskavas lett! (Zaj, élénk csenget.)

Bárd Dániel Ernő: Sajátságos helyzetben találjuk most magunkat. Aig van valaki ebben a Házban, aki azt a célt, amelyet az okstrukció maga elé tűzött és ki akar vinni, nem tartaná helyesnek, nem tartaná áldásosnak. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Helyeslések jobbról.)

Ugron Gábor: Ez az igazság!

Polónyi Géza: Hejves beszéd!

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek.

Bárd Dániel Ernő: Azt a törekvést, hogy bizonyos nemzeti vívmányok elérésének, olyan vívmányok amelyek garanciát nyújtanak arra nézve hogy az 1867. XII. törvényekben jelölt magyar hadsereg teljes mértékben érvényesüljön és megvalósuljon. (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon. Helyeslés jobbról.) ki volna ebben az országban, ki ezt helyesnek nem tartaná? (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon. Helyeslés jobbról.)

Fáy István: Hát ha kivájnátok, álljatok fel és mondjátok meg!

Kende Péter: Majd rákerül a sor. (Nagy zaj. Élénk csenget.)

Pap Zoltán: Tessék mecsinálni és meglesz a parlamenti béke! A dicsőséget is odaadjuk, csak akarjátok! (Zaj a Ház minden oldalán.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, hagyják a szónokot nyugodtan beszélni.

Polónyi Géza: Eddig hallottuk a Bánffy embereit, most halljuk az új miniszterelnököt.

Bárd Dániel Ernő: Azok a törekvések az egész nemzetnek a kelő szempáncsával találkoznak; szívesen fogadtuk és magam sem vonakodom annak kifejtéséért, hogy én is szükségem van és célszerűnek tartom, hogy a magyar szellem mindazonban az ezredékek amelyek Magyarországon vannak dislokálva, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nagyon helyes!) ne csak meghonosították, hanem kultiválták is. (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Gejari Géza: Mit esodálkoznak rajta?

Polónyi Géza: Nagyon helyes!

Langley Zoltán: Ha egy véleményem vagyunk, akkor miért vitatkoznak? (Zaj a jobboldalon.)

Bencza Miklós: Nem ti csináljátok meg, hanem mi!

Bárd Kaas Ivor: A munka a miénk! A dicsőség az önbé, csak eredménye legyen! (Zaj. Halljuk! jobbról. Élénk csenget.)

Bárd Dániel Ernő: Habár ezt mint egy olyan politikai meggyőződést enuncióval, amelynek elérésére törekednünk kell...

Polónyi Géza: Hejves!

Dániel Ernő... mégis azt mondom, hogy az a mód, amellyel önk ezeknek az eszméknek a diadalát kívánják aratni... (Nagy mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Ez az egy nobilis beszéd! (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról. Élénk csenget.)

Babó Mihály: Hát csinálja meg a többség vagy ajánljanak más módot! A felett lehet vitatkozni, hogy jó-e a módszer, vagy nem! (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Bárd Dániel Ernő... káros mind az ország közgazdasági, mind pedig az állam politikai érdekeire nézve.

Hock János: Biztosítsák a nemzeti jogokat és nincs okstrukció.

Elnök (csenget.): Miltóztassék türelemmel meghallgatni a szónokot!

Hock János: Nagyon helyesen, az én lelmem szerint is beszélt!

Elnök: Kérem, ne tessék folyton közbeszólni.

Bárd Dániel Ernő: Mert az okstrukció lehet egy igen hatalmas fegyver de mindig csak rombolásra lehet használni, építéso soha. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Elmentendők balról.)

Hock János: Sokszor a rombolás is építés! (Nagy zaj balról.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek, különben kénytelen leszek név szerint megnevezni a képviselő urakat.

Bárd Dániel Ernő: Az okstrukcióval negatív eredményt el lehet érni; el lehet érni azt, hogy valami ne történjék, hogy valami megakadályoztassék, de azt nem lehet elérni, hogy valami pozitív dolog megtörténjék. En nem örülök az okstrukciónak, nem azért, mint hogyha nem helyeselném az eredményét, de nem örülök annak, hogy milyen módon érteit el az az eredmény, mert ezt a fegyvert minden esetben elítélendőnek találom. Es ha önök a legnagyobb elhatározással folytatják is tovább ezen okstrukcióit, legyenek arról meggyőződve, hogy miakat északban itt fognak találni, akik az oszromot a legnagyobb erővel visszafordítják majd. (Élénk helyeslés jobbról.)

Véssi József: (Az elődai emelvény léposóján áll.) Ez a passzív rezisztencia proklamálása. (Halljuk! Nagy zaj és felkiáltások jobbról.) Eljön a passzív rezisztencia rediviva! (Zajos felkiáltások jobbról: Hejre! Ünnel! Vészi!)

Szatmári Mór: A te régi gárdád! (Zajos felkiáltások jobbról: Hejre, Vészi!)

Fürster Ottó: Így néz ki a kibűlt szerelem. (Derültség a baloldalon.)

Véssi József: Ez a Vészi-párt helye.

Bárd Dániel Ernő: De remélem, hogy a bazaroszeret az utókban meg fogja állítani önöket és rá fogja bírni, hogy a rendnek és a nyugalomnak az országban s a parlamentben való helyreállítására elő további akadályokat nem gördítenek. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) Ezen reményemben még az a körülmény sem ingat meg, hogy önök szavakkal lekötelezték volna magukat egymás közt, arra, hogy az okstrukció fogják folytatni.

Mezőssy Béla: Ez nem all!

Bárd Dániel Ernő: Ezt tudomásul veszem és annál jobban örülök, mert akkor egy akadálytál kevesebb van hogy az önök az ország érdekeit áltáva, előli az okstrukcióitól elküljanak. Azt hiszem, hogy most inkább, mint valaha megvan az az időpont, hogy minden apró differenciákat félretéve, változat erővel működjünk a tekintetben, hogy a békét a nyugalmat a rendet ezen képviselőházban helyre-állítva, biztosítsuk a békét az országban, biztosítsuk a békét a parlamentben. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Biztosítsuk az egyetértést a nemzet és a király között! (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Abban a reményben, hogy ebben nem fogunk csalódni, a miniszterelnök ur programjához hozzájárulok. (Hosszszantartó zaos éljenzés és taps a jobboldalon. A szónokot szívesen üdvözlék. Hosszszantartó zaj.)

(Személyes kérdés.)

Elnök: Véssi József képviselő ur személyes kérdésben kért szót. (Nagy zaj.) Csendet kérek, ha nem lesz esend, kénytelen leszek az ülést fölfüggeszteni. (Folytonos zaj.) Kérem, ha azt tapasztaljam, hogy ismételt felszólításom után vezet előző azt kell huzam, hogy az ülést fölfüggesztését célzatosan akarták kitergészkolni.

Véssi József: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Egy idő óta, úgy látásik, nemzet szur a tudoldal társainál az, hogy politikailag bajlejtálnánk lettem. (Zaj és felkiáltások jobbról: Hajlékonyra.) Régi helyemet elhagytam és politikailag semleges területen tartózkodom ennek a t. Háznak. (Zaj jobbról. Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Olaj Lajos: A palatinus volt Széll Kálmánnak, ezéőt szereltek. Egyszerre megváltoztatok?

Véssi József: Mindaddig, míg ez a sorom csak hark enyvelgekben talált e Házban kifejezést, én szívesen mosolyogva telettem ránk. Az imént azonban, azt hiszem, humoros érzésekből fakadva, de elég viharosan jelentkező helyre-kiállításokban nyilvánult meg a tulsó oldalról az, hogy politikailag hajléktalanná lettem. (Zaj jobbról. Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) En a szeméremnyálat vétádom, de arra kérem a tudoldal, miltóztassanak berendezkedni arra, hogy én a Vészi-párt padjait továbbra is azt a semleges helyet fogom magamnak megtartani. (Helyeslés balról. Zaj jobbról.) Miltóztassanak tudomásul venni erre nézve indokomat valamint azt is, hogy miképpen magyarozom meg magamnak azt a sajátos humoros felozást, amelyvel ezen helyzetem a tulsó oldalon találkozik. (Halljuk! Halljuk!) Indokom a következő: En támogatam egy politikát. Az a politika megbukott. En abból levontam a következtetést és elhagytam azt a helyet, amelyen állottam. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Langley Zoltán: Ez a következtetés!

Sebess Dénes: Ez a politika becsület!

Hock János: A passzív rezisztenciából átment az aktív rezisztenciába!

Bako József: Ott szalmaviskó, itt gyémánt-palota vár rád!

Véssi József: Ezt a következtetést én levontam, de természetesen nem szándékoztam azon pártok egyikéhez sem, melyeknek szintén megvolt a maguk része abban, hogy ez a politika megbukott. Tehát én politikailag hajléktalanná lettem. Ezt a sorsomat nyugodt lelkiismerettel és tóten tartható lelki egyensúlyal tőröm mindaddig amíg tart romélem, sokáig nem fog tartani. Azt pedig, t. képviselőház, hogy az önök humorát odaát mért tőröm egész nyugodtan, szintén megmagyarázhatom egész röviden. Az állatvilágból veszem az analógiát.

Polónyi Géza: Jó lesz! (Élénk derültség és taps a szélsőbaloldalon.)

Véssi József: Férhuzamol húzok az eb és a macska között.

Gróf Bánffy Miklós: A keeske és a káposzta képletét. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Véssi József: Igen örülök, hogy a t. gróf ur alkalmat ad arra, hogy egy a bájusza alatt mondott másik megjegyzésére szintén visszatérjek. Egyszer azonban még nem terek rá a keeske és a káposzta képletére, hanem maradjuk az ebnél és a macskánál. (Zaj jobbról. Halljuk! Halljuk! a baloldalon.) Az eb, köztudomás szerint, ugy van berendezkedve a pszichológiájával, hogy ha a gazdája meghal, otthagyja a régi házat, odamegy a gazdája sírjához és őzi azt még a haló poraiban is. A macska ellenben inkább a gyakorlati érzékre fektet súlyt, mint a hűségére, és új gazdájával is ragaszkodik a régi élestkamrához. (Zajos derültség és taps a szélsőbaloldalon. Nagy zaj jobbról. Élénk csenget.)

Polónyi Géza: Ebben benne van a keeske is! (Folytonos zaj.)

Bárd Solyomossy Ödön: De mi van az éléskamrában, a t. mondja meg! (Folytonos zaj.)

Véssi József: Ezekből azután természetesen, hogy én a gyakorlati okoskodásu kandurok mosolygását az én hajléktalanságom feletl nyugodt humorral fogadom. Ezekután rá kell még térnem gróf Bánffy Miklós képviselőúrsam egyik szeretetreméltó jelzőjére, a keeske és a káposzta. (Halljuk! Halljuk!) Már a napokban egyik képviselőúrsam privátum megjegyzést tett nekem arról, hogy a gróf ur a képviselőházban, nem ugyan olyan hangosan, hogy közbeszólásnak vehetném volna, de megjegyzést tett arra nézve, hogy én politikai pártállásomat hirtelen változtattam meg. Tegnapi elég sajtóságos módon még az ellenzék padjairól is talákoztam ilyen meglehetősen rideg hangon előlóm veletl megjegyzéssel. En nem hinném, t. képviselőház, azt, hogy a magyar közéletben már odáig jutottunk, hogy ha valaki a többség soraiból levonva a maga szabvány érzése szerint, teljes dignitással, másokra nézve minden bántó élt nélkül, egy általa képviselt politika koncepcióit a hatalom melletl az ellenzékre megy át, hogy ezért védekeznie kelljen. (Hosszszantartó éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) Soha nem hittem volna, hogy akár amonnan, akár eminenen vadak érhetnek valakit ilyen címen, sonamem hittem volna, hogy a magyar parlamentben ezen a címen védekeznie kelljen. De ha kell én ezennel védekezem is. (Halljuk! Halljuk!) Védekezem egy egészen egyszerű és egészen méltóságos kijelentéssel. En a mult politikát, azt a politikát, amely a behálott kormányválsággal megszünt, nemcsak támogatam és segítettem a nyilvánosság előtt képviselni, hanem azokat, akik a dolgok természetével ismerősek — azon dolgok természetével, amelyről beszélni fogok — nagyon jól tudják, hogy én azért a politikáért súlyos, egész életömre nézve vézetés anyagi áldozatokat is hoztam. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Mozgás és zaj a jobboldalon. Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez így van!) Ez, aki ezen kijelentésemet mosolygva meri fogadni, ha akad olyan, én karunkomtól köbölégias tiszteltetl és el fogom vezetni oda, ahol arról meg fog győződni. (Ugy hang a jobboldalon: Meg vagyunk róla győződve!)

Ha tehát a keeske és a káposztáról szóló alluzió az én igen t. képviselőúrsamok, gróf Bánffy Miklósnak olyasvalamit akart lenni, ami eüli a tényállástól eltérő irányban az én személynem, az én politikai pártválságom motívumainak tisztaságára nézve a jegeskelelyebb árnyat akarna vetni, akkor én utasokozva én ellen, telkérnem gróf Bánffy Miklós urat hogy ne homályos előzgatásokkal, hanem nyilvánosan megérthető, konkrét kitezést vádalkot alijon elő, na tud. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Gróf Bánffy Miklós képviselő ur személyes kérdésben kér szót.

Gróf Bánffy Miklós: Véssi József engem egyenesen aposztrofált és emellegre nekem jorot adott arra, hogy személyes kérdésben szót kérjek. Az ez alluzióm, valamint az én megjegyzésem előlörri Véssi Józsefnek egvedtül csak politikai állásfoglalására vonatkozhatna, tekintettel arra, hogy ugy lapjának, mint magamvszonyainak árapatóról én semmiféle táékozottsággal nem bírok és nem bírtok. De engedje meg, hogy csodálatosnak tartsam, mivel annyira szereti az állatvilágból vett hasonlatokat, — azon hűségű kutynak a viselkedését, — amelyhez magát az imént hasonlítottam, — amelyik kutya, meghalván a gazdája, nem hal meg annak sírján, hanem a arkasokkal megy el, melyek gazdáját ifeltálik. (Élénk éljenzés és taps a jobboldalon.)

Elnök: Véssi József személyes kérdésben kéri szót.

Véssi József: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A gróf urnak velem szemben foglalás és egyébként elmes megjegyzésére nézve csak egy rövid válaszra szorítkozom. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A gróf ur azt mondta, hogy én a farkasokhoz szegődtem. Erre az a megjegyzésem hogy hiszen hallotta a gróf ur imént is, hogy én nem szándékoztam senkibe és hogy én magamát politikailag hajléktalannak tartom és semleges álláspontra helyezkedtem. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Zaj jobbról.) Bocsanatot kérek, legyen meggyőződve a t. képviselő ur arról, hogy ha az én politikai meggyőződésem olyan irányban változhatott volna meg, ami politikailag, erkölcsileg és logikailag is ki van zárva, hogy én nekem ehhez az ellenzékhez kellett és lehetett volna osatlakoznom, ezt éppoly emelt fővel és az elveknél éppoly öszinte feltárással tettem volna. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. Zaj jobbról.)

Kabinyi Géza: Kérdezze meg a választóit! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Eljön a magyar nyelv, jelvény és zászló!

Mezőssy Béla: Tekintettel az idő előrehaladott voltára, kérem, hogy beszédemet holnap mondassam el.

Elnök: A Ház beleegyezik ebbe. (Helyeslés.)

A holnapi ülés napirendjére a mai vita folytatásáért tűzzük ki. (Helyesítés.) Minután Rátkay képviselő úr lemondásával egy jegyzői állás megüresedett, arra kérem a t. Házat hogy a szombati napon intézkedjék ezen állás betöltéséről. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Itten Rátkay!) Ezzel az ülést berekesztém.

Az ülés végződik 1 óra 50 peroker.

Szünet alatt.

(A kandur-párt.)

A mai nap ötlelei meghozták a bán híveinek helyes elnevezését. Vészi mondta a jobboldal versengő népére, hogy ojanok, mint a macska, amely csak az éléskamrára vigyáz. Ebből támadt aztán az új és találó név: a kandur-párt.

Az éléskamrára pedig komolyan ügyölnek az urak. A kamara tele van mindenféle jóízű osemegével, borral, szófóval és lágy kenyérral. A bán ur ó exceleniája pedig egyre fenyeget, hogy mindenkit elkerget a kamara mellől. Mi lesz akkor? Ki fogja megenni a lágy kenyeret és ki fogja meginni a finom borokat? Soha ilyen meghajszolt kandurokat, mint ezek. Sem ójfélt, sem napपाल. Ma éjjel például azt álmodta valamennyi, hogy virradóra sok-sok macska lepte el az országot s valamennyi macskának valami jóízű falat volt a szájában. Ezek az ellenmacskák voltak s láttukra például Gajári Géza is nagyot nyögött álomban, mondván:

— Az én mandátumomat is elvitte a macska. Reggelre azonban végigtapogatták magukat. Megvolt a mandátum s vidáman jöttek-mentek, mert a bán már visszacsavarintotta a fenyegetését s olyasformát ígért, hogy nem osztja föl a Házat.

— Hát ez ugy van — mondja Ugron Gábor — hogy ez az ember nem ismeri a magyar nyelvet. Egy mondatot sem tud úgy elmondani, hogy abból világosan megérthetné az ember, hogy mit is akar voltaképpen.

Ezt senki sem tudja. A kandur-párton is örök kételyek marcangolják az emberek elméjét s valaki éppen most mondja, hogy az éjjel Vampetienél majd elrepedt a brácsás tenyere. Érzés éjjel azt huzatták vele a szabadalvúparti urak, hogy:

Kitakar, betakar.
Isten tudja mit akar...
— De azért hűségesek vagytok hozzá — tromfolja le őket éppen egy a vadak közül.
— Hogyne. A hűségnek megragadó példáját adom elő nektek. Tanulhattok belőle.

Aztán meséli:
— Valahol nemrégiben, mikor még egészen új volt a bán. két kormánypárti képviselő találkoztak egymással. Persze, az első az volt, hogy a bánról beszélgettek, s mivel akkor még nem ismerték, azon veszték össze, hogy szőke a bán haja, avagy fekete. Most egy harmadik kandur-párti is velődött köztük s így szólt:

— Ugyan gyerekek. Ne veszekedjétek. Hát fontos ez?
— Hogyne volna, — mondta az első. — Ha szőke, akkor nem támogatom. Ki nem állhatom a szőkeket.

— Micsoda? — felelt ki a második. — Ha fekete az a bán, akkor ítélek rá.
S legott ítélték, hogy ó csak a szőket szereti.

Utóljára is siettek föl Budapestre. Az első embertől, akivel találkoztak megkérdezték:
— Mondja, Szőke a bán vagy fekete?
— Szőkés.
— Beszéljen világosan. Szőke vagy fekete?
— Mondtam már, Szőkés.

A három ember összenézett. No most mit csinálnak, ha se nem szőke, se nem fekete?
A harmadik legott kitalálta.
— Ugyan már — mondta — hát az is kérdés, hogy mit csinálunk? Hát támogatjuk.
És támogatják.
Ekkora hűség van a kandur-pártnak.

(A futógok.)

Pedig hiába támogatják. A bán bukott ember. A tarsolyában, amelyről mi már napokkal ezelőtt megmondtuk, hogy nincs is, csakugyan nincsen volna a házfeloszlására való engedelem. Ha volna, nem hivalkodna vele annyit, hanem előlántaná. Így azonban ugy kell tennie, mint a dajka tesz a rossz gyerekekkel:

— Aludjál, Pistike, mert rögtön hívom a kankust.

A kankus azonban sehol sincs s Pistike csak egy napig fél tőle. A másodikon már megmondja:

— De dada. Hiszen nincs is kankus s ba van is, magának nem hívhatja, mert magával szóba sem áll.

Kankus hát nincs. A Ház egyáltalán marad s a nagy sakkátblány újra kezdődik a parti. A bánnak két futárja van. Mindkettő fekete, csak a fejük bubján van egy nagy fehér folt. A harciások futárjai pedig fehérek, hófehér dresszben jelentek meg a Házban s farkasszemet néznek a bán futóival.

Eminnen Olay Lajos és Fáy Pista inézi a dolgokat. Vitarendezők s majdnem annyi joguk van, mint a sakkátblány futárjainak. Megbízás alapján dolgoznak. Tőlől Kubinyi György és Gajári Géza igazgatják a hangulatot megbízás nélkül. Semmi joguk sincs, de azért ugy csinálják, mintha ettől függne a lelkük időviszsége.

Amott a bán a király. A fekete király s mellette Lukács László a fekete királyné. Aztán a lovasskák a nemzeti pártiak. azokat könnyű ugratni. Am Rosenberg Gyula az egyik bástya s a másik Münnich Aurél. Ember legyen, aki kidönti őket.

— Semmi — feleli a két futár. Mi jól e osztottuk a szerepet. Olay Lajos mindig olvált meg, én pedig előre ütök. A bástyáitokat felöntjük, az egyik futótok kifárad, mert kővér ember, és meglátjátok, hogy matt lesz a királytok.

Gajári mosolyog.
Hogy ó kidől? Ó? Soha. Ó nem hagyja a királyt!

— Pedig neki nem is baj — magyarázzák. — Gajári az új királyt is épp így fogja szeretni. A földolog, hogy legyen.

(A propellerek.)

Vészi József nevezte el egyszer Polónyi Gézát: csavargózsónak. Polónyi Géza tudniillik ért abhoz, hogy hol kell alábujni, melléhajolni, időlorulni egy-egy kérdésnek s hogy kell aztán egyet csavarintani rajta, hogy abból a kérdésből semmi se maradjon. Polónyi Géza fiskálisurfang a szerepe meg számára a csavargózsónak nevet.

Am Polónyi eddig egyedül evezett végig a politikai vizeken. Egyetlen propeller volt, elég gyors jársu, olykor ide, olykor odahajó; ingó-lengő mozgásu. Zászlója majd mindig télfarobos volt erőszere az igaz, hogy ugy füstölt mindig, mint egy óceáni gőzös.

Ma aztán egy másik propeller is megjelent a vizeken. Csavargózsón a szó legelőcsavaritott értelmében. A bán. Nagy Isten! Hogy tud ez csavarni. Hogy kitorgatja ez a saját szavai értelmét. Valóságos ellencsavargózsón.

Ösöndesen siklik tova a vizeken. Óvatosan. Alig füstöl, csak zümmög s mindig azt mondja:
— Mü... mü... mü.

Ebből pedig mindenki azt értheti, amit akar. Aki pedig nem akar, az nem érthet semmit. Ezért értenek ma olyan keveset a politikákok s ezért érthi mindenki azt, ami neki esik legjobban. A bán nem törődik vele. Az abszolutizmus ördögét test a falra s mormog hozzá:
— Mü... mü... mü.

A BUDAPESTI NAPLÓ telethonja.

Szerkesztőség	56—12
Kiadóhivatal	54—39

BELFÖLD

A lelkiismeret. Idéztük ma reggel a Hazánk tegnap esti vezércikkét, amelyben megjósolja visszafelé az obstrukció rossz következményeit. És utaltunk arra, hogy ez a visszafelé-jóslás egy kissé elkésett. Ma a H—k következőképpen approciálja figyelmeztetésünket:

Két vádat merészkedik tehát szemünkbe vágni a B. N. Egyik az, hogy a Hazánk nem volt következetes obstrukció-ellenes politikájában s jelenlegi jövőmondása nem egyéb a rossz lelkiismeret nyugtalanításánál. Merész állítás ez akkor, mikor hónapok óta arra intünk, hogy vigyázzon az ellenzék, mert erőszakoskodása osakis rosszra vezethet.

Majd, időzvéen régebbi vezércikkeinek az obstrukciót elítélő néhány passzusát, így folytatja:

Ebben a szellemben irtunk eleitől fogva, a legnagyobb következetességgel véde Széllt és álláspontját s nem retentünk vissza még attól sem, hogy ez az álláspont népszerűtlen volt. Öszintén sajnáltuk Széllt, mikor távozott, de álláspontunk

maradt a régi: ez az, hogy a véderő-vitáig a kisebbségnek le kell szerelnie, mert a parlamenti szabadság elve s az ország érdeke így követeli. Hogy az új kormány visszavonta a katonai javaslatokat, nagyon természetes, a mi álláspontunk csak megerősödött.

Ezzel szemben legyen szabad emlékeztetőbe hoznunk laptársunknak június 9-én este megjelent számában közölt hosszú politikai cikkét, amelynek minden sora egy-egy tendenciózus támadás Széll Kálmán ellen, a vége pedig nyílt ajánlközése a volt nemzeti pártnak. Ez az inter-viu alakjába öltözött elmélkedés egyenesen kimondja, hogy „a kormánypártnak hosszabb időig holt ponton vesztegelnie nem szabad” — ámbár kegyesen előrebocsátja, hogy *elméletleg* a korona is, a többség is ragaszkodik Széll Kálmánhoz — és ezzel siet megmagyarázni azt az eshetőséget, ha Széllt felülről *elrejtik*, nem feledkezvén meg arról sem, hogy „Széll utódlja kisebb áron leszerelhetet, mint maga Széll.” Aztán ezeket mondhatja Széll Kálmán a legnagyobb következetességgel támogató laptársunk:

Ha olyan kormányelnököt keresnének, aki a maga egyéniségénél fogva a nemzeti törekvések érvényesítésére még több garanciát nyújt lefelé a közvéleménynek, mint Széll: akkor a volt nemzeti pártiak között kevesen ilyen férfit keresni.

Emlékeztetjük továbbá laptársunkat mindjárt másnap, június 10-én este megjelent vezércikkére, amelyben azt fejtegette, hogy érvényesülnie kell végre Széll Kálmán és gróf Apponyi Albert politikájának, vagyis a katonai javaslatok visszavonásával kell az ellenzékét leszerelésre bírni. Amiben csak az a csekély tévedés volt, hogy a javaslatok visszavonása Apponyi politikája volt ugyan, de oly kevésbé volt a Széll Kálmáné, hogy az ellenzék politikai védelmében kellett elbuknia. Es szolgálhatnánk még egy csomó hasonló idézettel, annak illusztrálására, hogy a H—k Széll Kálmán támogatásában milyen hű és milyen következetes volt. De nem akarjuk háborgatni laptársunk lelkiismeretét. Csak a következetesség illusztrálására utalunk mai vezércikkére, amelyben a nemzeti követelések sürgetése ellen foglal állást, ugy okoskodván, hogy „ha a jog a miénk, akkor az el nem szakad.” Ugy tudjuk, volt idő, amikor laptársunk és a volt nemzeti párt ennek a jognak az érvényesítését sokkal sürögsebbnek vélte. Anyira sürögsebbnek, hogy például gróf Apponyi Albert — akinek a politikáját állandóan tolmácsolta a H—k — állásáról való lemondással is fenyegetődött. Nyilván azért, mert azt hitte, hogy oiszalad...

A nagyváradi szabadalvúékek újjászervekedése. Mint levelezőnk táviratozza, a nagyváradi szabadalvúpárt igazgató-választmánya ma Hatály Endre elnöklete alatt népes értekezletet tartott, hogy állást foglaljon Barabás Béla vasárnap beszámlója ügyében. Többek felszólalása után visszautasították a függetlenségi párt támadásait, amelyeket Barabás beszámlója alkalmából a nagyváradi szabadalvúpárt ellen intézett. A párt erre nézve elhatározta, hogy háromtagu bizottságot küld ki, amely legközelebb meg fogja szövegezni a párt nyilatkozatát. A választmány az újjászervekedés kérdésével is foglalkozott. Többsen fevetették azt a kérdést, vajjon összefér-e a párttagsággal báró Banffy Dezso hívének lenni, mivel a párt nagy része Banfyista. Az értekezlet kimondotta, hogy az újjászervezők fog dönteni e kérdésben.

A miniszterelnök mandátuma. Temesvárról táviratozzák: Ma volt a képviselőválasztás. Jeszenszky Béla időbirtokos, választási elnök pont nyolc órakor megnyitotta a választást. Két jelöltet ajánlottak: gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt tizenöt és Bokányi Dezst tizenhat választó; a választási elnök ennél fogva a szavazást elrendelte, amely kilenc órakor két szavazatszedő-küldetés előtt kezdődött. A záróra leteltével Jeszenszky választási elnök 1/2 óraor kiírta az eredményt, amely szerint gróf Khuen-Héderváry Károlyt 847 szavazattal Bokányi Dezso szocialista 20 szavazata ellenében Temesvár képviselő-jövő választották.

A választás, mint tudósítónk jelenti, óriási véletlenség között folyt le. Temesvár negyedszáz választója közül mindössze nyolcszáznegyven embert tudtak az urnához vinni. Hogy milyen kerés ez, látható abból is, hogy báró Fejérváry Gézára annak idején, mikor ellene Kalmár Henrik fellépett, ezerkét-száz választó leszavazott.

Az új bán Zágrábban.

— Félhivatalos tudósítás. —

Zágráb, július 16.

Gróf Pejacsevich Tivadar, az új horvát bán ma bevonnult Horvátország fővárosába, Zágrába, amelynek lakossága, mint egy félhivatalos távirat jelent, lelkes fogadtatásban részesítette. Délután 2 óra 17 perckor a budapesti gyorsszalmonat érkezett Zágrába az új bán. Jóval a vonat megérkezése előtt a pályaudvar kiváló társaság töltötte meg, hogy az új bán ily minőségében, első Zágrába való megérkezésekor üdvözölje. Jelen voltak: Positivics érsek, Klobus hadtestparancsnok a tábornoki karral, a három osztályfőnök, az összes főispánok, az állami és autonóm hatóságok fejei. A diszszázadot, melyet *Watake* százados vezényelt, a 16. gyalogezred állította ki. A pályaudvar előtt sürü néptömeg gyűlt egybe, mely a pályaudvar előtt elterülő egész helyet betöltötte. A vonat, melyet *Pallardi* felügyelő vezetett, csekély késedelemmel robogott be. Az első kocsiból gróf Pejacsevich horvát bán szállott ki a jelenlevők harsogó zsviókiáltásai között. Midőn a zsviókiáltások elhangzottak, *Krajcovic* Ottó osztályfőnök a következő beszédet mondotta:

Kegyelmes uram! Szívüdvözöljük excellenciát és egy érzés tölti el valamennyiünk szívét, amidőn excellenciád színe előtt állunk.

Annál szívélyesebben üdvözöljük excellenciát, mert személyében olyan írfélt foglalta el a bán méltóságát, ki érdemeket szerzett a horvát haza körül és mert excellenciádban reményteliséget látunk. Meg vagyunk győződve, hogy kegyelmes urunk teljes erejéből szeretett hazánk javára, boldogulására és haladására fog törekedni és azért teljes szívünkkel üdvözöljük Horvátország bánját, gróf Pejacsevich Tivadar ő excellenciáját. (Zsvió!)

Gróf Pejacsevich horvát bán szívélyesen köszöntö meg az üdvözlőket és amidőn csend lett, következőt mondotta:

Uram! Amidőn ő felsége legkegyelmesebb királyunk és urunk (Zsvió király) kegyelméből és gróf *Khuen-Hédervary* miniszterelnök ur ő excellenciája bizalmából megbízattam megízelt hivatalom viselésével, tudatában voltam annak, hogy súlyos feladatokat várnak rólam, mert nem halgathatom el, hogy *borus* a politikai láthatár. Amidőn mégis elhatároztam magamat a megízelt horvát bán méltóság elfogadására, ezt uralkodónk iránt való hűségéből és azért tettem, mert azt hiszem, hogy mint hazánk fia és nemes család sarja kötelességem a nehez időkben e terhet magamra vállalnom és megnyitnom egy jobb jövő felé vezető utat, nem kevésbé azért, mert 16 éven át egy megye és egy város élén állottam, amely idő alatt elég tapasztalatot szereztem arra, hogy azt az ország kormányzásában értékesíthessem. Nem jók az önközök, mint idegen, hanem le idezem azon idők emlékeit, melyben én tisztogatom töltöttem el, amidőn Istentelen boldogult atyám (Siava) horvát bán volt. És azt hiszem, helyes utam járak, ha az ő politikai nyomatokait követem és ha tovább is ama jelzőkhöz tartom magamat, hogy jó közigazgatás és alap minden helyes irányú fejlődésnek. Fogadják köszönetemet, uraim, e szép fogadtatásért. Biztosítom az önéket, hogy én, amit azt már a polgármester urhoz intézett üdvözlő táviratomban is megmondtam, minden erőmet Zágráb város fejlesztésére fogom fordítani. Ezzel az ígérettel üdvözölöm Horvátország fővárosát és Zágráb polgárságát.

A beszédet lelkes zsviókiáltások követték. Majd *Mosinic* polgármester üdvözölte a város nevében. Már azért is szívüdvöly, ugymond, üdvözlétem, mert excellenciát már régóta nagyra becsüljük és mert meg vagyunk győződve arról, hogy kegyelmes uram szeretett hazánkat bölcsességével, tudásával és hazaszeretettel a boldogulás útján fogja vezetni. Szívünk mélyéből azt kívánjuk, hogy excellenciád kormányzása sokáig tartson és áldás kísérje Horvátország és fővárosa javára. (Zsvió!) Erre a bán kevés szívélyes szóval mondott köszönetet, üdvözölte az érseket és a többi méltóságokat, majd a megjelent katonai személyiségekhez ment, kiknek vezében *Klobus* tábornagy üdvözölte a bánat. A megjelent tábornokok és törzsisztek bemutatása után lelkes éltetés közepette hagyta el a bán a pályaudvart és beszállt *Positivics* érsekkel ennek négyesfogatú diszkocsijába és hatalmas kocsisortól követte hajtattat a bán palotába. A pályaudvar előtt összegyűlt néptömeg lelkes zsviókiáltása követte a bánat.

Zágráb, július 16.

Ma délután 5 órakor a nemzetipárti klub ülést tartott, melyen csekély kivétellel az összes tagok megjelentek. Az ülést gróf *Erdődy* István nyitotta meg, azzal az indítvánnyal, hogy küldetés megjen a bánért. A deputáció megjelent a bánnál, elhívta a nemzetipárti klubba, hol nagy lelkesedéssel fogadták. Az elnök a párt nevében üdvözölte a bánat, köszönetét fejezte ki ő felségének, hogy a párt egyik tagját nevezte ki báná, a párt olyan tagját, ki ahhoz mindig hű volt és hű fog maradni. Meg van győződve, ugymond az elnök, hogy a bán a kiegyezést a maga tisztaságában meg fogja

örizni minden megsértéstől. Azt hiszi, hogy a bán olaját hoz és azért jön közénk, hogy az országnak és a népek békét hozzon és ha misszióját betöltötte, babérral fog távozni. (Élénk zsviókiáltások.)

Gróf Pejacsevich horvát bán azt mondta, hogy azért kérte a klub egybehívását, hogy közülhesse, mit gondol s mit akar. Már megérkeztek or megmondta, miért fogadta el a bán méltóságát, egyrésztől az uralkodóhoz iránt való hűségéből, másrésztől elődje, a mostani miniszterelnökhöz való bizalomból. A miniszterelnök ismeri viszonyait, bajait és óhaját s a bán, hogy gróf *Khuen-Hédervary*, amennyiben módjában áll az ország sorsát intézni, az országot és népet a béke révén fogja vezetni. Szólok nem új ember, ugyancsak ismeri a viszonyokat és mindenképpen teljesíteni fogja kötelességét. Megmarad a párt tagjának és megtartja mandátumát. Azt hiszi, hogy nem sokára módjában fog állani kötelességének minden tekintetben való teljesítésére a nép és a haza dicsőségére és boldogságára. *Szem előtt fogja tartani boldogult atyját, ki inkább lemondott a bán méltóságról, mintsem eltérte volna, hogy a kiegyezést megsértse.* A regnikoláris küldetés — ugymond a bán — egyelőre a Magyarországgal való pénzügyi egyezményt fogja szabályozni és később, ha ez megtörtént, a kiegyezés összes függőben levő, még nem tisztázott kérdéseivel fog foglalkozni, és reméli, hogy e tekintetben is meg fogja kötelességének felelteni. Reméli, hogy a pártnak továbbra is birni fogja bizalmát és hogy az támogatni fogja hazafiai törekvéseiben.

A bán beszédét többször megszakította a zajos tetszés kitérőse és szűnni rem akará tetszés és zsviókiáltás követte azt. Majd gróf *Erdődy* elnök *Tomasics* minisztert üdvözölte, ki válaszában kifejtette, hogy a volt bán erős pártot hagyott hátra és az ország autonómiáját úgy kiépítette, hogy az ma szilárd alapon áll. Gróf *Khuen-Hédervary*, ismervén a viszonyokat, mindig támogatni fog bennünket jogos óhajataink teljesítésében. Szólok ennél fogva könnyű volt elvállalnia a miniszteri tisztséget és módjában fog állani a törvényhozás szemeltartására. *Arra fog törekedni, hogy se a kiegyezést ne sértesse meg, se pedig olyan határozatok ne létesüljenek, melyek ellenkeznek a kiegyezéssel.* A miniszter beszédét is élénk tetszéssel fogadták. Miután még üdvözlő táviratot intéztek a miniszterelnökhöz, a gyűlést 6 órakor bezárták.

KÜLFÖLD

Az oroszok Kínában. *Port-Arturból* azt jelentik, hogy az orosz diplomaták és egyéb hivatalnokok tanácskozása tegnapelőtt befejeződött. Azokkal, akik a tanácskozáson részt vettek, tegnap indult az utolsó különvonat Moszkvába. Bár megengedik, hogy a háború lehetőségéről is esett szó, azonban ez nem volt a tanácskozás fő tárgya. Kitént, hogy *Kuropatkin* hadügyminiszter megérkezése óta az orosz háborús előkészületek nőttek és hogy az a szándék, hogy több csapatot szállítsanak Mandzuriába. Hir szerint több vállalkozó utasítást nyert arra, hogy építőanyagot szerezzen be, huszezer ember számára levő sátorra berendezésre, akik Karbinból fognak érkezni. A tanácskozáson résztvevő hivatalnokok kijelentették, hogy Oroszországnak tiltakozása az ellen, hogy a mandzuriai kikötőket az idegen kereskedelem számára megnyissák, nem az idegenek iránt való ellenségeskedésen alapul, hanem azon, hogy idegen konzulokat oly városokban, melyek az orosz ellenőrzés alatt állanak, a kínai kormány elfogadja s hogy az őket képviselő kereskedők exterritoriális jogokat élveznének. Az ilyen állapotok olyan kellemetlen következmények volnának, mint Niucsangban.

Washington, július 16.

Hir szerint tegnap *Hay* államtitkár és az orosz ügyvivő értekeztek a mandzuriai ügyben és beszélgetésük kellegítő eredményt járt. A mandzuriai kikötők kérdésének nem sokára való intézésére számítanak. A japán követnek, aki a külügyminisztériumban megjelent és az említett tárgyalás iránt érdeklődött, kijelentették, hogy *Hay*nak a mandzuriai kérdésben folytatott politikája arra irányul, hogy őt az egész világ számára szabad kikötőket létesítsen.

Washington, július 16.

A mandzuriai kérdés a kínai kormány által adott azon ígéret folytán, hogy a legközelebbi időben több kikötőt fog nyitni a világgerekeskedelenek, kiélelt megoldást nyert. Az orosz kormány hivatalos uton tudtára adta az Egyesült Államoknak, hogy nem fog akadályokat gördíteni a kikötők megnyitása elé. Hogy melyik kikötőket nyitják meg, még nem jelentették ki, azonban hir szerint Mukden és Tatungkar lesznek ezek.

Washington, július 16.

Bár Kína nem határozta meg a mandzuriai szabad kikötők megnyitásának idejét, azt hiszik, hogy a megnyitást röviddel Mandzuriai az oroszok által való megízeltítés után, és pedig szeptemberben fog történni.

Török-bolgár ellenségeskedés. Szófból táviratozzák: A porta jegyzékét küldött a bolgár kormány, mely szerint a Törökország és Bulgária között fennálló viszony javítására elhatározta, hogy a bandák üzemével szemben történt néhány intézkedését meg fogja szüntetni, a letartóztatott gyanús bolgárokat szabadon fogja bocsátani, a határon lévő török csapatok egy részét vissza fogja vonni, az ilavezásokkal szabadsgolni fogja, meg fogja engedni, hogy a bezárt templomokat és iskolákat újból megnyissák és teljesíteni fogja Bulgáriának a diplomokra és iskolákra vonatkozó néhány kérését. Ezzel szemben azt kívánja a porta Bulgáriától, hogy biztosítsa békés szándékairól és adja meg ennek a biztosítékát. A porta elhatározását a bolgár kormány igen kedvezően fogadta. Utóbbi hasonlóképpen azt a kategórikus kijelentést tette, hogy mindig az volt az óhajata, hogy barátságos viszonyban legyen a török kormánnyal. A bolgár kormány megszüntette katonai intézkedéseit.

Az olasz tisztviselők fizetése. Rómában megint megüresedett egy előkelő állás. *Nobili* márkai, a pénzügyminisztérium államtitkára lemondott állásáról, még pedig nem politikai okokból. De lemondása újra alkalmat ad az olasz sajtónak arra, hogy rámutasson az olasz állami tisztviselők siralmas javadalmazására. *Nobili* márkai keresett ügyvéd, akinek iródjája szépen jövedelmezett. Államtitkárrá való kinevezése után kegytelen volt az ügyvédi pályáról visszalépni. Az évi fizetése 10,000 líra volt, amelyből 2500 lírát különbözö illetékek címén levontak. De Rómában 7500, de 10,000 lírával sem lehet megélni előkelő állásban levő embernek még a legnagyobb takarékossággal sem. Azért mondott le tehát *Nobili* az államtitkárságról, hogy családját és magát tönkre ne tegye és újra ügyvédi iradást nyit.

A pápa halódása.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Róma, július 16.

A pápa még egyre küzd a halállal, de galambtisza lelke nem sokára égbé száll.

Megindító jelenet játszódtott le vasárnap a pápa betegszobájában. Egy galamb, amelyet a pápa maga szokott megetetni naponta az ablakpárkányon, a rendes időben megjelent az ablaknál és ide-oda repdesett a bezárt ablaktáblák előtt, minthogyha az eleségre várna. A beteg észrevette ezt. Megparancsolta, hogy nyissák ki az ablakot és bocsássák be a galambot, a komornyiknak pedig meghagyta, hogy hozzon be kenyérmorzst. A galamb odaszállt a nagybeteg pápa ágyára, aki hosszan, szeretetteljesen simogatta. A szobában jelen volt orvosok és főpapok könnyezve nézték ezt a jelenetet.

Az orvosok ma is csak rövid látogatást tettek a pápánál. *Lapponi* azt közölte *Mazzonival*, hogy a pápa álmatlan éjszakát töltött és időközönként izgatott volt. Ugyszólván alig aludt, csak gyöngösesé folytán szendergett el néha-néha. A pápa *Mazzonival* néhány szót váltott és el akarta hagyni az ágyat, hogy karosszékekbe üljön. Az orvosok ebbe oly feltétellel egyeztek, hogy a pápa csak rövid ideig maradjon ágyon kívül.

Ezután a pápa *Centra* segítségével elhagyta az ágyat. Az orvosok megállapították, hogy a pleuritikus váladéknak a Pravaz-féle feeskendővel történt lecsapolása nem volt elegendő, amennyiben e váladék folyton szaporodik, aminek folytán a gyöngöseség is nő. A katasztrófa közvetlen beállhatásának veszedelem is nagyobb.

A pápa lakosztályában hallgatta végig a *Mazzonin*ki szolgálat misét.

A délelőtt fél 10 órakor kiadott orvosi jelentés a következő:

Ó szentsége az éjjelt nyugtalanul és álmatlanul töltötte. A pápa közérzése nem szenvedett változást, csak lélegzése vált a pleuritikus váladék lecsapolása folytán gyorsabbá. Ervérés 83, hőmérséklet 38,3, lélegzés 36.

Mazzoni, Lapponi.

Arról biztosítanak, hogy a pápa annak dacára, hogy az éjszakát nem töltötte nyugodtan, könnyebben érzi magát.

A *Messageo* szerint a pápa állapota az éjjel igen komoly volt, azonban időközönként megkönnyebbült. A Vatikánban az éjjel mindenki virrasztott. A pápa néhány órát aludt, majd huzamosabban izgatott volt. Nem akart táplálkozni, csupán csak egy kevés bort ivott.

A Vatikánban eddig 20.000 tudakozó távirat érkezett.

A tegnapi este a városban elterjedt azon hírrel szemben, hogy az orvosok a Vatikánban tett esti látogatásuk alkalmával a pápán mellkascsapolást végeztek, ma utólag megállapítják, hogy az orvosok a konzultáció után nem tettek több látogatást a betegágyánál.

Ha a pápa állapota megengedi, még egy mellszurással fognak próbát tenni, de attól tartanak az orvosok, hogy a pápa már sokkal gyöngyebb, semhogy magát egy ily műtétnek alávetethető.

A Vatikán nyomdájában esendben, de a legnagyobb sietséggel dolgoznak, hogy a konklávé részére szükséges nyomtatványokat elkészítsék.

E nyomtatványok közt vannak szavazó-cédulák, szavazó-lajstromok, a konklávé ügyrendje, az összes, a konklávéra vonatkozó pápai intézkedések.

Öt szerlartásmester, kik a szolgák egész hadseregével fognak rendelkezni, ügyel majd arra, hogy a konklávéban összegyűlt bibornokok megfelelő kiszolgálásban részesüljenek.

A Vatikán konyháján is nagyban készülnek a konklávéra, amelynek tartama alatt az összes bibornokokat a Vatikánban kell ellemmel ellátni.

A pápa tegnap *Lapponival* a közelgő haláláról beszélgetve, szösz szerint ezeket mondotta:

— *Bárhogy ítéljen is meg a történelem, minden gondolatom az egyházé volt.*

Mikor komornyikja tegnap lefektette, a pápa így szolt:

— *Attól félek, hogy ma fekszem le utoljára.*

Gennari bibornok, aki jelen volt, mikor a pápa az utolsó kenetet fölvette és azóta csak ma látta megint a pápát, fájdalmas meglepetésének adott kifejezést a fölött, hogy a pápa mennyire megváltozott.

— *Félek, —* mondotta a bibornok — *hogy XIII. Leónak épp oly hosszú lesz a halálközelmé, mint XIV. Benedeknek.*

Angeli bibornok úgy írja le a pápát, mint aki halálhoz hasonló álomban fekszik. Azt a benyomást teszi a szemlélőre, hogy már a napot sem tudja túlélni, az orvosok azonban azt állítják, hogy szíve még elég erős arra, hogy a harmadik mellszurást is megkövélathassák.

Oreglia a camerlengo hivatal átvétele után a svájci testőrséget, mely a Vatikánban nagyon népszerűtlen, azonnal feloszlatja.

Róma, július 16.

— Délután 5 órakor.

Mazzoni tanár érkezett Rossoni tanárral, 2/3 órakor *Mazzoni* *Lapponival* a Vatikánba ment. A pápa megvizsgálása után ki fog tűnni, hogy szükséges-e újabb műtéthez folyamodni.

— Este 7 óra 15 perckor.

Az orvosok a pápát alva találták és nem háborították. Az est folyamán újból meg fogják látogatni a pápát és állapotáról jelentést fognak kiadni. *Lapponi* közölte *Mazzonival*, hogy 6 szentsége közérzése változatlan.

— Este 7 óra 40 perckor.

Este 7 órakor a pápa állapotáról a következő jelentést adták ki: 6 szentsége állapota reggel óta nem változott. A pápa a nap folyamán néhány órát nyugodott. Erverés 88, légzés 30, hőmérsék 36.6. *Mazzoni*, *Lapponi*.

— Este 10 óra 10 perckor.

Mazzoni este 2/6 órakor ment a Vatikánba, azonban nem látogatta meg a pápát, mert 6 szentsége aludt. Az orvosi jelentést *Lapponi* szerkesztette és a forma kedvéért *Mazzoni* is aláírta. Utóbbi este 8 órakor ismét a Vatikánba ment és 9 órakor távozott onnan. Ekkor a pápa már ébren volt és *Mazzoni* azt konstata, hogy állapota állandó. Az orvosok nem hiszik, hogy a katasztrófa közvetlen közel áll. Nem végeztek mellkascsapolást, azonban közölték a pápával, hogy esetleg meg kell tenniük a műtétet, mely azonban egyelőre nem feltétlenül szükséges. A pápa, ki ezután izgatott lett, azt kívánta, hogy vigyék karosszékre, mire azután megnyugodott. Miután az orvosok elhagyták a betegágyat, megbeszéltek egy újabb mellkascsapolás célszert-

ségét és elhatározták, hogy egyelőre nem végzik a műtétet. A pápa állapota mindenesetre igen komoly. Este 8 órakor 6 szentsége *Rampolla* államtitkárt hívatta, akinek néhány utasítást adott.

— Este 10 óra 30 perckor.

A *Tribuna* utolsó kiadása azt jelenti, hogy *Mazzoni* egy hírlapi tudósítónak kijelentette, hogy ma éjjelre sem vehető biztosra a katasztrófa következtése.

Páris, július 16.

Gibbons bibornok még nem érkezett Rómába. *Gibbons* a pápaválasztás alkalmából biztosítani akarja a leendő pápa részéről azt, hogy a jövőben az Egyesült-Államoknak legalább tíz bibornoka legyen. *Gibbons* csak szabadlevélű s modern gondokozású jelöltre fog szavazni a konklávéban. Az Egyesült-Államok katolikusi csak azt ismerik el az egyház fejének, akire *Gibbons* is szavazni fog.

Vatikán és Kvirinál.

Berlin, július 16.

A *Germaniának* jelentik Rómából:

Az olasz kormány magánúton arról értesítette a Vatikánt, hogy a pápa halála után a rendfenntartás és a konklávé szabadságának biztosítása céljából csapatokat fognak a Vatikán rendelkezésére bocsátani. A csapatokat a Péter-téren állítják föl. A kormány ugyanazokat a szabályokat fogja megtartani, amelyeket a vatikáni csapatoknak előírt szabályzat rendel sedis vacancia esetén. *Oreglia* biboros *camerlengo* kocsijához biciklis katonákat rendel majd az olasz kormány, amint az olasz király kocsiját is biciklis katonák kísérik.

A legközelebbi konklávé alkalmából megint szónyegre került az egyes biborosok ellen alkalmazható kizárási jog (jus exclusivae) kérdése. E jog eredete nincs kellőképp felderítve. Állítólag II. Fülöp spanyol király vette azt először igénybe 1559-ben. Megillet ez a jog a francia, spanyol és osztrák katolikus államfőket. Arról, hogy a magyar királyok ezt a jogot valaha igényelték volna, a források mit sem tudnak. A kizárási jog külön e célra akkreditált biboros utján a választás előtt gyakorolható és pedig minden konklávé alkalmával csak egyszer és csak egy személyre nézve. E felvételre figyelembe nem vétele a különben érvényes választást nem teszi semmissé. Így például VII. Sándor pápa állítólag Franciaország vezetőjére választatot meg. A kizárási jog gyakorlati érvénye és jelentősége az egyházjogi irodalomban vitás; annak, hogy a jus exclusivae a pápa világi hatalmának megszüntével elenyészett volna, a forrásokban semmi nyoma sincs.

HIREK

Budapest, július 16.

— **BUDAPESTI NAPIÓ** Július 15-ikéi új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke ma elutazott a Jávárosból s hétón tér vissza, amikor először fogja a képviselőházban. — *Bécsből* táviratozták: Dr. *Iovag Bilinski*, az *Osztrák-Magyar-Bank* kormányzója ma megkezdte hosszabb szabadságát s Ischibe utazott.

— **Vilma királynő.** *Amsterdam*ból hivatalos részről megcáfolják a külföldi lapok ama hírért, hogy *Vilma* királynő örvendetes családi eseménynek néz elébe. A királynő az utóbbi hónapokban jól érezte magát s izgatottsága is megszűnt.

— **Uj pénzügyi tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Földváry* György pénzügyi titkárnak a pénzügyi tanácsosi címet adományozta.

— **Szilágyi Dezső emléke.** A *Felsőmagyarországi Kárpátgyógyászat* emléket állít *Szilágyi Dezsőnek*. A Tarpatak völgyében hatalmas gránitsziklára tervezik a nagy államférfiú hétszeres nagyságú, bronzba öntött domborművű arcképet, melynek leleplezési ünnepsége a jövő évben lesz. A mű kivételével *Istók* János szobrászt bízták meg.

— **Az Akadémia a kassai Rákóczi-hírlíttáson.** A M. Tud. Akadémiát a nemskóra Kassán tartandó *Rákóczi-ünnepélyeken* nagyobbt küldöttség fogja képviselni. A küldöttség vezetésére az Akadémia *Thaly* Kálmánt kérte fel, ki azonban betegsége miatt *Gastein*ban időzik. Erre *Babics* Zsigmond püspököt kérte fel az Akadémia, de ő sem fogadhatta el a megbízást, mert július eleje óta hévvizkúrát használ, amelyet

megszakítani nem lehet. Az Akadémia ennél fogva *Zsüszny* Mihály államtitkárt kérte fel a küldöttség vezetésére, aki a megbízást elvállalta.

— **A bécsi egyetem öröksége.** *Bécsből* táviratozták, hogy a kereskedelmi törvényszék elnöke, aki néhány nap előtt hunyt el, 200.000 koronányi vagyont a bécsi egyetemre hagyta, alapítványul szegény joghallgatók számára.

— **A szűkebb környezet.** Akárhogyan készült is elő *Karagyorgyevics* Péter arra, hogy mint király a szerbek lelett uralkodjék, mégis csak messze élt Szerbországtól s az első időkben idegenül érezheti magát. Pedig hát ha uralkodó is valaki, szükségét érzi annak, hogy bizalmas emberek vegyék körül. Hát eddig még kevés tagból áll az ő szűkebb környezete. Egyik bizalmasához históriai legenda is üződik: Ez a bizalmi ember *Rose* márkai francia ezredes. Egyidős Péter királyllyal. Együtt kerültek ki a saint-cyri francia katonai iskolából és mint százados együtt vettek részt a német-francia háborúban. Ebben a háborúban a márkai megmentette a szerb pretendens életét. *Karagyorgyevics* Péter mélyen meghatva kezét nyújt barátjának.

— **Hogyan köszönjem ezt meg neked?**

— Ha Szerbia királya leszel, magaddal fogsz vinni és udvari marsaloddá fogsz kinevezni, — volt a válasz.

Harminchárom évre azután *Karagyorgyevics* Péter már elérte a célját és *Rose* márkai most egyelőre a belgrádi királyi palotában ül, de úgy látszik, hogy az ő korában még sem akar udvari marsall lenni. Szerbül egy szót sem tud és e nélkül nem boldogul. A király másik bizalmasa dr. *Nenadovics* Jakab, akinek apja bátyja volt a király anyjának. *Nenadovics*, aki *Lipes*ben orvos volt, ezidőszent a király magántitkára. Harminchétfőves, képzett, rendkívül szimpatikus ember. A királynak egy harmadik bizalmasa és rokona, dr. *Dinics* Konstantin, a jövődéli palota-orvos, most van uton hazafelé *Kongó*ból, ahova az *Obrenovicsok* ellé menekült.

— **A népiszkolai tankönyvek.** Ezidőszent tudvaevőleg az országos közoktatási tanács végzi a népiszkolai tankönyvek bírálatát. A bazi tanító-egyesületek némeiyeke, ezek közt különösen a zalamegyei állami tanító-társület most azt kívánja, hogy a közoktatásiügyi miniszter a bírálatra hozzá benyújtott tankönyveket és tanzsereket a megyei tanító-tesztületeknek is adja ki érdemleges megírálás végett. Felhívja ez okból a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságát, hogy ez évi augusztusi nagygyűléséből kifolyólag intézzen ez ügyben kérelmet a közoktatási miniszterhez.

— **Sangro-Morsi gróf pírul.** Leégett *Nápolyban* a zálogház, amely csaknem négyszázéves múltra tekinthet vissza, s gróf *Sangro-Morsi* e miatt pírul. Mert így sült ki, hogy több főúri személyiség között ő is ott szerepelt a zálogház könyveiben. Igaz ugyan, hogy sok egyszerűbb halandó nem szegyenkezne azon, ha kislüne róla az, ami a grófról, hogy olyan zálogtárgya volt a leégett zálogházban, amelyre nyolcszázézer lírát adtak, gróf *Sangro-Morsi* azonban mégis csak rüstelkedik, amiért így kisült, hogy ezzel a kellemetlen intézménnyel van kapcsolatban s hogy erről a világr is tud most már. A gróf ur egy milliónál többet érő világhírű tubákosszelence-gyűjteményét csapta be, amelyért *Witthehouse* amerikai milliomes báró *Roitshild* Adolf egy millió kétszázézer koronát ígért, de gróf *Sangro* nem adhatta oda, mert a gyűjtemény családí hitbizomány s ő ilyenek örökölte az utolsó *Martina* hercegtől, aki nagybátyja volt s aki a tubákosszelencéket lassanként szerelte össze. A gyűjteményben híres darabok vannak: olyan tubákosszelencék, amelyeket például XIV. *Benedek* pápa használt, aki emellett erősen pipázott is vagy nápolyi királyok, mint IV. *Ferdinánd*, híres miniszterek, mint *Tanucci*, aki egyik lótenyezője volt a XVIII. században a jezsuita-rend főosztályának. A gyűjteménynek egyik legértékesebb darabja egy kis ezüst tubákosszelence művészi cizellalással, amelyet *Mária Terézia* használt. Még értékesebbek azok, amelyek egy darab drágakőből, smaragdból, türkizből vannak kifaragva. Az nem lájt olyan nagyon a grófnak, hogy hatalmas kamatozat fizetett, de az sehoggy sincs inyére, hogy erről a világr is tud mást szerzett.

— **Nyári mulatság.** A székeslővárosi III. ker. *Munkás-Kassza* és a *Jóbarátok* asszaltársasága július 19-én a *Római-türdő* területére kirándulást rendez. Tarkítják a kirándulást tánc, tombola, világposta, díjtékezés és társalgások.

— **Az első villamos nagyvasut.** *Berlin*ből jelentik, hogy tegnap nyílt meg az első villamos nagyvasut *Berlin* és *Gross-Lichterfelde* között. A vonatokon három nagy kocsis van, amelyekben több mint kétszáz utas fér el. A vonal hossza 9.5 kilométer. A villamos ezt az utat a megállóhelyek beszámításával tizenhét perc alatt teszi meg. Ez megfelelő harmóniát kilométernyi sebességre, de a sebesség hatvan kilométerig fokozható.

— **A fiók.** Legyen először is szó az asztalfiók egyik általános ismeretes tulajdonságáról, tudniillik az irásztalofiokról. Az ilyen fiókba egyre-másra rakunk bele mindenféle írást, holmit. Egyikre-másikra hamarosan van szükségünk, azt elveszszük, elfintézzük, akad megint egy kis helyesko a fiókban. De egy szép napon kislül, hogy a fiók tele van olyan írással, amelyek ráértek a heverésre, főként csak akkor látszóttak fontosnak, amikor bekerültek a fiókba, s mustrálgatás közben tűnik ki, hogy hónapok, esztendőök során elavultak, jelentéktelen titlommá váltak. Hanem a nagy kimustrálás idején az is megcsik, hogy az efféle papírok között el-elbujik valami nevezetes tárgy is. Es az irásztalofiók ez általános jellemzője után legyen most már szó egy gyűjtőfiókról. Amely szintén megrekedt egy irásztalofiókban és megható uton-módon jutott napvilágra. Történt nemrégiben, hogy a Kispesti Takarékpénztár egyik tisztviselője, *Beitheim István* meghalt. *Lówy Mihály*, az intézet könyvelője leltározta elhunyt kollegája irásztaljának tartalmát és ezenközben értékes leltre bukkant. A fentemlített gyűjtőfiókra, egyképe azoknak a gyűjtőfiókra, amelyek a *Budapesti Napló* bocsátott ki annak idején az *Eszterlét* királyneknak felállítandó szobor javára. A kisse már sárguló iven tizenhárom jegyzés szerepel összesen 2383 korona összeggel. Es az iv mellett meglapult egy takarékpénztári könyvecske is oról a pénzről. Minderől híven beszámolt nekünk *Lówy Mihály* ur, s egyuttal az összeget is beküldötte lapunk kiadóhivatalába. Nem tagadhattunk meg magunktól egy kis meghatottságot a fiók és gyűjtőív e históriájára s természetesen örömmel jutattuk rendelkezése helyére a beküldött összeget.

— **Nyomórak gyermekek menhelye.** A fővárosban ma új humánus egyesület alakult. Az egyesület a szánandók közül a legszánandóbbaknak, a szegény nyomórak gyermekeknek akar otthont teremteni. Ott fetrengenek ők a templomok bejáraitól és amlizásért könyörögnek, ott bícegek egy-egy vén kintnász mellett és senkinek sem jutott eszébe, hogy ésszerű gondozás és nevelés mellett ezeket a nyomorultakat a társadalom hasznos tagjaivá lehetne nevelni. *Veredy* Károly királyi tanfelügyelő, aki a külföldön látott nem egy menhelyt amely az ily sorsujtotta gyermekeket befogadta, már néhány hónapja előző tárgyalásokba bocsátkozott a főváros tanácsával arról, hogy mi módon lehetne e szegény gyermekekről gondoskodni. E tárgyalások folyamán a társadalom kebeléből egyszerre kipattant a szép eszme, amely *Reithfeld* Richárd nemcs gondolkodását diósíri. Az eszme valóra vált s az új egyesület ma megtartotta alakuló-gyűlését.

Az új városháza társalgóiban az alakulásra egybegyűltek dr. *Messner* Simon, az előlétesítő-bizottság elnöke üdvözölte ékesen szülő szavakkal. Melegen köszöntötte *Forrai* Ferenc miniszteri tanácsost, aki a belügyminiszter, és *Makay* Béla osztálytanácsost, aki a kultuszminiszter képviseletében jelent meg a gyűlésen. Beszámolt azután a bizottság munkásságáról, majd esztelvéen az eltagyott nyomórak gyermekek számalmas sorsát lelkes szavakkal buzdította a társadalmat a nemcs intenciókkal induló mozgalom támogatására. Végül bejelentette, hogy az egyesületnek már két ágyalaptánya is van. Az egyiket 5000 koronával egy csendben működő társaság vette, amely a haza bölcsenék nevét viseli. A másiknak pedig dr. *Szegvári* László és dr. *Tolnai* László, szintén 5000 koronával. Van aznkivül az egyesületnek már 25 alapító tagja és 500-an jelentek az új gyűjtő-íven jelenő rendezők. Az egyesületnek erkölcsi és anyagi sikere tehát immáron biztosítva van. A közgyűlés nagy tetszéssel fogadta az előlétesítő-bizottság jelentését, egyuttal felkérte *Veredy* Károly kir. tanfelügyelőt a gyűlés további vezetésére. *Veredy* Károly szintén megindító szavakkal vállalta a megjelölt gyermekek sorsát, s különös örömmel üdvözölte a gyűlésen megjelent tanácsot, akikől sokat remél a szép eszme létesítése körül. Azután *Forrai* Ferenc miniszteri tanácsos a belügyminiszter nevében, *Makay* Béla osztálytanácsos pedig a kultuszminiszter nevében szimpatiálatlanul köszöntötték az új egyesület megalakulását, s mindketten kiáltásba helyezték a kormány jóakaratu támogatását. Az alapszabály-tervezetet dr. *Fuchs* Sándor terjesztette elő. E szerint az egyesület célja: testileg nyomórak gyermekek részére (vakok, síkötelmák, hülyék kivételével) Magyarországon menhelyeket felállítani és ezekben vallás- és nemzetségi való tekintet nélkül mindkétmelenbeli nyomórak gyermekeket testileg és szellemileg képezni, illetve ellátás, orvosi kezelés és nevelésben részesíteni, esetleg mesterségre tanítani. E célból az egyesület első sorban Budapesten vagy környékén és azután lehetőleg vidéki városokban szervezendő fióktelepek segítségével menhelyeket állít fel és tart fenn. A közgyűlés a tervezetet egytárgyalog fogadta s azután megalkotta a tisztakat. Megválasztotta a következőket. **Elnökök:** Báró Dániel Ernő, dr. *Messner* Simon, gróf *Törek* László és dr. *Veredy* Károly (gyűvezető). **Alnökök:** Bárczy István, dr. *Bókay* János, *Gübeck* Frigyes, *Horváth* János, *Köhner* Zsigmond, *Kunz* Ferenc, *Sándor* Pál, dr. *Schermann* Adolf, dr. *Szegvári* László (gyűvivő elnökmé) és *Szecsényi* István. **Tiszttartók** Főtitkár: *Reithfeld* Richárd, titkár: dr. *Berczeli* Harry, pénztáros: *Erdész* Rezső, főorvos: dr. *Szegvári* László. Orvostanács tagjai: dr. *Elsner* Hugó, dr. *Frank* Arthur, dr. *Schulhof* Jakab, dr. *Maan*

Mór, dr. *Braun* Sándor, dr. *Ricz* Jenő, dr. *Tolnai* László, dr. *Horváth* Sándor, dr. *Stricker* Mór, dr. *Fodor* Ármin és dr. *Goldberger* Hugó Jogtanácsos: dr. *Fuchs* Sándor. **Igazgatóság:** *Bosobán* Jakab, *Breitner* L. Zsigmond, *Gröber* Béla, *Harva* Sándor, *Hacker* Bertalan, *Hüvös* József, *Kéri* Jenő, dr. *Koltai* Virgí, *Neményi* Imre, *Neuschloss* Marcell, *Schwarz* Lajos, dr. *Szalai* Mihály, dr. *Tolnai* László, *Wilczek* Gusztáv és *Wollák* Soma.

— **A jegyzők mozgalma.** *Szalmárról* táviratozták: A szatmármegyei közégi és közelegzők köre ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a vármegyéhez memorandumot nyújtanak be, hogy 1200 korona minimális fizetést kapjanak és az adóügyek kezelését a jegyzői hatáskörből kivonják. Kéri továbbá az ügyviteli szabályok egyöntetűségét szabályozás és nem az egyszerűsített elrendelő rendszer behozatalát, mert az új ügyviteli szabályok sok dolgot adnak.

— **Apadás a Dunán.** A napokig tartó áradások után végre beállt az apadás. Ugy a Vág, mely a legveszedelmesebb volt, mint a többi mellékfolyók, apadásnak indultak s most már veszedelmétől tartani nem kell. A Dunán Komáromnál még tegnap délután bekövekezett az apadás, Esztergomnál az éjjel s Budapesten ma délel. A fővárosnál a víz ma 20 köbnyi hőmérséklet mellett 2 centiméternyi apadással 665 centiméternyi magasságra. Most már rendszeres apadás várható. Veszedelmek sehol nincsenek. Ma különben szerencsétlenség is történt. *Dorjai* Imre Frigyes nevű hatévés fia, aki anyjával ment a felső léncsidi raktárhoz, hogy az ebédet elvigye, a part mentén való játszás közben a Dunába esett s nyomtalanul eltűnt a habok között.

A folyamernéki hivatalhoz érkezett jelentések szerint a Duna két-három nap múlva visszatér a rendes medrére s bajtól sehol nem kell majd tartani annál is inkább mert az apadás rohamosan áll be mindenütt, a felvidéki városokban s helységekben.

A főkapitányság tekintettel a Duna apadó jellegére, s arra, hogy a bejárásokhoz rendes hidakat építettek s a közönség biztonsága nincs veszélyeztetve, a furdók használatát újból megengedte. Az áradásra vonatkozólag a földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztálya a következőket jelenti.

A Duna Passaufól Budapestig apadó jellegű. Budapestnél az éjjel 12 órakor következett be az esés 612 centiméterrel. Erésből 517 centiméternyi vízmagasságnál kulminál a víz. Innen letéle lassu az áradás és a veszedelem megszűntnek tekintendő. *Nádaszeg közseg* majd minden háza összeműlt, s most katonaság vonult a lakosság segítségére. A belügyminiszter a főnkormányzatok segítségére fordult gondoskodni a s a helyszínen szétosztásával a főszolgabírói hivatal birta meg.

Esztergomból táviratozták: A vizállás este 8 órakor 5 méter 40 centiméter. A víz már állandóan, de lassan apad. Siraalmas állapotban tűnik fel ott a term's, ahol a víz már elment. Az árvizek két emberélet is esett áldozatul. Az egyik *Pokorszki* József mesterlegény, aki egy előtűt ucsán akart átmenni, e közben egy árokba bukkott és megult. A másik *Ruska* Péter kanász, ki csordáját az ár elől a városba akarta terelni a földéről, de őt az iszapban megrekedt és az ár elborította s megülte.

— **Felkezelési túrelmesség.** A felkezelési túrelmesség ritka példája nyilatkozik meg Soroksáron. Híre ment a községben, hogy *Krasna* János apát-plébános a váci püspöki hatóság Soroksárról el akarja helyezni. Soroksáron, bot a plébános működésével nagyon meg vannak elégedve, *Krasna* apát-plébánosnak rövid időn belül sikerült általános népszerűsége szert tenni. Sorra megindultak a bizalmi nyilatkozatok s valóságos mozgalom keletkezett, hogy a népszerű lelki atya továbbra is Soroksáron maradjon. A katolikus iskolások rendkívül iskolászként ülésen, a községi képviselőtestület pedig rendkívül közgyűlésen ki fogja mondani, hogy torábbra is hagyják meg a körségnek jelenlegi plébánosát. A soroksári zsidó hitközség tagjai egy külön kérvényt intéztek a váci püspöki hatósághoz, mely így hangzik:

Mi alólítottak — valamennyien soroksári izraelita polgárok — legelőkelőbb hájtásuakat lejezzük ki az irant, hogy főszételendő *Chafsz* János ur apát-plébános körünkben a soroksári katolikus egyház vezetésé élén maradjon. Hitközségünk alatt saját lelki-hívőinek vallásos szellemben való vezetésé mellett mindig arra is törekedtünk, hogy a különböző felekezetek között és hazánkban annyira szükséges békés egyetértést és vallási túrelmességet fejlessze és erősítsen, kivira ezáltal magának izraelita polgártársainak tisztelőt és nagybecsűlést is.

— **A százasos baleset.** *Nordk* János 45 éves nyugalmazott százados Losoncraól jött a fővárosba és a Debreczen szállóházban bérelt lakást. Ma reggel a szálloda pinóre eszméletlenül találtá ágyán a százasost. Nyomban értesítették a mentőket, akik konstataáltak a százasoson a morium-dörögzés tüneteit. Elemenérget adtek be neki és magához térítették. A százasos ezután elmondta, hogy álmáltságban szenved. Az orvos a moriumot rendelt, de az este nagyobb

adagot vett be a rendesnél, amiól azután rosszul lett. A mentők a Rókusba vitték.

— **Új bélyegek.** Ma közli a hivatalos lap a pénzügyminiszter hirdetésnyel a most forgalomban lévő bélyegek bevónása tárgyában. Eszerint a magyar korona országai területén, 1893. évi július hó 1-től forgalomban levő magyar bélyegjegyek helyett, 1903. évi október hó 1-től kezdve új bélyegjegyek fognak forgalomba bocsátatni. Ugyanezen alkalommal, hogy a gyakran előforduló bélyegtelételeknek egy bélyegjeggyel való levónása lehetővé tétessék, a bélyegértékosztályokat a következő bélyegekkel szaporították: 26 fillér, 28 fillér, 64 fillér, 1 kor, 26 fill, 1 korona 88 fillér, 2 korona 50 fillér és 3 koronással. E szaporítás figyelembevételével, az új kiadású bélyegjegyek 2, 4, 6, 8, 10, 14, 20, 24, 26, 30, 33, 40, 50, 64, 72 fillér, 1 korona 20 fillér, 1 kor, 26 fillér, 1 korona 50 fillér, 1 korona 80 fillér, 1 kor, 88 fillér és 2 korona 50 fillér vegyes- és 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 20, 24, 30 és 40 korona értékben, összesen harmincötféle értéklöközalban, még pedig: a fillér- és vegyes értékűek tipografail, a koronafélekük eliben rendszeromus kivételben vékony féner, a magyar koronát ábrázoló vizjeggyel ellátott papíron, enyvezett hátsórésszel vannak kiállítva. Az összes bélyegjegyek egyformán 29 milliméter széles és 35 milliméter magas alakban, a fillér- és koronafélekük rajzban háromtelle alnyomattal és háromtelle bélyegképpel, a vegyes értékűek pedig egyféle alnyomattal és bélyegképpel külön színben nyomva kerülnek forgalomba.

— **Házasság.** *Szigeti* Vilmos Szeged város főlevéltárosa, a *Szegedi Napló* belmuakátára. eljegyezte *Eisenstein* Ilonkát, dr. *Eisenstein* Jakab korbázi ú. főorvos és máv. egyszésgűgyi tanácsadó leányát. *Turai* Miklós megyeri államvasuti hivatalnok eljegyezte *Scheer* Margitkát, özv. *Scheer* Jakabné leányát Debreczenben.

Csicseri *Oross* László fővárosi gyógyszerész ma vezette előtárhoz az esztébetvárosi plébánia-templomban *Winkler* Gizella kisasszonyt, özvegy *Winkler* Antalné leányát. A szertartást *Kúnda* Tótfi esztergomi kaunok vezegte.

— **A zsolnai kiállítás.** A Vég partján, egyik oldalon hegyek, a másik oldalon fenyvesekkel körülveve, épült egy valóságos kis városrésze: a zsolnai iparkiállítás. Hatalmas lombu fák, fenyves utak, zöld pázsit és virágágyak körül szászszini kis házacskák, pavilonok kandikáltak elő. Jött azán a hatalmas árvíz és elborította a kis tünderkertet.

Az árvíz anyagi kárt sokat okozott, mert az utakat megrongálta, a gyöngébb fákat kitépte, az ültetvényeket tönkretette, a védőgátat teljesen álmosta. Ugy hogy ezeket teljesen újból kell építeni és rendezni. A nagy iparosnók hátsó oldalát betérte, a disztéket összetépte beszórozta. Minden egyéb híresztelés alaptalan. Nagyobbított munkaerővel és anyagi áldozattal, pár nap alatt helyre lehet pótolni az árvízokozta pusztításokat s a kiállítás még szépségéből sem fog veszíteni. Legnagyobb baj az, hogy a vasúti közlekedés az árvíz miatt a vidéken szünetel s kiállításra kilőtt tárgyak egye álmossáon vesztegelnek. Ez az egyedüli ok lehet az ami a kiállítás megnyitását pár nappal elodáztatja. A kiállítás igazgatósága tudaja az egyes kiállítókkal, hogy a szállítással léiáru kedvezményben részesülnek olyformán, hogy az áruk visszaszállítása teljesen díjmentesen történik. E célból a feladóvény megrendző. A vasuti személyutazásokról is léiáru jegyet bocsátanak ki a zsolnai iparkiállítás látogató közönség részére. A kiállítás parkban állandó színház, hetenként észtr katonai tüzéne, naponként előnyzenekörök, tűzfetékek, illumináció, állandó villamos kivilágítás, vendéglő, sörsarok, pezsgős-pavillonok lesznek. Fővilágosítását szolgálat a kiállítás igazgatósága Zsolnán.

— **Letartóztatott gyilkos.** *Kalona* Imre 40 éves budapesti zblődségúr Pestesen mozeátrólvevőly agyonverte a feleségét. A gyilkos Budapestre szökött. Ma hajnalban két rendőr felismerte és letartóztatta. Még délel átértek a pestvidéki törvényszék fogházába. *Kalona* Imre kihallgatásokr azt mondotta, hogy nem volt szándékában megölni a feleségét. Összeszóllakozott vele anniat, hogy parazol. A feleség visszafelcsolt, mire ő dühbe jött és egy mozsártörővel fejbe ütötte. Az ütés véletlenül hatálos volt.

— **A tátrai furdók és a menetjegytörés.** Az Idegenforgalmi Vallalt menetjegytörődjáiban újabb bűncsele és Eszakezmetországból is toborozza a tátrai kirándulókat, akik orogelátással nyilatkoznak a tátrai furdók híes fűkéséről és a Kirátpók szépségéről. A szombati kirándulások rendkívül alkalmas azok részére is, akik néhány napra a családalkat látogatják, mitűn a kiadásra kerülő mérésekelt áru monetári jegyek a gyorsvonatokra is jogosítanak. Nagyon ajánljuk ezen kirándulókat az olvasónk figyelmébe.

— **Beosapott hitelezők.** A családalkattal alapított üzletek számát szaporította *Bernát* Manó, aki egy esztendővel ezelőt *Kmetty*-utca 18. szám alatt szönyegkereskedést nyitott. *Bernát* nagymennyiségű portékát szerzett hitebe s míg néhány hónappal hogy 25.000 forint áru újabb bevasárlást végzett, természetesen szintén váltóra. Amikor már adóságából egy jelentékeny részt törlesztenie kellett volna, akkor vették észre a hitelezők, hogy se pénz, se portéka nincs,

de nyoma veszett Bernát Manóknak is, aki már a múlt hó 28-ikán családostól eltávozott a fővárosból és nem tudja seuk, merre. A hitelzők följelentették azzal a bevallással, hogy Bernát vagy másfélszáz ezer forint adósnak. A rendőrség törzsi a megsejtséket kereskedő.

Zavargások Horvátországban. Zágrábi újdósítók jelenti: Valóságban harcias jeleket öltött Zogoriban a horvát tüntetés. Mind ekkeseredetlebben kezdenek harcolni a magyarok és a kormánypartí horvátok ellen. Beleeszen szombaton éjjel megtámadták Gläisinger kereskedő házat és ott rémséges rombolást végték végbe. Az élete ellen is törtek, de a felbújt még elég jókor és nem találták meg. Nem hagytak azonban sem az üzletben, sem pedig a kocsmában és háztartásban semmit bántatlanul, vagy tüzezer korona kárt tettek. Gläisinger felesége a padlára bujt el; onánét megismert a rombolók közül többet, kiket másnap a katonaság Zlatára a bírósághoz kísért. A parasztok ellentálltak, de a katonaság szaronytűszegzev ment ellentük és egy parasztot meg is sebeztek. ki véresen érkezett Zlatára a bírósághoz. *Urasina-Tigovines* vasárnap délután 12 órakor bementek egy *Michun* nevű kereskedő üzletébe, mindent az utolsó darabig ott ősszeromboltak, azután rápernasoltak, hogy nyissa ki a raktárhelyiségeket és ott is mindent teljesen ősszerörtök, azután elvonultak onnét. Csunya dolgok történtek *Bedányán*, *Varasd*-*Teplitz* fürdő közelében, ott a katonaság kénytelen volt fegyvert használni, amely alkalommal 5 halott, 7 nehéz és több könnyebb sebesülés történt. Legveszélyesebb az állapot ünnapnapokon, valamint szombati és vasárnapi éjszakákon. Vasárnap este *Zlatár-Bistricán* már 8 órákor elkezdtek lövöldözni. Az odavényeztetett főhadnagy egy tűzre táján kiküldött katonákat őrtátni, kik az állomástól 2 kilométer távolságban vagy háromszáz embert láttak együtt. A katonaság nem ment közelükbe, ellenben Zlatárról egy szakas katonaságot kértek segítségül, így azután visszariasztották a tömeget és elment az éjszaka minden baj nélkül. Egy vasúti hidat ugyancsak megrongálták *Bedachovina* állomás közelében s néhány „vigyázó”-táblát szedtek le a vonalon, amit különben minden éjjel megtesznek. Egy organizált banda működik itt és mellette elkezdene valahol rombolni, lövéseket tesznek, azután német vezényszóra megkezdődik a rombolás. Természetesen a közelben sokan hallják, de ha találkozik is olyan becsületes ember, aki segítené a megtámadottakat, nem mernék a közelükbe menni. Egy verző szerint jogászok tartózkodnak a közeli erdőszelvényben, de ezt szavazható tanu még nem látta. Mielőtt valahová elmennek, fenyegető levelet írnak, a megfenyegetettek azután rendszerint nemzetiszínű zászlót tűznek ki, azzal akarják magukról a boszút elterelni. A kertüli főnökségek is komolyan vesnek a dolgot, s katonaságot kértek.

Vasárnapi munkásság. A csemege-, sajt- és hentesárkereskedők ma délután népes értekezletet tartottak *Tauszig* Gyula elnöklése alatt. A kereskedelemügyi miniszternek a vasárnapi munkásságról szóló újabb rendelete a csemege-, sajt- és hentesárkereskedők érdekeit sérti, minthogy mindeddig a nevezett kereskedők üzleteiket vasárnap délig tartatják nyitva s vasárnap délután 6 órától 9-ig újra megnyithatják. A mostani újabb rendelet ellenben üzleteik nyitvatartását csakis délig 10 óráig engedélyezi. A rendelet nemcsak a kereskedők, hanem a nyelkülönös érdekeit is sérti, s azonkívül megoldható, mivel a tej-, cukorárkereskedők ugyancsak hylőle árukat árusítanak, vasárnap egész nap tartatják nyitva üzleteiket, valamint a pékek, kocsmárosok és pálinkamérők.

Az elnök köszönetet mondott *Bartha* Ferenc országgyűlési képviselőnek, aki a csemege-, sajt- és hentesárkereskedők érdekében minap a képviselőházban interpellált. A tükár érő fölviása a múltkor értekezletből kiküldött bizottság által készített memorandumot. Arra kérte a minisztert, hogy az ipari munkák vasárnapi szüneteléséről szóló június 13-án kiadott rendeletet akkép módosítsa, hogy a rendelet II. rész A) fejezetének 1. pontjába a csemege-, sajt- és hentesárkereskedők is belefoglalván, a vasárnap egész napon át való árusítás rejtek is kiterjesztessék. Avagy ha az érni okból keresztül nem vihető, úgy legalább az 1900. évi november hó 13-án kelt 31469. számú rendeletet újabb léptessé hatályba s engedje meg hogy a felsorolt áruíreket vasárnap este 6 órától 9 óráig árusíthassák. A memorandum az értekezlet magánvá tette s elhatározta, hogy azt *Láng* Lajos miniszternek a napokban nagy küldöttség útján át fogja nyújtani. Attértek ezután a csemege-, sajt- és hentesárkereskedők ipartársulatának megalakítására. Az alapszabályok felolvasása és elfogadása után a tisztákar választásáira került a sor. Elnök: *Tauszig* Gyula, alelnökök: *Wlassics* Pál, *Goldschelder* Károly és *Bjona* Armin, pénztáros: *Grünberg* Adolf, számvizsgálók: *Freund* Zsigmond és *Rosenberg* Mór és ellenér: *Gerő* Sándor leit. Titkárul: *Bartha* Ödön választották meg.

Letartóztatott esekhamisító. Jó fogást csinált ma a hamburgi rendőrség. Hosszas hajszá

után sikerült kézre kerítenie *Maskerson* biztosítási ügynököt, aki Los Angelesban százezer dollárnyi cseket hamisított. A letartóztatás Lundekben történt.

Halálos baleset. *Seventingen*-ből jelenti, hogy *Reimann* Lázárnak, a *Salgótarjáni* Közszénbánya Rézvénytársaság igazgatójának *Lajos* nevű tizenhálesztendő fia a szálló liftjéről lezuhant és szörnyen halt. A család, amely iránt e fájdalom csapás következtében széles körökben nagy a részvét, hazahozatja és itt temetteti el a szoronsélelül járt fuu holtstét.

Vasúti szerencsétlenség. A budapesti vasút-állomáson ma délután egy mozdonyvezető könnyelműsége nagy szerencsétlenséget idézett elő. Az első sínparón egy személyvonat állott ugyan, de egy rendező lokomotív vezetője mégis arra a vágányra vitte a mozdonyát s nem tudta idejében megállítani. A lokomotív teljes erővel beletűdött a személyvonatba. Az utasok közt nagy pánik támadt, mert a kocsiok egymásra torlódtak, sőt az első vagonok össze is zúdulnak. Tizenegy utas többé-kevésbé súlyosan megsebesült.

Az osztályorszájték húzása. Az osztályorszájték mai húzásán ötven koronát nyert a 7803 és 89665 számú sorsjegy; kétezer koronát: 14167, 42092; ezer koronát: 7686; ötszáz koronát: 2164 5557 6218 68916 93579 23710 50659 59683 6734 67859 60158 68790 84116 22295 67733 70176 99927.

(x) **Capilliar** tudományos alapon készült egyetlen biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajapolószert, minden hajbetegség, őszülés és kopaszodás ellen. Egy üveg ára 5 korona. Főraktár: Magyar királyi gyógyszerár Budapesten, Marokkói 2, valamint minden nagyobb gyógyszerárban és drogueráriában is kapható.

(x) 4 1/2 ko. Kuba-kavét 15 K. küld bérmentve *Belák* István kávé-magazin Budapest, Rottenbiller-u. 4.

Kállay Béni temetése.

Budapest, július 16.

Országára szóló gyászompával ment végbe ma délután *Kállay* Benjámin közös pénzügyminiszter temetése. Reggel háromnegyed hétkor érkezett meg Budapestre a holttestet hozó vonat. Ugyanezen a vonaton jöttek a miniszter özvegye és családja, valamint igen sokan a bécsi főrangok közül. A holttestet *Kolman* József építészeti főtanácsostól *Thallóczy* Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök vette át s a koporsót azonnal elhelyezték a díszes fogatra, amely *Kolman*tól s *Thallóczy*tól követve, azonnal megindult az Akadémia felé. A család pedig a Hungária-szállóba hajtatott. A Tudományos Akadémia palotájában *Bokroszky* Sára főtitkár-helyettes és *Jónás* Károly gondnok minden intézkedést megtettek a holttest fogadására, mely valamivel fél kilenő óra után érkezett meg. Az Akadémiaiban a gondnok átvette a koporsót és a temetőrevezető-vállalat emberei nyomban a díszes ravatalra helyezték.

A ravatal maga egyike volt a legimpozánsabbaknak, melyet valaha az Akadémia oszloposarkokában fölláttattak. Az egész oszloposarkok, a lépcsőházat és a folyosót fekete lepel borította és feketebe vonták a gazdag figurális díszítésű oszlopotokat is. A falakat és az oszlopotokat az elhunyt miniszter emeres gyászjelentésével díszítették. A ravatal az oszlopotok között emelkedett, gazdagon öveve a szebbnél-szebb rózsákai növényekkel és virágokkal. Az antiküül, romkéművi érekepersőt több sor égv viaszgyertya vette körül s négy sarkán a kandalláberek lángjai égtek. A koporsón csupán az özvegynek és a családnak koszorúja volt és a koporsó előtt a feszület, jobbra és balra, piros bársonypárnákon voltak elhelyezve *Kállay* csillogó rendjelei. A ravatal körül szebbnél-szebb virágkoszorúk voltak, amelyek megtűltöttek az egész ravatalos termet, sőt a folyosókat is. A bécsi koszorúkat valamennyi elhozta Budapestre és ezeknek a száma megkészsereződött azokkal, amelyeket ma hoztak a ravatalra.

A ravatalos terem első látogatói a boszniai küldöttségek voltak, akik körülbelül 200-an jöttek. *Thallóczy* fogadta és vezette a ravatalhoz a tarka öltözékű, torbáros urakat. A küldöttségek mind pompás koszorút hoztak magukkal, amelyekre bosnyák színű szalag és bosnyák nyelvi fölírás van, a legtöbbször az ill: *Jótevőknek és rejtéhetetlen miniszterünknek*. A tesanyí és doboji küldöttségek koszorúját a bosnyák mellett magyar nemzetiszínű szalag díszíti, magyar felírással. A bosnyákok, mohamedánok, katolikusok, szerbek és spanyol zsidók vegyest, füstöl keleties viseletükben rendkívül feltűnést keltek az utcákon. A küldöttségek hosszú ideig időztek a koporsó körül. Többen mélyen elmerülve az imádkozásba és mindannyian egyenként járultak *Thallóczy* elő részvétüket tolmácsolni. Mielőtt a küldöttség eltávozott volna, a mohamedánok küldöttsége: *Nazir* effendi és *Skales* sarajevói polgármester azzal a kéréssel fordult *Thallóczy*-hoz, hogy engedessék meg nekik, hogy

híven vallásuk szokásához, az elhunyt miniszter iránt való legmagasabb tiszteletük kifejezéséként a koporsót vállukon viessék a temetőbe. A mohamedánok e kegyeletkivágásának azonban nem lehetett eleget tenni, mert a rendkívül szűles érekepersőt teljesen viheték volna a hosszú uton vállukon a temetőbe. A délelött folyamán egész a temetés órájáig folyton időztek bosnyákok a koporsó körül, mind egyikük arról a nagy részvétről és tiszteletéről szólva, amit a miniszter halála Bosznia-Hercegovinában kellett.

Alighogy eltávoztak, megérkezett a gyászoló család, melynek tagjait szintén *Thallóczy* fogadta. Az özvegy az imázsmagolyhoz sietett és hosszasan imádkozott. Ezután pedig a koszorúkat rendezgette. A koporsó melé helyeztette *Mária Terézia* főhercegnő, Budapest székesfőváros, a Magyar Tudományos Akadémia, a magyar országgyűlés, a bosnyák városok, egyesületek és intézetek koszorúit, továbbá a bécsi cs. kir. áll. kőrház koszorúját, melynek *Kállay* megalapítója volt. Koszorút küldött a ravatalra *Szögyény-Marich* László berlini nagykövetségünk és itt helyeztette el koszorúját *Thallóczy* Lajos is. A család távozása után a nagyközönséget bocsátották be a ravatalhoz, majd elzárták a ravatalos termet és megtették az intézkedéseket a temetésre.

A családnak még a következők fejezték ki részvétüket: *Ferdinánd* fejedelem, *József* főherceg és *Klotild* főhercegnő, *Ferdinánd* főherceg és *Salm-Salm* hercegnő. *Mária Terézia* főhercegnőt a bosszentelesen udvarmesternője, *Schönfeld* grófné képviselte. Részbén személyesen, részben távirattal kondoleáltak *Aerenthal* nagykövető, *Gruscha* híboros, *Laeger* polgármester, gróf *Thau* szlovéniai tartományi elnök, a tiroli 3. vadászrezd tisztikara és őtben. A ravatali déli egy óráig tekinthető egy a közönség s ezután elzárták a kapukat. A halottlátogatók között volt *Görgey* Arthur tábornok is, aki Visegrádról jött el a temetésre.

Délután félnegy órákor kezdett gyülekezni a gyászoló közönség és ugyanakkor állt elő a halottas halottas díszközök, melynek négy sarkán helyezték el Budapest székesfőváros, Sarajevó városa, a magyar királyi kormány és *Mária Terézia* főhercegnő koszorúit. A halottaskösi előtét és koszorúskösi sorakozott. Az Akadémia palotájának környékét már kora délután körülzárta a *Gyalog* Lajos rendőrtanácsos vezetése alatt kivonult gyalog- és lovasrendőrség és a gyászszertartás színelhelyére csak az előkelőségeket s hivatalos személyiségeket bocsátották be. A rengeteg számú közönség a rendőri kordonon kívül sorakozott s nagy érdeklődéssel nézte a fényes egyenruhátu boszniai hivatalnokok, valamint a török nemzeli viseletben megjelent bosnyák urak és küldöttségek teivonulását. Émelte a szingzsdg kép hatását a föltűnő nagy számban megjelent katonák díszegyenruhája és a fezes bosnyák katonák tömegek részvéte. Három órától ugyanis a Budapeston állomásozó bosnyák-erzed katonái szakaszonként vonultak be az Akadémia előcsarnokába, ahonnan a ravatal megtekintése után szep rendben távoztak.

A gyászszertartásra kitűzött idő előtt pár percél jött meg a király képviselője, *József* főherceg honvédfőhadnagy díszben, gróf *Szapáry* József százados, kamarai elljáró kíséretében s közvetlenül a ravatal előtt foglalt állást, ahol már együtt voltak a gyászoló család tagjai: *Kállay* Béni özvegye, két jeánya és fia *Kállay* Frigyes huszárfőhadnagy. A rokonok között megjelentek *Kállay* Zoltán hevesi főispán és *Kállay* András nyug. főispán, *Kállay* Utal fődtörtökös, *Kállay* Ernő tisztviselő, ifjabb *Kállay* Zoltán és *Kállay* Tibor.

A ravatal körül álló gyülekezetben ott voltak: Gróf *Khuen-Hédervay* miniszterelnök, *Pfirich* altábornagy, közös hadügyminiszter, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Plösz* Sándor, *Láng* Lajos és *Lukács* László miniszterek, gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, *Gromon* Dező, *Popovics* Sándor, *Zsilinszky* Mihály, *Wickenburg* Márk, *Gulner* Gyula, *Mohay* Sándor, *Grünzenstein* Béla államtitkáros, *Császka* György kalocsai érsek, báró *Appel* János laborszernagy boszniai katonai kormányzó, *Thallóczy* Lajos osztályfőnök, gróf *Szapáry* László fumei kormányzó, *Hegedűs* Sándor, gróf *Zichy* Jenő, *Fabiny* Teofil, *Hieronymy* Károly v. b. t. tanácsosok, *Zweticsein* tábornok, a bosnyák csendőrség parancsnoka, *Rákosy* Jónó főrendbírási tag, *hangzervari* *Müller* László külügyi osztályfőnök, *Ludwig* Gyula főrendbírási tag, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatója, *Halmos* János polgármester, *Vetessy* Kálmán, *Molnár* Viktor, *Berczik* Árpád, *Schytra* István, *Abonyi* Emil, *Hörváth* Emil és *Némethy* Károly miniszteri tanácsosok, *Szalay* Imre a M. N. Muzetum igazgatója, *Kepeffy* Árpád, *Szabó* László és *Luzseth* Vilmos, dr. *Kadocsa-Lippich* Elek, *Szántó* Albert min. osztálytanácsosok, *Rudnay* Béla főkapitány, gróf *Karátsony* Aladár és *Jenő*, gróf *Bánffy* Miklós, *Kovács* Gyula, *Hampel* József, *Hosvay* Lajos és *Neumann* Armin udvari tanácsosok, *Emich* Gusztáv, *Görgey* Arthur tábornok, az Akadémia részéről *Gyulai* Pál főrendbírási tag, helyettes főtitkár, *Borovszky* Samu, *Fejérfalaky* László, *Jónás* Károly, *Marozali* Henrik, *Réthy*

László, Szádeczky Lajos mások. Gróf Teleki Sándor, Miklós Ödön, Ugron Gábor, László Mihály, Csernoch János, Papp Géza országgyűlési képviselők, Farkas János főtörzserbíró kiséretében. Ott voltak továbbá a kereskedelmi múzeum tisztviselői testületileg, valamint a bosnyák kormány összes hivatalnokai és a bosnyák-hercegovinai küldöttségek.

Pontban 4 órakor kezdődött a gyászszertartás, melyet Hettley Samu püspök végzett nagy és fényes segédlettel. A szertartás alatt az operai énekesekkel megerősített énekkar Kossovics László karnagy vezetésével gyászdalokat énekelt. A gyászdalok elhangzása után Láng Lajos kereskedelmi miniszter mondotta el emlékbeszédét. A miniszter Bécsből hazajövet, a szalonkoszójában értesült arról, hogy Wlassics miniszter beteg s az emlékbeszédet neki kell tartania. Magasan szárnyaló beszéd elején az elhunyt minisztert jellemezte:

A férfi, — ugymond — kinek ravatalánál ma egybegyűltünk, a legfényesebb pályát futotta meg. Aránylag fiatalon lett a korona egyik első tanácsosa és több mint két évtizeden át viselte a legnagyobb méltóságokat. S hábar nem tartozott a népszerűség körgöncsei közé, még sem volt irigye. Örösi szorgalma, egyserűsége és minden külsőségtől idegenkedő komolysága lefégyverezte még ellenségeit is. Akik őt ridegnek, vagy csak zárkózottnak is festették, nem ismerték igazi természetét. Ő egy új magyar nemzetnek volt utóérője, mely az idők haladói árjában új célokat tűzött maga elé. Akinek ez eszmék iránt fogékonyasága volt, az előtt megnyitotta lelkének egész pazar gazdagságát. Kiemelte Kállay Béni szervezőképességét. A nagy tömeg csak a gyakorlati munka emberét látta benne, pedig ő rá is illeik az, amit nagy mesteréről és kortársáról: Andrassy Gyuláról mondott hogy idealista volt és ennek köszönheti elévülhetetlen sikereit. Nemzeti büszkeségünknek és tajszeretettünknek jól eshetik a tudat, hogy a Hunyadiak fényes korszakának leintévével, hosszú négyézsáz év után egy magyar állam-terfő erős és céltudatos keze hagyott ismét maradó nyomokat a Balkán-félsziget egyik legzavartarabosabb sarkában. És pedig nemcsak hazája és jeledelem érdekében, hanem azon népek javára is, melyek áldással említhetik nevét hála porában is. Itt e palotában fejtette ki az elhunyt a fényes bivatását, mely a magyar nemzetre mint a Kelet és a Nyugat közötti kövületjére vár, utalva arra, hogy legdrágább ereitől, melyet a magyar nép méltán az állami és nemzeti egység jelvényeül tekint, a szent korona, két részről áll, melyekből az egyik Nyugatról, a másik Keletről származik. Huszonöt éve lesz, hogy e oszlopon megjelent hazánk védővándyala és a kegyelet koszoruját rakta le a haza bölcsének ravatalára, örökre lezárva ezt a korszakot, melyben korona és nemzet közé félreértés térközhethet. Az új korszakért, mely a korona és a nemzet teljes egybeérősségében fény és dicsőséget van hivatala árszatani mindkettőre, azok között, kik legutóbb dolgoztak nemcsak a gyakorlati politika, de a tudomány terén is, alig versenyezhet valaki Kállay Béniel. S mikor már tetten nem is állanak közvetlen előtűnik, megmaradnak munkái, melyek újabb és újabb nemzedékeket fognak tanítani: a hazát nemcsak szeretni, hanem a hazát önmegtartóssággal és bölcseséggel szolgálni is. S ezért legyen különösen á dött az ő emléke.

A beszéd után a koporsót gyönyörű halogatú diszkocsira emelték és a menet nyomban megindult a Keresepi-temető felé. A menetet lovasrendőrök nyitották meg s utánuk az entprise lovas gyászhuszárjai és lámpavívői nyargaltak. Utánuk haladt a négy koszorú kocsi, mindannyi roskadást telve a gyönyörű selymeszalagos virágkoszorúkkal. A kocsi mögött két sor gyalogos rendőr lépkedett s utánuk haladtak az énekesek és a papság a püspökkel. Azután egy vadász- és egy tengerészkadét Kállay csillógó rendjeleit hozta bársonypárnákon s nyomban mögöttük következett a gyászhintó, mely mellett a közös pénzügyminisztérium diszruhás szolgái és az entprise gyászhuszárjai lépkedtek. A halotás kocsi után haladt Kállay Frigyes huszárfőhadnagy és a gyászoló család írfittagjai s mögöttük gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, Pitreich közhadügyminiszter, Wlassics, Darányi és P.ösz miniszterek mentek, akiket a többi méltóságok a bosnyák küldöttségek és a bosnyák katonák követtek.

A menetet az Andrassy-uton, Nagy-köruton, Keresepi és Kőztemető-uton vonult végig és a gyalogjárókról ezer és ezer ember nézte végig. A temetőben a püspök megegyeszer beszéltette és ezután gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke mondott bucsuztatót.

Midőn a nemzet nagy fiának földi maradványait fölött lezáródik a sírbolt kapuja, a nemzet részt kíván magának abból a fájdalomból, mely a boldogult családát sújtja, és el akar bucsuzni kiülő fiától. A nemzet e bucsuját óhajtom tolmácsolni néhány rövid szóval. A nemzeti lét biztosítására irányuló tevékenységben való osztozkodás révén Kállay Béni oly részt vállalt a munkában, amely nem biztosította számára a nagy tömegek előtti népszerűséget. Sokat tartózkodott tőlünk távol; de csak azért, hogy bennünket szolgáljon. Szeme állandóan azon keleti területek felé nézett, ahol gyakran gyűlnek össze biztonságunk fenyegető veszélyek. Sokszor ballottam szájából a bankóadás kifejezését közelitünk mindama visszasságai felett, amelyek a nemzeti fejlődésünket nem engedik oly gyorsan haladni, hogy ő még megérhesse és eszközölhesse e tértoglalásnak azt a magyar nemzeti jellegét,

amelyre az a történelem tanúsága és a közögi kontinuitás törvénye szerint rendelkezett van. És most midőn örökre bezáródtak azok a szemek, amelyekkel mi nézhetünk nemzeti biztonságunk külső feltételeit; midőn nem működik többé az akarát, mely számunkra iparkodott meghódítani e feltételeket; midőn nem dobban többé az a nagy szív, amely a ridegség küllakja alatt oly lángolóan érzett hazajáért: mintha kevésbé világosan látnánk, mintha védelmi szervezeteinkből veszítettünk volna el egy hatalmas tényezőit! Ámde ne bánson a tulvilágon a gondolat. drága barátom! Midőn hatáthalatlan lelkeket bizalommal átadjuk az isteni jószágunk. emlékeket híven őrizzük kegyeletünkben és elhatározásainkban.

A beszéd után a koporsót lebozsátolták a sírboltba és a gyászoló közönség elszéledt a temetőben. A bosnyákok kegyelettel nézték meg a síremlékeket s aztán szállásukra látattak.

Páris, július 16.

A lapok igen megleghangu nekrológokban emlékeznek meg Kállay elhunyt miniszteréről. A Temps ezt írja: Kállay kormányzása Boszniában és Hercegovinában és ezen évszázadokon át a törököktől tönkretett ország újjászülése és újjalakulása ugyszólván egyedül álló munka. — A Journal des Debats behatóan méltányolja Kállay alkotásait Boszniában. Eme lap szerint ez országok Kállaynak köszönhetik teljes újjáéledésüket. Csak az kivánatos, hogy utódja folytassa az ily fényesen megkezdett művet. — Hásonlón nyilatkozik a République Française is.

Látogatás Todorovicsnál.

(Autentikus részletek a június 11-iki véres éjszakáról.)

(Todorovics Velját, a volt szerb rendőrimisztert és Sándor király bizalmasát, akit az összeesküvők a június 11-iki véres éjszakán a proskriáltak listájára irtak és aki csudálatos módon életben maradt, noha hat goyót irányoztak rá, — most meglátogatta a bécsi Zeit tudósítója, aki a fölöttbő érdekes beszélgetésről ekként számol be lapjának.)

Belgrád, július 14.

Két heti fáradozás után végre sikerült Todorovics Veljával beszélnem. Déli tizenkét óra volt, amikor kocsim megállt a Milán- és Milos-utca sarokháza előtt, ahol Todorovics lakik, aki négy nap előtt hagyta el az ágyát. A kapuban az exminiszter tizenhétéves fiával találkoztam, aki most tette le kiintéltéssel az érettségi és a bécsi egyetemi fakultásra készült. Az előszobában a miniszter felesége és leánya szerezetreméltóan fogadott. A bájos kisasszonyról, aki egy bécsi penzionátusban nevelkedett, az a hír keringett, hogy a nevezetes éjszakán szintén megsebesült. Nos, hát ez nem igaz. A fiatal hülyg ép és egészséges, mint — a miniszter kivételével — az egész család, amelyen persze még mindig észrevehető a kiállott rémület nyomait.

Ebben a házban, amelynek a legeszményibb család élet ad melegséget, úgy érzi a látogató, mintha lakói még mindig bizonytalanságban és rémületben élének.

Elegáns szalona vezetnek, ahol egyideig várnom kellett, mert a ház uránál vendégek voltak. Végre megjelent Todorovics ur és dolgozószobájába invitált. Mindnyire megváltozott rövid néhány hét alatt, amióta nem láttam. Alig tudtam ráismerni; az előbb oly erős és deli férfi megragoktam, elagott, fekete szakállá fehér, beesselt arca sárgalehér és te' rancia, a kiállott szenvedések nyomaival.

De mihelyest beszél, fölhangol szemében a régi energia. Nyugodtan, higgadtan és a gyűlölet minden nyoma nélkül beszél azokról, akik a „hires” éjszakán életre törtek. Élénken, de tárgyilagosan mondja el a gyűlölet éj eseményeit, az előzményeket és a jövőről formált véleményét. Ő volt az ország leggyűlöltebb embere, de nem kelti azt a benyomást, mintha ezt a gyűlöletet megérdemelte volna.

— Hogy érzi magát? — volt első kérdésem, miután az íróasztal mellett levő ottomán helyet foglaltunk.

— Ma már jobban, — csak még gyöngye vagyok a nagy vereszettség és a hosszú fekvés következtében. Négy nap előtt hagytam el az ágyat és tegnap voltam először házon kívül. A klinikán jártam, ahol a Röntgen-készülék segédemmel megvizsgálták. A golyó egyelőre bennem marad, mert az orvosok véleménye szerint gyöngye szervezetem nem bírná ki a műtétet. Néhány nap múlva tengeri fürdőbe utazom.

— Elmondaná-e, mi történt az ön házában a június 11-iki éjszakán?

— Miért ne? Tehát hallja! Az este is, mint különben gyakran, tíz óráig a konakban voltam, ahol a királyllyal tanácskoztam és vele több aktát aláírtam. Aztán bazaráltam és éfélig együtt maradtam családommal. Ejjétkor lefeküdtünk. En fiammal az egyik utcai szobában aludtam, nőm leányommal hátul az udvari szobában. Fiam, aki akkor matorára készült,

álmatlanságban szenvedett és gyakran felriadt. Így volt ez azon az éjszakán is. Félkettő lebetett, amikor fiam felébredt. Erős lépteket és kardostüretést hallott az utóáról, odament az ablakhoz, hogy megnézze, mi történik lent. Idjeden szaladt vissza, fölérrestett és azt mondta, hogy házunkat katonaság veszi körül. Minthogy semmi rosszat nem gondoltam, úgy hittem, fiam képzeltőlők és felszólitottam, feküdjék le. Ebben a pillanatban kopogtattak ajtómon s valaki nyers hangon kiáltott, nyissuk ki. Kiugrottam az ágyból és kinyitottam az ajtót. Egy kapitány állt előttem akit nem ismertem. Még mielőtt megkérdezhettem volna, mit akar, ráns morolt: „Az ön funkciója megszűnt!” Első gondolatom az volt, hogy a király elkergette a királynét és házamat azért vették körül, mert a királynő bűnének tartanak, nehogy mint rendőrimiszter az ő érdekében működhessem. Eszem ágában se volt, hogy a királyi párt megölheték, — a tényállást csak reggel tudtam meg. Nyugodtan csak annyit feleltem a kapitánynak, hogy kijelentését tudomásul veszem. A kapitány eltávozott és helyette egy hadnagy jelent meg, aki tudtomra adta, hogy szigorú parancsa van, hogy rám vigyázzon. Felszólitottam, hogy foglaljon helyet — mindez az előcsarnokban történt — és hamarosan, úgy ahogy, fölöltözöktem. Időközben leányom és feleségem is fölérrest, — megkértem őket, főzzenek számunkra kávét. A hadnagyunk kávéval és cigarettával szolgáltam és miáltal kávéztunk meg szivaroztunk, megkérdeztem, mi is történik tulajdonképpen. Mosolyogva jelezte, hogy semmiről se tud. Csakhamar fölkelte, mert — úgy mond — el kell mennie, de katonákat hagy hátra őrizetemre. Megjegyzem, hogy házunkat vagy ötven katoná felütőtt szuronynyal vette körül, akik rögtön lövére készültek, mihelyest fiam az ablaknál mutatkozott. A folyosókon vagy husz katoná tartózkodott. A tiszt csakugyan eltávozott és rögtön négy katoná lépett be feltűzött szuronynyal és előttem foglalt helyet. Megkérdeztem a katonákat, mi történt, vajjon elűtök e a királynét, — mire azok azt válaszolták, nem tudják, miről van szó, de szigorú a parancsuk, hogy itt maradjanak. Meg vagyok róla győződve, hogy a csapatok még csak nem is sejtették, hogy mire hasznáják fel őket. Így üldögéltem egy ideig, cigarettázva és kávét szűrösztve, nem is sejtve, hogy életem forog kockán. Egyszerre csak egy hadnagy rohan be az előcsarnokba és — alig, hogy oda néztem — már rám is lőtt revolveréből és el is talált. Amennyire emlékszem, azt kiáltottam oda családomnak: „Meg vagyok sebesülve, meghalok!” és ösztönszerűleg leugrottam a konyha-litba vagy kőtémernyi mészdőbe. A tiszt még ötször utánam lőtt és isten csodája, hogy családomból senki se sérült meg. Mikor a tiszt nem látott, nyilván azt hihette, hogy végem van és rögtön elsieltet, hogy fölébvalóinak bejelentse, hogy megtette kötelességét. Feleségem, aki izgatottságában nem vette észre, hogy a litba ugrottam, szintén úgy vélte, hogy meghaltam, és közel volt a végső kétségbeeséshez. Fiam azonban, aki a helyzetet megértette, odasugta nőmnek, hogy megmenekültem, de a tiszteket hagyják abban a hiszében, hogy meghaltam. Vagy két óra hosszal fekvőttem a lit fenekén gyámoltalanul, miatt sebem egyre vérzett. Időközben megalakult az új kormány és a katonaság visszavonult. Kihoztak rejtkezhelyemről és ágyba tetek. Az új kormány katonái őrizet alá helyezte házamat, még ágyam előtt is szuronyos őr áll. A katonán és az orvoson kívül nem láthatunk embert. Igazán csuda, hogy életben maradtam.

— Tudta-e a király és a miniszterek, hogy összeesküvés van készülőben?

— Tudták. A király is. A miniszterek is. A tünnetek az ugynevezett államosiny előtt sok tiszteket kompromittáltak. A király már akkor sok tiszteket és poliükust akart e fogadni, de a miniszterelnök és én megtagadtuk hozzájárulásunkat. Nem kompromittáltunk hadseregünket Európá előtt. Micsis aledresed már akkor is gyanus volt, de nem sejtettük, hogy az összeesküvők száma ily nagy, még kevésbé, hogy tiszteket a király környezetéből is részesek. A király — úgy látszik — sejtette, mert egyre idogesebb lett, sok névtelen levelet is kapott, amelyben óva intik a tisztektől.

Csaknem mindennap voltak jelenetien a királyllyal és a királynéval, mert nem akartuk a követelt elfogatásokat eszközölni. Még a tünnetek alkalmából elfogott katonaszték is nemokára visszanyerétek szabadságukat. A tünnetesek után négy napig a konakban maradtam, ott is aludtam, hogy a királyt megnyugtassam. Mikor este elbucuztam a királytól, azt mondta nekem: „Velja, ha holnap a királynéval a templomba kocsizom, gondoskodjál, hogy a legszigorubb rend legyen.” Tudja, hogy június 11-ikén a meggyilkolt Mihály fejedelem emlékére rekviemet kellett volna tartani, amelyre a királyi pár is elkészült. Mikor a konakból hazamentem, a király Cincár-Markovics tábornokot fogadta, aki addig a királynéval volt. Hogy a király mit beszélt akkor utóljára miniszterelnökével, azt nem

tudom, de a tábornok övegyétől a következőket hallottam: *A király a miniszterelnöknek több névtelen levelet mutatott és ő is, a királyné is erősen követelte a gyanus emberek elfogatását, Cincár-Markovics meg akarta nyugtatni a királyt és magyarázta, hogy leveleket, melyeknek nincs aláírása, nem szabad tekintetbe venni. De a király nem hagyta magát nyugtatni és követeléséhez ragaszkodott. Erre a király és a miniszterelnök összehívték és ez utóbbi végül kijelentette, hogy ilyen viszonyok között le kell mondania. És dühösen hagyta el a király szobáját. A király utánasielt, de a tábornok így felelt: „Ragaszkodom lemondásomhoz és kijelentem felségednek, hogy nem lépek többé át a palota küszöbét.” Hazasielt, hol felesége szemrehányásokkal illette, amért ilyen későn jön haza, mert már tizenegyre járt az idő. Megnyugtatta feleségét, hogy utólagja történik ilyesmi, mert ő lemondott, honap már elhagyja Szerbiát és Újvidékre telepedik le. Holnapra félt a király bosszújától. Egy óra múlva a Cincár lakása előtt egy katonatiszt jelent meg egy szakasz katonasággal. A tiszt rákiáltott a tábornokra: *Tábornok ur, a király nevében felszólítom, löjje magát főbe, különben nekem kell önt lelőnem!* Cincár erre ezt felelte: *Semmi okom sincs, hogy magamat főbe löjsem, de ha ön meg akar ölni, — itt a mellem!* A következő pillanatban lövés dördült el és a tábornok halálosan találva terült el a földön. Meghalt abban a hiszemben, hogy őt a király gyilkolta meg, valamint meg a király azzal a megjárással hall meg, hogy miniszterelnöke gyilkolta meg. A tábornokkal szemben igazságtalanok voltak. Jeles ember és egyetlen hadvezérünk volt.*

— *Excellenciád az imént azt mondta, hogy az első pillanatban úgy gondolta, hogy a lövetésre a királyné; volt-e valami oka erre a lövetésre?*

— *Közvetlen okom aligha, sőt ellenkezőleg be kell vallanom, hogy a király és a királyné között utóbbi időben is igen szivélyes viszony uralkodott. De a nép körében sokat beszéltek a király abbéli szándékáról, hogy el fogja üzeni a királynét. És bevallom, hogy a király gyakran azt a benyomást tette rám, mintha tényleg foglalkoznék ezzel a gondolattal. A királyné szemmel láthatólag éntelt, a király pedig éppen térfívá értet. Persze, biztosat nem tudok, inkább csak lélektani megfigyelések alapján beszélek. Az sem igaz, hogy a sógorát trónörökösnek akarta megtenni, legalább mi, a miniszterei semmit se tudunk a dologról. A királyné se beszél erről az állítólagos óhajáról és igen haragudott, amikor a sajtó a kérdést feszegette.*

Végül ezt a kérdést intéztem a volt miniszterhez: — *Igaz-e, hogy a tiszt ellen, aki megsebesítette, bünvádi feljelentést akar tenni?*

— *Néhány nap múlva külföldi fürdőbe utazom, — felelt Todorovics, — aztán visszatérek Belgrádba, nem igaz, amit irnak, mintha én külföldön akarnék letelepedni. Épp oly kevésbé akarok bünvádi feljelentést tenni a tiszt ellen, — a dolog túlságosan nagy port verne fel.*

Todorovics kikisért az előcsarnokig és megmutatta nekem a helyet, ahol a fentebb leirt szövege megtörtént.

FŐVÁROS

(*) **Nemzetközi tüzoltó-kongresszus.** A székesfővárosi közgyűlése a jövő esztendőben Budapestben tartandó nemzetközi tüzoltó-kongresszus költségeihez való hozzájárulás fejében 15.000 koronát szavazott meg. A belügyminiszter e közgyűlési határozatot jóváhagyta.

(*) **A Szabadság-tér rendezése.** A közgyűlés a Szabadság-tér burkolására 291.299 koronát, parkirozására 6120 koronát, a park kiegészítésére 2400 koronát, a park útözö-zetékére 1800 koronát, csapadék elvezető betonatornára 4000 koronát szavazott meg olyképp, hogy a költségek felerészét majdan a kincstár viseli. A belügyminiszter ezt a határozatot jóváhagyta.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Bob és Miel huszonötödikször.** *Feld Máttyás* el lehetett készülni a mai estére. Az ő bohózatai nem kerülhetik el sorsukat a Városligeti Színházban, jubiláncok kell. És bizonyára nem is vette rossz néven, hogy ma este huszonötödikször mulatott hangos kacagással a *Bob herceg* és *Mici hercegnő* az ő közönsége, amely ma a földszintet, páholyt, erkélyt egyaránt tömegesen elfoglalta. Az ünnepi hangulat erősen jelezte az a sok-sok bokréta, amelylyel a 16 női szereplőket, *Feld Oligát* és *Álmási Izát* halmozták el tisztelőik. *Maga Feld Máttyás* is kapott virágot és babért, mikor a felvonások után, erősen moghatha, a zajos hívásokra megjelent. *Gyöngyi Izó* nem kapott virágot, de azért mutattak neki annyi szeretetet, mint egy primadonnának. *Pintér* szép éneke is tetszett. *Bob herceg* és *Mici hercegnő* bizonyos, hogy nem ma került színré utóljára.

** **Budai nyári színház.** A budai színházban holnap, pénteken 14-szer Gorkij Maxim *Éjjeli menedékhely* című drámája kerül színré. A rendkívül érdekes tárgy darab iránt folyvást nagy érdeklődés nyilvánul a közönség minden rétegében, úgy hogy az *Éjjeli menedékhely* naponta zsúfolt házak előtt adák. — *Kreszanyi* igazgató újban szerződtette *Madgyaszay Vilánt*, a Vízszínház iskolájának tehetséges növendékét, ki a jövő héten Bisson és Hennequin *Uffundlandi* című bohózatát, legközelebb pedig *A személtvány álom* és *A nagyasszony* című vígjátékokban lép föl.

** **Király-színház.** A Király-utca 71. szám alatt holnap új színház építését kezdik meg. A főváros tanácsa mai ülésén *Beöthy Lászlónak*, az új színház bérő-igazgatójának folyamodványát kedvezően intévéen e, egyhangulag kiadta a végleges építési engedélyt. Ezzel az engedéllyel az új színházi váialat létesülésének utóból az utolsó akadály is elhárult. A színház személyzetének szervezése már befejezéshez közeledik, az átalakító építési munkálatok pedig már holnap oly erővel indulnak meg, hogy az új színház, amelynek tizenöt éves bérlet jogán *Beöthy László* lesz az igazgatója, megnyitó-előadását október hó tizenötödikén megtarthassa. Az új színház, amely a *Király-színház* nevet kapta, bár főleg a könnyebb énekes művek fajtáját fogja kultiválni, egyéb műfajok elől sem zárkózik el s személyzetét már erre való tekintettel szervezte. A Király-színház irodája ideiglenesen *Kerepesi-ut 29. szám* alatt, az első emeleten van.

** **Városligeti Színház.** A Városligeti Színházban pénteken kezdi meg *Ujházi Ede* vendégszerplésének sorozatát, amely alkalommal a *Crampton* mester című vígjáték cimszerpléjésszel el. Szombaton *A lengyel szidóban*, vasárnap a *Constantin* abbéban játszik.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Jungfrau vasútja.** Ezzel a címmel a Mérnökgyűlésben tartott előadást *Daloz Emil*, a budapesti közúti vaspálya-társaság mérnöke külön füzetben kiadta. A füzetben kilenc szép fénykép van Európa jelenlegi legérdekesebb vasútjának. Különösen azok érdekelnek a vasutatnak a leírása. akik Svájcba utaznak. A füzet valamennyi könyvkereskedésben és menetjegyirodában egy koronáért kapható.

Nyiltér.

Rohitsi „Tempelforrás” borral

rendkívül
iditő és
egészséges.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakijár nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

** **Az ügétőverseny-egyesület feloszlása.** A belügyminiszter tudomásul vette az ügétőverseny-egyesület feloszlását és azt, hogy az egylet vagyonát a versenypályával együtt a gróf *Kelegyész Gyula* a nöklete alatt újonnan alakult ügétőverseny-egyesületnek adja át.

** **Karlsbadi versenyek.** A mai napon futották le a meeting legértékesebb díját, az Egerlandi díjat melynek 30.000 koronás dotalója két éves lovak konkurrenciája. A verseny meglepetéssel végződött, mert a könnyesek előzetes favoritjai csak a második és harmadik helyet tudták okkupálni. Nyertes maradt *Uncas*, mely a napokban szép formát mutatott, míg második *Angur* lett *Tepp* előtt. A német tenyésztest *Miquel* képviselte e versenyben, de dacára a mi lovaknak közepes klasszisanak, mely e versenyben résztvett, csak negyedik tudott lenni. A versenyek eredménye a következők:

I. *Nyeretlen kétévesek eladőversenye* Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. *Mautner V. Flórisa* (Poole) első, *Dreher Antal* *Timakovaja* (Cleminson) második. Totalizátor: 10 : 20.

II. *Fischernt díj. Gátverseny.* Díj 3000 korona, távolság 2400 méter. *Aresin-Fatton Donnervert* érje (Poole) első, *Thurn-Taxis E. M. Tomács* a (Williamson) második, *Dreher A. Olive-je* (Huxtable) harmadik. Azután: *Tüppelsgrün, Fritz* Totalizátor: 10 : 38. Helyrelogadások: I. 50 : 64. II. 50 : 78.

III. *Handicap.* Díj 3000 korona, távolság 1200 méter. *Báró Springer G. Marignac-ja* (Lewis) első, *Mautner V. Tepp-ja* (Southey) második. Díj. *Dávid E. Ionkája* (Slack) harmadik. Azután: *Légyvot, Marjoranna.* Totalizátor: 10 : 29. Helyrelogadások: I. 50 : 90. II. 50 : 109.

IV. *Egerlandi-díj.* Díj 30.000 korona. Távolság 1200 méter. *Mautner V. Uncas-ja* (Southey) első, *Krausz L. Angur-ja* (Slack) második, *báró Königs-warter H. Tepp-je* (Adams) harmadik, azután *Rabulist, Miquel, Gerda, Lennox* Román. Totalizátor: 10 : 73. Helyrelogadások: I. 50 : 75. II. 50 : 64. III. 50 : 64.

V. *Eladő-verseny.* Díj 2500 korona. Távolság 2000 méter. *Péchy A. Grey Child-je* (Tara) első, *báró*

Springer J. Villemer-je (Lewis) második. *Krausz L. Hans-je* (Hellinga) harmadik, azután *Fries, Condottiere, Jeddo, Barkóczy.* Totalizátor: 10 : 30. Helyrelogadások: I. 50 : 78. II. 50 : 67.

VI. *Hans-je* (Hellinga) új. *Ákadályverseny.* *Handicap.* Díj 3000 korona. Távolság 3200 méter. *Gróf Chorinsky F. Bokaja* (Fojes) első, *Mautner V. Lucieje* (Rosack) második. *Dreher A. Marienburgja* (Huxtable) harmadik. Totalizátor: 10 : 16.

VII. *Kétévesek handicapja.* Díj 8000 korona. Távolság 1100 méter. *Schindler L. Parthenaja* (Russel) első, *Krausz L. Orucsa* (Slack) második, *báró Königs-warter H. Montanaja* (Adams) harmadik, azután *Loona, Savante.* Totalizátor: 10 : 83. Helyrelogadások: I. 50 : 157. II. 50 : 80.

TÁVIRATOK

Róma, július 16. *A Tribuna* jelentése szerint Olaszország és Franciaország kormánya között történt megegyezés szerint a királynak Párisba való utazását október 1-re tüzték ki. A király párisi utja tehát a novemberre kitűzött londoni uttal nem fog összefüggésben állani.

Lorient, július 16. *Lesmar* tengernagy, volt tengerészügyi miniszter elhunyt.

Triest, július 16. *A Vorwärts* nevű osztrák gőzhajó, amely Smyrnából Triest felé tartott, a sűrű ködben zátonyra jutott. A gőzöst még nem sikerült szabaddá tenni.

Gibraltár, július 16. (Reuter.) Amidőn az *Irresistible* nevű hadihajó a *Cézár* nevű hadihajót tengerészeti gyakorlat céljából vontatta, egy vontatókötél elszakadt és magával rántott egy másik hajókötélet. A *Cézár* legénységének 12 embere súlyosan megsebesült.

Az olasz királyi pár balesete.

Róma, július 16. *A Stampa* azt jelenti Turinból, hogy a királyt s a királynét mult hétfőn, a racconigi kastély kertjében automobilozván, baleset érte. A királyi pár ugyanis egy új akkumulátoros automobil próbált ki, melyet a király személyesen vezetett. Az automobil nekiment egy fának. A király sérteletlen maradt, a királyné lábán megsérült. A királynénak a teljes felépülésre egy-hónapos nyugalomra lesz szüksége. A király ma ismét kirándult automobilon.

Közzgazdasági táviratok.

Berlin, július 13. A birodalmi banknál az utóbbi napokban beállott tetemes visszafizetések hatása alatt nyílt piacon meglehetősen nagy pénzkereslet jelentkezett, mert a vidék is jelentékeny összegeket vont el a piactól. Ehhez képest a hét elejétől fogva a birodalmi banknál jelentékeny mennyiségű, rövid lejáratú váltót nyújtottak be.

Bécs, július 16. *(A Budapesti Napló* telefonjeleése.) Tekintettel arra, hogy hamarosan új áru kerül piacra, a fogyasztás és közvetítő kereskedelem szigoruan tartózkodó magatartást tanusított. Az üzlet teljesen megakadt, az árak pedig kivétel nélkül változatlanok maradtak éppen úgy, mint Budapestben. E adatot buza: tiszavidéki 78—82 kg. 8.—8.45 K.; iehérmegyei 77—80 kg. 7.70—8.20 K.; tótfelvidéki: 75—79 kg. 7.50—7.80 K.; marohfeldi 76—77 kg. 7.40—7.60, rozs: tótfelvidéki 71—14 kg. 6.50—6.70 K.; pestmegyei 72—75 kg. 6.60—6.70K.; tengeri 6.60—6.75, cinquantin 7.40—7.50 K.; zab: magyar áru 5.75—5.85, külföldie jobb minőségű 6.30, válogatott 6.60 K. Tegnapi eladatott 11.000 hl, tótfelvidéki buza, régi urasági áru 79—80 kg. 8.20 K. Tótmegyerről, Surányról és Vág-Sellyéről K.

New-York, július 16. *(Terménytősdé.) (Zárilat.)* Gyapot: New-Yorkban helyben 12.70 (12.20), júliusra 12.40 (11.86). Októberre 9.71 (9.71). New-Orleansban helyben 12.1/4 (12.1/4). — *Petrolium:* Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphianban 8.50 (8.50). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.53 (1.50). — *Zsír:* Western steam 8.30 (8.05). Rone és Brothers 8.30 (8.05). — *Tengeri iránzata* állandó. — Júliusra 57.— (57.—). — Szept.-re 56.1/2 (56.1/2). — Dec-re 56.1/4 (56.1/2). — *Buza* iránzata állandó. Píros ősi helyben 85.1/2 (85.1/4). — Jul-ra 84.1/2 (84.1/4). — Szept.-re 81.1/2 (81.1/2). — Dec-re 81.1/4 (82.—). — Máj-ra —. — (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/4). — *Kávé:* Iair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Júliusra 8.65 (8.65). Okt.-re 3.90 (3.90). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.50 0.— (0.—3.50). *Cukor:* 3.1/2 (3.1/2). *On:* 26.80—27.— (26.80—27.15). *Rész:* 18.62—13.75 (18.62—13.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 16. *(Terménytősdé.) (Zárilat.)* *Buza* iránzata állandó. Júliusra 76.1/2 (76.—). — Szept.-re 76.1/2 (77.—). — *Tengeri iránzata* állandó. — Jul-ra 49.1/2 (49.1/2). — *Zsír:* Jul-ra 7.85 (8.52). Szept.-re 8.02 (8.70). — *Szalonna* short clear 8.55 (8.56). — *Serházus:* Szept.-re 14.40 (14.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Jöjjen a vétek...

— Manuel —

Jöjjen a vétek! Jöjjen a mámor!
Nagy, sziláz férgez teleg árja!
Szomjamat oltó vad gyönyörökbe
Fűjjen a lelkem.

Szomjamat oltó vad gyönyörök közt
Csitít a szív és tompl az agy...
S efeledem szent, bánatos arcd,
Hütelén angyal!

Bíró Artur.

— **Mária Terézia Pompadour asszonyról.** XV. Lajos király idejében *Choiseul* herceg képviselő Franciaországot Mária Terézia udvaránál. Miután *Choiseul* Bécsbe érkezett és az udvarnál bemutatkozott, hogy uralkodójának kegyét megnyerje, rögtön jelentést küldött Párisba arról hogy Mária Terézia milyen kedvvel nyilatkozott Pompadour asszonyról.

A királynő — írja — tudakozódott az egész királyi családról, több miniszterrel és Pompadour asszonyról, aki iránt nagy tisztelettel és igaz barátsággal viseltetik. Hozzáátette még, miután a legbizalmasabb szavakkal nyilatkozott róla:

— Nem azért mondom ezeket, — szól a királynő — mintha kötelességszerűen tenném ezt, azért, mert segédkezet nyújtott a mi szövetségünk megkötésében, hanem mert hálás vagyok őszinte szeretetéért.

Ezt a levelet a *Nouvells Revue retrospectiv* közölte és a francia lapok nagy örömmel fogadták *Choiseul* hercegnek ezt a levelét, mert azt következtetik a tarta mából, hogy azt az állítást elvesztett levelet, amelyben Mária Terézia Pompadour asszonyt *cousinének* nevezte, csakugyan megírta a királynő.

— **A miniszter ruhája.** *Kállay* Benjámin nagyon egyszerű ember volt a magánéletben. A királyi államférfi kerülte a dísz, a pompát, az üres círaságot, csak dolgozott fáradhatatlanul és nagy eredménnyel. A ruházata mindig egyszerű volt, azonban egyszer neki is tapasztalnia kellett, hogy a ruha teszi az embert, és pedig sajátmagán. Az okkupát tartományokban történt az eset 1883. tavaszán, mikor e só szemlemben tette ott *Kállay*. Kicsiny, a Száva partján levő bosnyák határvarosban kellett a miniszternek parira szállania. Fogadására a kikötőhelyen nemcsak a városka előkelőségei, a mohamedán polgármester és az imámok jelentek meg díszben, hanem ott volt a szerb papás is nagy ornatusban és teljes díszben a környékbeli városokból érkezett közigazgatási tisztviselők is. A város mohamedánjai számára természetesen nagy dolog volt egy valóságos vezér megelenése.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Írta: GIOVANNI VERGA

(77)

Aztán megírta a szokásos receptet, a szokásos ostobaságot, ami nem használt semmit, és eltávozott, magukra hagyva a beteget és férjét szenvedésükkel. A ház valóságos rablótársak lett, mindenki azt tett, amit akart. Még a családok is féltek, hogy megkapják a betegséget. Zacco volt az egyetlen a rokonok közt, aki megemlékezett róluk szerencsétlenségükben, mert Motta mesterrel közösen elváltul egy utépítésre és jó barátja lett a paraszt-rokonok. Egész nap ott volt a családjal együtt, a báróné figyelmes és engedelmes a leányok, akik megtöltötték az egész szobát, már túl a virágzás korán, úgy meghívta, hogy ágyugolyókkal tudtak volna dacolni! Zacco nem félt a fertőzésről! És aztán, amikor rokonokról van szó, ostobaságok!... Az este azt hallotta a piacon, hogy Bianca rosszabbul van, és korábban ment el oda, mint máskor. Hogy Mottát küss szórakoztassa, az erkélyre félrevonta őt és elkezdte vele az üzletről beszélgetni.

— Akar nevetni? Rubiera cousin szintén pályázni akar a másik két utépítésre. Ugy van, ez a bestial Nos, mit szól hozzá? Ó, aki még nem tudta megfizetni önnek a primadonna miatt kölcsönkért pénzt! Maga miatt pokoli élete van otthon, a felesége nem akar helyetle fizetni! A gyerekeket adta hozományul, de a pénzt magának akarja megtartani? Szerencsétlen ember ez a Nini!... ki akarja tudni, ki fog még megjelenni az árlejtésen... Képzelve csak Canali! Canali, aki Rubierával közösen vállalkozó lesz! Most

Már napokkal azelőtt: azon törték a fejüket a kávéházakban, vajon milyen egyenruhában lesz a bécsi óár képviselője. A keleti pompához szokott emberek nem gondolhatták másként, mint hogy *Kallay* legálább is aranyrukat hímzett kabát és vörösnadrág lesz. De ugyancsak csalódtak. A vörösnadrágos vezér helyett egyszerű, világosbarna utazóruhába öltözött szerény ember szállt ki a hajóból. *Kállay* akkor még nem volt híres ember és így történt, hogy sem a kerületi elöljárók, sem a többi tisztviselő nem ismerte őt meg a hajóból kiszálló utas között. Az autochtón méltóságok nem is akarták elhinni, hogy az az ur, akit a tisztikar üdvözöl, az igazán, a valóságos vezér. De végre mégis követték a példát és mégis üdvözölték. Még nagyobb volt a csalódása annak a közönségnek, amely az utcán gyülekezett össze, hogy a miniszter bevonulását végignéze. A vezérről, skin nem volt vörösnadrág, még nagyon sokáig beszélgettek a bosnyákok.

— **A kártyás unokaöcs.** A pápa egyik unokaöcsöje, a nemesi gárda kapitánya, nagyon kedves, szeretetreméltó fiatalember volt ifjúkorában, de volt egy nagy hibája: nem tudott ellentálatni kártyaszemélyeknek. Rengeteg sokat kártyázott és többet vesztett, mirá amennyi jövedelme volt. Amikor azután fölüg az ott adósságokban, a pápa kijelentette, hogy kifizeti adósságait de csak ebben az egy esetben:

— Péterfiléimet többesbb dologra is fordíthatom, mint unokaöcsém kártyaadósságának kifizetésére. Ez egyszer még megleszem, de meg kell ígérnem, hogy többé sohasem játszol — szólta a pápa.

Az unokaöcs természetesen megfogadta, de a fogadalmat, mint minden kártyás, a legelső alkalomkor ismét megszegte. Néhány héttel később gróf *Peccei* nek újból anyi volt a kártyaadóssága, mint azelőtt. A könnyelmű ember tudta, hogy nagybátyjához hiába fordulna; azt nem kényű dolog ismét megindítani. Pénzre azonban szüksége volt s ezért valami ravaszághoz kellett folyamodnia. Elküldte feleségét, a szép *Peccei* grófnőt a pápához. A grófnő gyönyörűen sirt és szaggatott hangon adta elő a dolgot:

— Szentatyám — kezdte — meg kell fizetünk tartozásunkat?

— Mindig, — felelte a pápa.

— Ön tudja, hogy a férjem milyen gyenge ember, bármennyire megfogadta is, hogy kártyát nem vesz a kezébe, ismét játszott... és vesztett.

A pápa nem is látszott odahallgatni, hanem feszült figyelemmel kísérte egy légynek a játékát az ablaküvegen. A grófnő azonban folytatta:

— Szentatyám, tudja, hogy nekem igen szép hangom van... Egy színházigazgató meg tudta, hogy minő pénzzavarban vagyunk s ajánlatot tett, hogy lépjek fel a színpadján Rómában...

A grófnő azt hitte, hogy a pápa puszta gondolatára is annak hogy az ő unokaöcsének felesége

mindenkibe beletűtött a pénzvágy! Hát nem volt igazam? Hát nem nevetnivaló?

De barátja nem figyelte rá, hanem nyugtalanul hallgatott az a másik oldal felé. Aztán fölkel és elment megézni, nines-e valamire szüksége *Biancának*. *Bianca* nem kívánt semmit, megreven ránezett az ártatlan gyermek szeméire és idénkint szájához emelte a zsebkendőjét, amelyet aztán sovány kezével együtt a takaró alá rejtett. A *Zacco* leányok körülállták az ágát. Hogy megtörje a csendet, megszólalt szeméremesen az anya:

— Most már valamivel nyugodtabbnak látszik, amióta itt vagyunk.

A leányok e szavakra egymásra néztek és bólogattak a fejükkel.

A báró szintén az ágyhoz lépett és nagy érdeklődést mutatott a szegény beteg iránt.

— Igen, igen, nem is lehet összehasonlítani! A néne sokkal frisebb, a természetje is sokkal élénkebb. Természetesen, ha beszélni hall maga körül: szórakoztatni kell, kissé társalogni vele. Szerencsére ön jó kezében van. A doktor érti a dolgot! És aztán, ha megvan hozzá, ami kell! Ha semmi sem hiányzik! Ellenben ismerek sok olyan embert — pedig jó házból valók — akiknek nappal nines kenyerük és éjjel nines takarójuk! — Öregek és betegek, nines se orvosuk, se orvossgok...

Motta ur féléhez hajolt a báró és a többit úgy sugta neki, *Bianca* meghallotta vagy legálább sejtette, fénylő szeméit rámeresztette az összes jelenlévőkre és elhúzta a párna alól sovány, fehér kezeit, hogy férjét közelebb intse. Motta ráhajolt beteg nejeére és igenlően bólintott a fejével. Amikor a báró látta, hogy nem titok többé, nyíltan beszélt:

— Nem fog eljönni! Ferdinánd valóbban gyermekké lett. Nem ért már semmihez a szegény! Szánalomramétkő egy ember. Mondjuk meg ezt, olvégre rokonok közt vagyunk... Miben szenvedtet volna hiányt? Amikor egy olyan sógora van, mint ez itt, olyan nemes szívvel.

gyűlölt deszkákra lépjen. sietni fog magát közbevetni s inkább áldozatot hozni, csak hogy nevé a szegénytől megmentse. De a grófnő csalódtott; a pápa oly nyugodtan nézte tovább is a légynek a játékát, mintha a legközönségesebb dologról lett volna szó.

— Azért jöttem tehát szentat! áhhoz, — folytatta a grófnő — hogy megkérjém: nem ellenzi-e, ha a színpadra lépek? Nem találok más módot, mint ezt, a férjem adósságainak kiegyenlítésére...

— Nagyon helyesen! — felelte a pápa élénken. — Csak azt az egyet sajnálom, hogy nem lehetek a színpadban, ha majd játszol...

A ravaszul kiesztet terv tehát nem sikerült.

— **Parfümdívatok.** A dívat hatalma a parfümre is kiterjed, sőt e téren néha csodálatos virágokat hajt. Epp a jelen évszak az, amelyet a hölgyek a kellemes illatok élvadának tekintenek s a kereslet parfüm tekintetében napról-napra nő. Egy nagy londoni cég maga csak a legutóbbi héten nem kevesebb, mint 250 liter parfümöt adott el. Ujabb az illatok néhány újabb fajtájára szaporodtak. Az Eau de Cologne a toalett-asztrálról száműzték s a levendulavizet — az elhunyt *Viktória* királynő kedvence vizét — az idősobb nők parfümjének tartják. A legdivatosabb új parfüm a „shamrock” (lóhere). Fontos azonban, hogy minden tökéletes ésszhangban legyen. Ez a legújabb „craze.” Egy hölgy például a „shamrock”-ot választja, mint a jelen nap legdivatosabb illatát; lóhere-parfümos vízben fürdik tehát s ugyanez illata van a toalett-víznek, a szappannak, valamint a boudoirnak is. Lóhere-illatos ruhákat visel, amelyek különösen erősen parfümösek s hogy egészen utilszerű legyen, talán az aranyláncán lévő medallionban is lóhere-levélték őriz. A kottái, a levélpapírosai mind „shamrock”-kal vannak parfümözve, sőt a kis mopszliját vagy pupilláját is ezzel az illattal lecsukendezi meg. Ezen a napon minden lóhere-illatos holnap talán a rózsaszínre kerül a sor és minden következő napnak megvan a maga külön illata. Némely kis kutyát a szó szoros értelmében megfürösztének illatszerekkel. A *Regent-Street*en például egy lóhere-illatos terrier ugrándozik, az *Oxford-Street*en egy levenduláshabcsutya szaladgál, a *Piccadilly*-negyedben pedig „smbra-ideal” parfüm illata árad egy francia pudlóból. Mostanában nagyban áruinak gyémánt-díszű kinty-pórázokat, amelyeknek külön tartó van parfüm szájára.

— **A hajhullás okai.** Kétezer év óta vitatkoznak az orvosok a hajbetegségről, amely sok esetben hirtelen kopaszkodást idéz elő a fej egyes részein. Kétfelgős áll egymással szemben: az orvosok egyik része fertőzésből másik része pedig idegből eredőnek mondja ezt a bajt. Ujabbán a francia orvosok tagadják a hajfertőzést. Számos kísérlet megállapította, hogy azoknak, akik hajbetegségben szenvednek, egyáltalán fog, vagy foghús ajásuk is van. Ezt a felfogást

A beteg nő újra kezét mozgatta, mintha mondanivaló akarna valamit.

— Hogyan, mit mond? Mit akar? — kérde a báró?

Lavinia, a legöregebbik *Zacco* leány, élénken fölkel, hogy szolgálataira legyen. *Marietta* azonban, a másik nővér, meghuzta az apját a kabátjában. *Bianca* haligatásba merült, amely lefogott arcát oly hegyessé tette, mint a kés, úgy hogy maga a báró is észrevette és mátra terelte a beszélgetést.

— A jó isten meghosszabbítja életünket hogy új szenvedésekkel tegyen próbára... *Rubiera* bárónéról beszéltek, a szegényről...? Hogyan... Milyen élet az, amikor az ember saját szemével látja az általa szerzett vagyon összeomlását és nem szólhat egy szót sem, még az újat sem mozdíthatja... Eh! Eh! A fia boldog, a menyé megszámlálja a betevő falatjait — isten bizony! Alig tudja bevárni az óráit, amelyen örökre megszabadul tőle! És ő nem, ő nem akar még menni. Eini akar, csak azért, hogy lássa, mint fog cselekedni a fia, hogy lerázza magáról az adósságokat és Motta urat... Hogyan? Eppen most beszéltem az urával, azokról a nagyszabású tervekről, amelyeket Nini báró a fejében forgat...

Motta ur hallgatott, gondolataiba merülve. Aztán, minthogy a báró nevetésre húzta fölé a száját, *Bianca* vilszát várva, mormogott:

— Nincs azon semmi nevetnivaló... E spanyol fal mögött a kanonok rejtőzik.

Zacco elképedt. Ez a gézengúz? Ez a családsvő?... Honnan tudja?... Ki mondta meg magának?

— Senki. A magam eszméje. De maga tudja, hogy nem szoktam tévedni. Egyébként nem törődöm vele! Más dolgok járnak most a fejemben!

De a báró nem nyugodott.

(Folytatása következik.)

támogatja az a tény is, hogy olyan fajoknak, amelyeknek erős a fogazatuk, mint például a négereknek, erős a hajuk is.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Bortermelők és kereskedők küldöttsége. A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségének küldöttsége tisztelget ma délelben a képviselőházban Percezel és Molnár Ákos országgyűlési képviselők, egyesületi elnökök vezetésével mellett Darányi Ignác és Lengy Lajos minisztereknél, kérve, hogy ügyüket támogassák. Beterjesztették a borkereskedés fejlesztéséről szóló programjukat, amelyet a miniszterek átvettek és támogatásukat megígérték. A kereskedelmiügyi miniszternek Molnár Lipót egyesületi ügyvezető-igazgató olaszországi tanulmányútról tett jelentését is átadták. A küldöttségben részt vettek Balagi Géza, gróf Serényi Béla, Bujanovics Gyula országgyűlési képviselők, Molnár Lipót ügyvezető-igazgató, Haas Ignác és Zwack Akos kereskedelmi tanácsosok.

Megrovás. Legutóbb, mikor a sajtó az Erzsébetvárosi Népbanknak élv. Brinbach György-nél szemben követelt eljárás nyilvánosságára hozta, az önállóan működő hitelintézetek országos köteleke egy perccel sem habozott, hogy a vizsgálat elrendelésével a tényállást megállapítsa és ehhez képest határozzon. A múlt hó 26-án tartott igazgatósági ülésen hozott határozatát kiküldött vizsgálóbizottság már tegnap dr. Mönch Aurél országgyűlési képviselő elnöke által tartott igazgatósági ülésben terjedelmes és a részletekre is kiterjedő alapos jelentésében számolt be eljárásáról. A jelentés és a vizsgálói folyamatok kiderített tényállás alapján dr. Mönch Aurél kihirdette a határozatot, melyből fogva az igazgatóság az Erzsébetvárosi Népbanknak élv. Brinbach György-nél kötetelt illetéki helytelenítést és utasítja az Erzsébetvárosi Népbankot, hogy mielőbb, de legkésőbb 2 hét alatt az az ízlet és belkezelés ilyen formáját szüntesse be, mert ellenkező esetben a kötetelt kebeléki köteleket fog tekinteni. Az igazgatóság az Erzsébetvárosi Népbankot határozatáról a következőkben értesítette: "A néki, hogy a bírói eljárásra vonatkozó bármilyen iránymintát vagy ítéletet mondanak, kijelentjük, hogy az általunk megvizsgált vizsgálat eredményeképp nem helyesbélhetük az ízletkötés azon formáját, mely, habár jóváhagyott alapszabályok alapján kötetelt ízlettel fel, mégis a szolid eljárás belyegét nem viseli magán. Felhívjuk tehát a lehető legelőrebb határidőre, de legkésőbb 2 hét alatt az ízlet és belkezelés, ilyen formáját megszüntetni; ha pedig ezt tenni nem volnának hajlandók, akkor önöket kötelezünk kebeléből köteleket fogjuk tekinteni. Természetes, hogy ezek után kötelezünk semmi további nyilatkozatot önöket nem adhat."

A kötelek ezen határozatával igazán megmutatta, hogy hivatását komolyan fogja fel és azt még akkor sem tövesztí szem elől, midőn saját tagjai eljárásának elbírálásáról van szó. Ezen az uton ha adva, sikerülni fog a köteleknek ugy a kormányának, mint a nagyközönségnek, de elsősorban a tisztességes szövetkezeteknek becsülését kivívni és idővel az önálló szövetkezetek igazi erkölcsi lehatóságává fejlődni.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a Budapesti (jobb- és balparti) levele irányuló árukielmenyeket, amelyeknek felvétele az érv. máj. meg volt szüntetve, július 18-ától kezdve ismét felveszi. A Társaság figyelmezteti tehát, hogy a részlekre Budapeston megérkezett s nekik avatát küldeményeket a Ferenc József-térrel mielőbb szállítsák el, mert július 21-éig kezd reggelig még othagyott küldemények a felek terhére fogják az alsó rakpartra visszahelyezni.

Fizetéskötelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéskötelenségeket jelenti: Holzer Ignácnál kézműiparukereskedő Budapest (Üllői-ut 97.) Janovics Géza kereskedő Kolozsvár.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártól vásári pénzár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák Magyar ökr 915 darab, magyar tehén 837 darab szerbiai ökr 2191 darab, szerbiai tehén 331 darab, növendékmárha 12 drb, bivaly 173 drb, bika 207 darab, összesen 4316 drb. Gazdasági marhák: ígás- és hizlalóval ökr 40 darab, fejőstehén 173 darab, ígás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, úszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás szerint: vágómarhákért: Magyar hírt ökr, legjobb minőségű 66.— K-től 70.— K-ig, kivételesen 72.— K., 100 kilónként 615 sulyban, középminőségű 60.— K-től 64.— K-ig, silányabb minőségű 56.— K-től 58.— K-ig. Magyar fogelómárha jobb minőségű 66.— K-től 64.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 48.— K-től 54.— K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 63.— K-től 73.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 62.— K-től 66.— K-ig, silányabb minőségű 56.— K-től 60.— K-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőségű 62.— K-től 68.— K-ig, kivételesen 72.— K-ig, silányabb minőségű 48.— K-től 50.— K-ig. Bika, jobb minőségű 62.— K-től 74.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 50.— K-től 60.— K-ig. Bivaly 30.— K-től 48.— K-ig, kivételesen 33.— K-ig. Magyar tehén 42.— K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 40.— K-től 62.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként 615 sulyban. Gazdasági marhákért: ígás ökr elsőrendű — K-től — K-ig, középminőségű — K-től — K-ig, silányabb minőségű — K-től — K-ig, alarendelt — K-től — K-ig, lelt bárány — K-től — K-ig, lelt bárány — K-től — K-ig, kivételesen ár — K-ig páronként. Az irányzat esodnes, az árak 3-4 átterrel kilogrammonként hanyalottak.

telesen — koronától — K-ig páronként középminőségű — K-től — K-ig 100 kilónként 600 K-től 670 K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hizalóval való ökr, lehr — kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén, keresztelvt, szines 200 K-től 270 K-ig darabonként, bonyhádi faj 240 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig, ígás bivaly — K-től — K-ig páronként. Vágómarhából a felhajtás 700 daraból nagyobb volt a multhetnel; idegen verők részéről a kereslet szintén nagyobb, ennek köszönhető, hogy előrendű minőségek multheti árakat megtartottak, míg könnyű, gyöngyöb és közepes minőségek esupán 2 K.-val mm-kint olesobban keltek el. Silányabb minőségű bikáknál 3-4 K. árosökkenés mutatkozott. Jármos ökrök iránt jó kereslet nyilvánul, de a felhajtás a szükségletet nem fedezhette; a fejőstehénüzlet változatlan.

Borjувásár, 1903. évi július hó 16-án. (A budapesti marhavásártól vásár-pénzár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belldi 610 borju 670 drb, lelt borju — db, bécsi borju — db, — db, növendékmárha 12 darab, bárány 610 — darab, lelt bárány — darab, — Árjegyzések. — Belldi 610 borju I. rendű 76-86 f.-ig, kivételesen 88 f., II. rendű 610 borjuékért 68-74 f.-ig, I. kilónként, lelt borju 4, r. — f.-ig, I.-ig, II.-ig, I.-től — f.-ig, kivét. f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjuékért 52-62 f.-ig. Növendékmárha 48 f.-től 60 f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alarendelt — f.-ig, I. k.-kint. Bárány 610 — k., lelt bárány — k., kivételesen ár — k.-ig páronként. Az irányzat esodnes, az árak 3-4 átterrel kilogrammonként hanyalottak.

Sertésokozavásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvagóhid intézősége.) Július 16-án. Felhajtás: Zsírserítés, ugyanint 610 I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehé 300 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, sildő — darab, malac — kilogramm — darab, összesen — darab. Husserítés ugyanint: nehé 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab, összesen — darab. Felhajtás összesen 648 darab, — darab sildő, köze nap maradvány 28 darab, — darab sildő, összesen 674 darab, — darab sildő. Mladatott 492 darab sertés, — darab sildő. Maradvány 182 darab, — darab sildő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanul szilárdak. — Következő árak jegyzetelt: Zsírserítés: Öreg I. r. 360 kgr-on felül 90-92 fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm 89-91 fillérig, selejtozott 84-88 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehé 300 kilogrammon felül 91-95 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 88-95 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 86-90 fillérig, sildő — fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehé 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig, sildő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősulyban.

Bécsi szarvasmarhavásár. Július 16-án. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai vásárra felhozott: 316 darab borjut, 1485 darab 610 juhot, 1099 darab levagott sertést, 177 darab levagott juhot, 86 darab bárányt. **Eladási árak:** 610 borju 60-80 fill., elsőrendű — fillér, lev. borju 64-100 fillér, lelegele — fillér, elsőrendű — fillér, zsírserítés — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — f., levagott nehé sertés 94-112 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — f., könnyű sertés 120 — fillér, elsőrendű sildő — f., 610 ju — f., levagott juh 74-104 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12-28 — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 16. Mérsékelt kínálat mellett 19.000 métermárha buza került a forgalomba változatlan árakkal. Más gabonamennyekben sem változtak az árak. **Buza, Tiszavideki:** 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 74 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f. **Fejőrmegyei:** 150 mm. 79 k. 7 K. 62 1/2 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 600 mm. 77 k. 7 K. 50 f. **Pestmegyei:** 800 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 50 f. **Temerári:** 1700 mm. 77 k. 7 K. 76 f. **Falánkai:** 3200 mm. 78 k. 7 K. 60 f. **Bánáti:** 2600 mm. 78 k. 7 K. 57 1/2 f. **Décsai:** 700 mm. 77 k. 7 K. 65 f. **Felsőmagyarországi:** 100 mm. 78 k. 7 K. 62 1/2 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 49 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 30 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 30 f. **Új buza Tiszavideki:** 1000 mm. 80 k. 7 K. 60 f., augusztusi szállításra. **Mind háron hónapra.** **Rozs:** 100 mm. 6 K. 20 f., malma 500 mm. (új áru) 6 K. 15 f., paritásra, augusztusi szállításra. **Zab:** 100 mm. 6 K. 55 f., 400 mm. 6 K. 50 f. **Temperi:** 230 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 30 f., 200 mm. 6 K. 27 1/2 f. **Kiszámlázás mellett.** Tegnap délután eladott:

Tiszavideki: 2400 mm. 80 k. 7 K. 77 1/2 f. **Décsai:** 470 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f. **Új buza, Pestmegyei:** 500 mm. 79 k. 7 K. 40 f., 500 mm. 70 k. 7 K. 40 f., augusztusi szállításra. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Név	Kilós	Kilogramma ára		Kilós	Kilogramma ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavideki új	70	7 80	7 40	70	7 00	7 70
"	77	7 45	7 05	77	7 75	7 10
"	77	7 30	7 55	81	7 75	7 85
Fehérmegyei	76	7 15	7 50	79	7 40	7 85
"	77	7 25	7 15	80	7 60	7 65
"	77	7 35	7 45	81	7 60	7 65
Pestvidéki	76	7 15	7 50	79	7 40	7 85
"	77	7 25	7 35	80	7 60	7 70
"	77	7 35	7 45	81	7 65	7 80
Bécsi új	78	7 15	7 50	79	7 40	7 85
"	77	7 30	7 60	80	7 60	7 65
"	77	7 25	7 50	81	7 60	7 65
Décsai	76	7 15	7 45	77	7 40	7 85
"	77	7 35	7 65	80	7 60	7 65
"	77	7 50	7 5	81	7 60	7 65

Név	Kilós	Kilogramma ára	
		K-től	K-ig
Zsírserítés	70-72	6 10	6 50
malac	—	6 10	6 10
malac	—	6 70	6 90
égetni való	—	6 50	6 60
sírózsera való	—	6 40	6 50
malac	—	6 10	6 30
malac	—	11	11 40
malac	—	—	—
malac	—	—	—

A határidőszület folyamán a következő kötelek

Öktóberi buza 1903. 7.16-7.15-7.17-7.18
Áprilisi buza 1904. 7.39-7.43-7.44
Öktóberi rozs 1903. 6.18-6.16-6.18-6.19
Öktóberi zab 1903. 5.27-5.29-5.30
Augusztusi tengeri 1903. 6.26-6.24-6.25
Májusi tengeri 1904. 5.07-5.02-5.04-5.05
Augusztusi repce 1903. ————

Dél egy órákor a következő sárórákai állap

Öktóberi buza 1903. 7.17 — 7.18
Áprilisi buza 1904. 7.43 — 7.44
Öktóberi rozs 1903. 6.19 — 6.20
Öktóberi zab 1903. 5.30 — 5.31
Augusztusi tengeri 1903. 6.25 — 6.26
Májusi tengeri 1904. 5.04 — 5.05
Augusztusi repce 1903. ————

Délután fél 5 órákor zárul:

Öktóberi buza 1903. 7.22 — 7.23
Áprilisi buza 1904. 7.47 — 7.48
Öktóberi rozs 1903. 6.22 — 6.23
Öktóberi zab 1903. 5.31 — 5.32
Júliusi tengeri 1903. 6.25 — 6.26
Augusztusi tengeri 1903. 5.06 — 5.07
Repce augusztusra 1903. ————

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde csekély forgalom mellett a nemzetközi értékek hanyalásával zárult. **Előtözsde.** Osztrák Hitelrészvény 632.25-662.75. Magyar Hitelrészvény 730.—733.—. Államvasuti részvény 697.5-670.— korona. **A mai tözsde** a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.35. Magyar Hitelbank-részvény 730.—731.—. Jelzálogbank részvény 516.50-517.—. Leszámlítóbank részvény 458.—454.—. Osztrák Hitelrészvény 632.75-633.—. Kereskedelmi bank részvény 525.—. Rimemuranyi Vasuti részvény 465.—466.—. Államvasut részvény 670.25-670.75 korona. **4 órákor zárul:** Osztrák Hitelrészvény 633.—. Magyar hitelrészvény 733.60. Leszámlítóbank részvény —. Rimemuranyi vasuti részvény —. Osztrák-magyar államvasuti részvény 670.—. Közúti vasut részvény —. Városi villamos vasut részvény —. korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýtözsde a szezonserű bangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terménýtözsde üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg: **Jegyzék:** Heremag; luerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemű 42.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búnsági — korona, középsemű 50.—54.— korona, nagysemű 54.—58.— korona, Disznószőr: budapesti 63.—63.50 korona, vidéki — korona. Táblaasztalok: lógenzáritott vidéki — korona, városi 4 darab 56.50-57.— korona, 3 darab 50.—59.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—14.— korona, 130 darab — korona, 100 darab 14.50-15.— korona, 85 darab 16.25-16.60 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darab 13.75-14.— korona, 85 darab 15.50-16.— korona. Szilvai: sláviai 15.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtözsde a spekuláció tartózkodása dacára szilárd volt a bangulat. Államvasuti részvényeket a kedvező aratási kilátásokra való tekintettel

élenkebben kerestek, de az üzlet általában csöndes maradt.

A déli tőzsdé irányzata szintén szilárd volt. Zárítási szilárd.

Bécs, július 16. (Magyar értékek számlája) 4 1/2%-os aranyjárdék 120.65. Tízzi és szegedi kölcsön-sorsjegy 156. Magyar vasúti kölcsön ezüstben...

Bécs, július 16. (Osztrák értékek számlája) 4 1/2%-os papírajárdék 100.45. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 121.25. 1890-os sorsjegy 156.96. Osztrák hitelsorsjegy 430.00...

Bécs, július 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegy 663.00...

Külföldi értéktőzsdé.

Berlin, július 16. (Lászlai tudósítás). A bányarétekkel emelkedő ma folytatást nyert, mert kedvező hírek a Rajna-vidékről és Westphalénból...

Berlin, július 16. (Zárlat). 4 1/2%-os papírajárdék 100.00. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.25. Elbavölgyi vasút...

Páris, július 16. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasút 715.00. Új török konzol 35.37. Egyiptomi járdék 105.50. Osztrák Länderbank 439.00...

intézet 333.25. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 85.75 4 1/2%-os 1896. román kölcsön...

Frankfurt, július 16. (Zárlat). 4 1/2%-os papírajárdék 101.10. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.15. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.80...

Hamburg, július 16. (Zárlat). 4 1/2%-os ezüstjárdék 100.80. 1890. sorsjegy 156.00. Déli vasút 18.20. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.80...

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszaronk jelentése.

Julius 16. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrend. Oreg nehéz (párónkint 400 kilogramm feletti súlyban) 104-106 fillér...

Napirend.

Napár, péntek, július 17. - Római-katholikus: Elek. - Protestáns: Elek. - Görög-orosz: (július 4.) Krét. Andr. - Zeidó: Thamus 22. - Nap kelte 4 óra 5 perccor. - Nyug-szik: 7 óra 35 perccor. - Hold kelte: 11 óra 6 perccor este. - Nyugszik: 12 óra 1 perccor délután. - Utolsó negyed 8 óra 24 perccor este.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvi, tudakozó-osztálya és keleti mintára V. kerületi Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 16. Hazánkban tegnap reggel Erdély déli tájain esett még rövid ideig tartó, kevés eső, később pedig a derűlés általános lett és a hőmérséklet emelkedett.

Vizállás.

Table with columns for ship names (Inn, Dun, etc.), destinations (Schladming, Passau, etc.), and dates. Includes sub-tables for Tisza and Körös rivers.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 16. — Kinevezés. Az igazságügyminiszter Borhy Miklós szegedi törvényszéki joggyakorlót a makói járásbíróshoz aljegyzővé: a pénzügyminiszter a gopelisi pénzügyigazgatóság főosztályvezetőjévé...

Advertisement for Dr. Garai Antal, a doctor specializing in various ailments. Text includes 'Biztos gyógyulást keresőknek' and 'nemzeti betegségekben szenvednek'.

Advertisement for HOLLANDI életbiztosító részvénytársaság. Includes a table titled 'Kivonat a díjtáblázatokról' showing rates for different ages and terms.

Advertisement for Helyesbített hajójáratjegyzék. 'Adria' magy. kir. tengerhajózási részv. társaság. Vezetőigazgatósága: HOFFMANN S. és V. 1903. július havában a következő szűzűk indulnak.

Advertisement for 'IBOLYKA' and 'ŐSAPÁNK' products. 'Ibolyka reform hársfaszén fogógerm' and 'Ősapánk' are highlighted as health and hygiene products.

Színháza, szöakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. július hó 17-én.

Szirma Imre és Kiss Mihály m. v.

Éjjeli menedék hely.

Jelenetek a mélységből 4 felvonásban. Irta Gorkij. Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. július hó 17-én.

Ujházi Ede vendégfelléptével.

Crampton mester.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára

Nyitva d. u. 6 óráig reggeli 4 óráig.

Ma péntek, július 17-én.

Nagy elite-estély.

A nagy variété-színpadon fellépnek:

MORCASCHANI

A kőrel-bartionista. Az amerikai énekesnők csillaga.

The Georgia Piccannies,

neger csoport. A szezon legnagyobb érdekessége.

Miss Ravensberg

az állandóan kedvelt angol csalogány és a többi új nagyszabású attrakció.

Folies Comiques

Ein keltischer Punkt, mulatót új német bohócai és Steinhardt az ő érdekes, új szöázóival.

Pályohely és állóhelyek az esti torlódás miatt előre válthatók.

Nagyszabású tűzijáték

Belpé díj 1 korona.

Kedvezményes jegyek 40 fillér ráfizetéssel érvényesek.

Magy. kir. államvasutak.

55.097/903. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a m. kir. államvasutak összes vonalain levő és a m. kir. államvasutak által kezelt magánvasutak vonalain levő, faalkotó részekkel ellátott 3 részes, valamint 2 részes keresztmetszítésű vágányhidmérlegek faalkotó részeinek vasalkotó részekkel leendő kiváltására és a hidmérlegek fenntartására.

A végrehajtandó munkák a következők: 1. 240 db hidmérlegre a szerkezet átalakítása mellett a fából való főtartók és az alsó faváz vasalkotó részekkel kiváltandók.

2. 49 darab hidmérlegre a szerkezet átalakítása mellett a fából való főtartók, az alsó faváz, a felső fakeret és a fából való hidpadozat vasalkotó részekkel kiváltandók.

3. 19 db hidmérlegre a szerkezet kibontó készülék alkalmazása mellett átálakítandó és a fából való főtartók, valamint az alsó faváz vasalkotórészekkel kiváltandók.

4. Kivételre esetekben az előző pontokban felsorolt átálakítási munkákon kívül külön, illetve többlet munka gyanánt egyes hidmérlegek felső fakeret vagy fából való hidpadozata, vagy fa-mérőkarcszerénye vaskeretrel, illetőleg vashidmérleg vagy vasmérőkarcszerénnyel kieserítendő.

5. Az 1-3. pont alatt említett mérlegeknek 8 éven át évi átalány ellenében való fenntartása.

A fentiek szerint faalkotó részekkel bíró és átálakítandó hidmérlegek tervei, a szerződés tervezete, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, illetve feltéttelek Budapestben a m. kir. államvasutak igazgatóságának felépíténi ügyosztályában: (VI. ker., Teréz-körút 56. sz. II. em. 9.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig nyújtandók be a felülírt igazgatóság épületébe és pályázati felosztályában (Budapest, VI. Teréz-körút 56. II. 10.).

Az ajánlati kérések, az ajánlat mellékletei ivent 30 filléres bédlygel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: Ajánlat keresztmetszítésű vágány hidmérlegek faalkotó részeinek vasalkotó részekkel leendő kiváltására, ezen hidmérlegek átálakítására és fenntartására."

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi augusztus hó 7-én, déli 12 óráig 5000 kor., azaz ötezer korona bántéppénz teendő le a m. kir. államvasutak központi főpénztárában (Budapest, VI. Andrásy-ut 75. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

A bántéppénzről szóló letétjegy nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottak, de növekedésen felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántéppénz kértvényeivel adandók fel. Távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Budapest, 1903. évi július hó. Az igazgatóság. (Utánnyomást nem díjazunk).

Szimfonia hangverseny.

Prof. Wieschendorff H. karmester.

Péntek, 1903. július 17-én.

Előadás a Szt.-Lukácsfürdő dunaparti nagyvendéglőjében

- I. Ünnepi-induló Kretschmer
- II. Hamlet-nyitány Bach
- III. „Öröm és bánat”, keringő Heckscher
- IV. „Mánfred király” c. opera V-ik felvonásának előjátéka Radtke
- V. Egyvölög „Fanni” operából Gounod
- VI. „Ill. Rikárd”-nyitány Volkmann
- VII. „Carmen Sylva”-Gavotte Wieschendorff
- VIII. Műsókli magyar riaspólia Liszt
- IX. Fantázia a „Parasziboelellől” Mascagni
- X. „Carmelval roumain”-nyitány Berlioz
- XI. Szerenád hegedű-violoncelló és hárfá részére Frommer
- XII. Fantázia a „Herodias” c. operából Massenet
- XIII. Császár-induló Wagner

Jótlálás mellett olesón

BUTOROK

divatos hálósobák 90 forint és feljebb teljes matt faragott ebédli --- 75 " " " divatos szalon garnitúrák --- 50 " " " szekrények, ágyak, divánok, székek, asztalok, írőasztalok és minden fajta egyes butor darabok igen olesón. Modern berendezések igen nagy választékban.

Nagy Imre

lakberendezési vállalkozó, butor raktára Váci-körút 9. szám I. emelet. Szerencsen-utca sarok.

Általános érdekű könyvek

Kisúntókönyv gyermekek részére. Irta Bács József. Köve 1 kor. 90 fillér.

Budapest térképe. A főváros tiz kerületével. 60 fillér.

Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezeteseinek képeivel. 1 korona.

Budapesti hirdandulási térképe. A főváros környékének terv. 1 kor.

Budapest és környéke. Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállította Falcsay Lipót. Köve 1.50 kor.

Budapesti képes utmutató. Tervrajzzal. 40 fillér.

Budapest utcáinak jegyzéke. 30 fillér.

Hölgyek titkára. Köve 1 kor. 80

Pókhálózatok könyve. Melysancsók. Füzve 1.20, köve 1.60.

Öngyógyító és kúrásé. ncsudó. Kassai A. tól. Füzve 2.40, köve 3. -- kor.

Történi könyv. Erzsébeti. Köve 2 kor.

Hogy kell befogni? Erzsébeti. Köve 2 k.

Hat- és vadfélék. Erzsébeti. Köve 2 kor.

Ujabb nemzeti dal- és énekek. Rádó S. Köve 2 kor. 40.

Magyar szavalkókönyv. Környei Jánosól. Köve 1 kor. 60 f.

Kis laud. Szavalkókönyv Hoffmann M. től. Köve 1 kor. 90 f.

Magyar és német beszéletétek kézikönyve. Irta Czanyuga F. Füzve 2.40, ktr. 3.60.

Csigányjűsű. A kártyahúzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor.

A felmunkáló kármester búcsú-kamarája. 60 f.

Hatá Kincstár. Irta Hankó V. Tudnivalók a háztartás, egészség, gazdaság és a mindennapi élet dolgairól. 2.40, köve 3. -- kor.

Képes budapesti szöakcsönyv. Irta Szt. Hiltale Józsefa és mások. Köve 4 korona, díszköt. 4.80 korona.

Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., köve 3.00 korona.

Kártyajátékok könyve Irta Parlaghy K. 2.80, köve 3.00 kor.

Legjobb levezető és házi titkár. — Irta Kassay Adólf. 2 kor. köve 2.40 kor.

Kerekáros házi. Irta dr. Korczmáros Kálmán. 30 fillér.

Ifjúági játékok. Otó J. től. 3 kor.

Német társalg. anyag- gyűjtemény. Irta Olthal J. 1.40 kor., köve 2 korona.

Összeállítás. Köve 70 f.

70 f. német társalgó. A társalgási érekezés minden szabályát magában foglalja, — illesztésű könyv, társalgó-játékok, komoly és szellemi kultémények, felkötésű stb. Köve 2.50.

A baba-szöakcsönyv. Irta Kántási M. Köve 40 f.

A nemzeti szöakcsönyv. Irta Schenk Lipótól.

A híres bécsi egyetem tanár és szöakcsönyv író, a legújabb ismereteknek németül önkényes meghatározásáról szóló előlelet Irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekű könyv ára 4 korona.

Vidnyelje. Minden ismert virág jellemző meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legújabb lelelti forrásból állított össze. Ara szines kötésben 80 fillér.

Észlelt és szöakcsönyv. Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér.

Szöakcsönyv. Maróczy Géza közreműködésével Irta Szemere Imr. Köve 1 kor. 20 fillér.

A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt művek bérmentés szolgáltatnak. Négy kor.-nál nagyobb összegű megrendelést utánvétellel is eszöakolunk. Megrendelések **LAMPÉ R. (Wodianer F. és Fiai)** Könyvkereskedéshez, Budapest, VII. Andrásy-ut 21. szám intézendők.

A gyermekvilág legnagyobb gyönyörűsége a

KIS LAP

= SZERKESZTI: =
FORGÓ BÁCSI.
(Dr. Ágai Adólf.)

a 7-12 éves fiúk és lányok megbízható nevelője, oktatója és mulattatója. =

FŐMUNKATÁRS:

BENEDEK ELEK.

MEJLEEN MINDEN VÁSÁRNAP.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona.

MEJLEEN MINDEN VÁSÁRNAP.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona.

A »Kis Lap« csodaszép meséket, gyönyörű elbeszéléseket, pompás verseket, továbbá történelmi és más tárgyú ismerttéskéket közöl. Nemcsak művel, ápolja a fogékony gyermek lelét, hanem a munkaszeretetre is serkenti. — Gyönyörű képeivel fölébreszt bennik a művészet iránti szeretetet. — Talányok, rejtvények, tréfás kérdések egész halmazával élesíti a gyermek elméjét. A »Kis Lap« közleményeit Forgó bácsi, Benedek Elek, Roboz Andor és Gaál Mózesen kívül az írói világ legjobbjai szöakáltatták.

Előfizetések a „KIS LAP” kiadóhivatalához: ATHENAEUM (Kerepesi-út 54. sz.) czimzendők.

ELSŐRANGU

szerszámgépeket

(esztergapadokat, gyalu-, furó-, csiszoló-, marógépeket stb.) készít a Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság BUDAPESTEN.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.)

Alapítottatt 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Évi bevétel.	32,400,000
Kiutalt nyereményrészek	170,000,000
Vagyton	258,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	532,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfitések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés önylikösség esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

995. sorozat. 030. szám.

BON

POLGÁR SÁNDOR
m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész

Budapest, VII. Erzsébet-körút 50.

köteles ezen utalvány beküldése mellett, minden megrendelésre 1903. évi július hó 10. ázárléknyl árúcsüvevényét adni, az eredeti F. Berguerand Fils 200 párizsi különlegessége (vászarak) gyártmányából. Kimerülő képes árjegyzék díjmentesen zárt levélben küldetik, kivágástól a BUDAPESTI NAPLO-ból.

Schicht-szappan

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

„szarvas” vagy „kules”
jeggyel
legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

